

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ο ΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

2014 - 2015

ΑΘΗΝΑ 2014

Επιμέλεια έκδοσης:

Δ. Λαμπροπούλου

Σ. Μεργιαλή-Σαχά

Γ. Πάλλης

Δ. Πλάντζος

Ημερομηνία έκδοσης: 26/9/2014

Εικόνα εξωφύλλου:

*Σαράντη Καραβούζη, Μαρμάρινο άλογο, 1993, μεταξοτυπία, 60 × 74 εκ., (λεπτ.)
Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	5
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	9
ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ...	13
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	16
Α. Στόχοι	16
I. Αντικείμενο της Ιστορικής Επιστήμης	16
II. Αντικείμενο και Κλάδοι της Επιστήμης της Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης.....	17
Β. Οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών.....	20
I. Γενικά	20
II. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ (ΕΠΕΔΒΜ-ΕΣΠΑ 2007-2013).....	20
III. Για φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Τμήμα από το Ακαδημαϊκό Έτος 2011-2012.....	24
IV. Πρόγραμμα κατά εξάμηνα και οδηγίες για τους παλαιούς φοιτητές.....	78
V. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014-2015.....	83
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	83
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.....	110
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	123
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.....	125
ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	149
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ / ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ.....	150
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS	158
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ.....	159
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ	165
ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ.....	169
ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ.....	170
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΟΑΤΑΠ - ΣΥΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ.....	151

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πρύτανης

Θεόδωρος Φορτσάκης

Αναπληρωτές Πρύτανη

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης

Αντώνιος Καλοκαιρινός

Γεώργιος Πολυμενέας

Νικόλαος Μυλωνάς

Γεώργιος Ζωγράφος

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Κοσμήτωρ

Ελένη Καραμαλέγκου

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Διεύθυνση

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου

Αθήνα 157 84

www.arch.uoa.gr

Γενικά

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι ένα από τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Τμήμα αποτελείται από δύο Τομείς:

α. Τομέας Ιστορίας

β. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Διαθέτει δύο ειδικές Βιβλιοθήκες (Σπουδαστήρια), που στεγάζονται στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Ωρες λειτουργίας του Σπουδαστηρίου Ιστορίας: Δευτέρα έως Παρασκευή, 8 π.μ.-6 μ.μ.

Ωες λειτουργίας του Σπουδαστηρίου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης: Δευτέρα έως Παρασκευή, 9 π.μ.-6 μ. μ.

Κατά τις εξεταστικές περιόδους και κατά την περίοδο ισχύος του εαρινού ωραρίου το Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή, 9 π.μ.-7 μ.μ.

Διαθέτει επίσης:

- Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας
- Εργαστήριο Πληροφορικής
- Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών
- Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (με τις Μονάδες: Αρχαιολογικό Πάρκο, Μονάδα Συντήρησης)
- Μονάδα Ψηφιακών Φωτογραφικών Εφαρμογών

1. Διοίκηση του Τμήματος

Πρόεδρος

Γραμματέας

Προσωπικό Γραμματείας

Αν. Παπαδία-Λάλα

Ειρ. Κατσικαρέλη

Α. Ταχμιτζής

Ελπ. Χριστοδούλου (σε
διαθεσιμότητα)

Α. Ζαφειρόπουλος

Αγγ. Μπερερή (σε άδεια άνευ
αποδοχών)

Ι. Φιλάος (σε διαθεσιμότητα)

Χρ. Μπάκουλα

Α. Αντωνόπουλος

Χ. Μπαλή

Ευ. Χατζηβασιλείου

Ε.ΔΙ.Π:

Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών

2. Διοίκηση των Τομέων

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διευθύντρια

Διοικητικός Δ.Ε.

Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου

Στ. Τζαγάκη (σε
διαθεσιμότητα)

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Διευθυντής

Ε.Τ.Ε.Π.

Π. Βαλαβάνης

Μ. Γκιώνη

3. Σπουδαστήρια του Τμήματος

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Διευθυντής

Αναπληρώτρια διευθύντρια

Βιβλιοθηκονόμος

Διοικητικοί Π.Ε.

Κ. Μπουραζέλης

Κ. Γαρδίκια

Μ. Καρασούλη

Μ. Σκούντζου

Χρ. Κούκου

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Διευθύντρια

Λ. Καραλή

Βιβλιοθηκονόμοι

Μ. Μένη (σε διαθεσιμότητα)

Ε.Τ.Ε.Π.

Στ. Κανακάκη

Διοικητικός Π.Ε.

Φ. Μπαλλά

4. Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας

Διευθύντρια

Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου

Αναπληρωτές διευθυντές

Κ. Γαρόδικα

Π. Πετρίδης

5. Εργαστήριο Πληροφορικής

Διευθύντρια

Ο. Κατσιαρδή-Hering

Διοικητικός Π.Ε.

Ι. Ματζαβάκης

6. Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών

Διευθύντρια

Α. Κόλια-Δεσμυζάκη

7. Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας

Διευθύντρια

Λ. Καραλή

8. Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Διευθύντρια:

Μ. Κωνσταντουδάκη-
Κιτρομηλίδου

Υπεύθυνοι Συλλογών:

Προϊστορικής Αρχαιολογίας:

Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα

Κλασικής Αρχαιολογίας:

Ευ. Κεφαλίδου

*Αρχαίας Γλυπτικής, Επιγραφικής και
Εκμαγείων:*

Ο. Παλαγγιά

Δ. Πλάντζος

Βυζαντινής Ζωγραφικής:

Μ. Κωνσταντουδάκη-
Κιτρομηλίδου

*Βυζαντινής Κεραμικής και
Μικροτεχνίας:*

Π. Πετρίδης

Διαμεσογειακής και Διαχρονικής

<i>Συλλογής Κεραμικής:</i>	Ε. Πλάτων
<i>Ανασκαφικής Έρευνας:</i>	Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου
<i>Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας:</i>	Λ. Καραλή
<i>Πετρωμάτων, Μεταλλευμάτων και</i>	
<i>Αρχαίας Τεχνολογίας:</i>	Στ. Κατάκης
<i>Νεότερης Τέχνης:</i>	Δ. Παυλόπουλος
<i>Λαϊκής Αιθιοπικής Τέχνης:</i>	Δ. Παυλόπουλος
<i>Ε.ΔΙ.Π.:</i>	Λ. Αραχωβίτης
	(Αρχαιολογικό Πάρκο)
	Μ. Ρογκενμπούκε
	(Μονάδα Συντήρησης)
	Α. Σφυρόερα
	Β. Λέτσιος
<i>Αρχαιολόγος Μουσείων Π.Ε.:</i>	Ι. Σκορδύλης
<i>Συντηρητής Αρχαιοτήτων και Έργων</i>	
<i>Τέχνης Τ.Ε.:</i>	Χρ. Τραγουδάρας
<i>Επιστάτης Δ.Ε.:</i>	Ι. Κούσουλας,
	Μ. Χουλιάρας,
<i>Φύλακες Δ.Ε.:</i>	Ν. Αγγέλης

9. Μονάδα Ψηφιακών Φωτογραφικών Εφαρμογών

<i>Υπεύθυνη:</i>	Ε. Μαντζουράνη
<i>Ε.Τ.Ε.Π.</i>	Ν. Μπάκα

10. Σύμβουλοι Σπουδών για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014-15

TOMEAS ΙΣΤΟΡΙΑΣ	Π. Κονόρτας
	Σ. Μεργιαλή-Σαχά
TOMEAS ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ	Γ. Πάλλης
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	Δ. Πλάντζος

11. Σύμβουλοι για Φοιτητές ΑΜΕΑ για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014-15

Κ. Νικολάου (τακτική)
Σ. Μεργιαλή-Σαχά (αναπλ.)

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΓΡΑΦΕΙΟ	ΟΡΟΦΟΣ
1.	ΑΝΕΖΙΡΗ ΣΟΦΙΑ	403	4 ^{ος}
2.	ΒΑΒΟΥΡΑΝΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	720	7 ^{ος}
3.	ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ ΠΑΝΟΣ	717	7 ^{ος}
4.	ΓΑΓΑΝΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	408	4 ^{ος}
5.	ΓΑΡΔΙΚΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	646	6 ^{ος}
6.	ΓΙΑΝΤΣΗ-ΜΕΛΕΤΙΑΔΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ	646	6 ^{ος}
7.	ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΜΑΡΙΑ	408	4 ^{ος}
8.	ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ	612	6 ^{ος}
9.	ΚΑΡΑΛΗ-ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΙΟΥΛΙΑ	405	4 ^{ος}
10.	ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	409	4 ^{ος}
11.	ΚΑΤΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	404	4 ^{ος}
12.	ΚΑΤΣΙΑΡΔΗ-HERING ΟΛΓΑ	408	4 ^{ος}
13.	ΚΕΠΕΤΖΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑ	406	4 ^{ος}
14.	ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ ΕΥΡΥΔΙΚΗ	404	4 ^{ος}
15.	ΚΟΛΙΑ-ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ ΑΘΗΝΑ	401	4 ^{ος}
16.	ΚΟΝΟΡΤΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ	409	4 ^{ος}
17.	ΚΟΠΑΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	404	4 ^{ος}
18.	ΚΟΥΡΤΕΣΗ-ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	719	7 ^{ος}

19.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	401	4ος
20.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΔΑΚΗ-ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ	406	4ος
21.	ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ	403	4ος
22.	ΜΑΝΙΑΤΗ-ΚΟΚΚΙΝΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ	401	4ος
23.	ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΕΛΕΝΗ	423	4ος
24.	ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ ΕΥΘΥΜΙΑ	613	6ος
25.	ΜΕΡΓΙΑΛΗ-ΣΑΧΑ ΣΟΦΙΑ	408	4ος
26.	ΜΟΥΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ (ΜΑΡΛΕΝ)	406	4ος
27.	ΜΠΙΡΓΑΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	409	4ος
28.	ΜΠΟΥΡΑΖΕΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	616	6ος
29.	ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	401	4ος
30.	ΝΤΟΥΡΟΥ-ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	403	4ος
31.	ΠΑΛΑΓΓΙΑ-ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ	404	4ος
32.	ΠΑΛΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	406	4ος
33.	ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	405	4ος
34.	ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΑΝΝΑ	405	4ος
35.	ΠΑΠΑΔΙΑ-ΛΑΛΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	408	4ος
36.	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΑΡΙΑ	401	4ος
37.	ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	613	6ος

38.	ΠΕΠΠΑ-ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΕΙΡΗΝΗ	718	7ος
39.	ΠΕΤΡΙΔΗΣ ΠΛΑΤΩΝ	406	4ος
40.	ΠΛΑΝΤΖΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	404	4ος
41.	ΠΛΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	419	4ος
42.	ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	403	4ος
43.	ΠΟΛΥΧΡΟΝΑΚΟΥ-ΣΓΟΥΡΙΤΣΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	405	4ος
44.	ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	408	4ος
45.	ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ ΒΑΣΩ	409	4ος
46.	ΧΑΣΙΑΚΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ	612	6ος
47.	ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΥΑΝΘΗΣ	403	4ος
48.	ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΙΡΗΝΗ	401	4ος
49.	ΨΩΜΑ ΣΕΛΗΝΗ	403	4ος

ΛΟΙΠΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

50.	ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ	Αρχαιολογικό Πάροκο	
51.	ΡΟΓΚΕΝΜΠΟΥΚΕ ΜΙΣΣΕΛ	Μονάδα Συντήρησης, 2ος	
52.	ΣΧΙΝΑ ΑΘΗΝΑ	612	6ος

Πληροφορίες για τις ώρες υποδοχής των φοιτητών από τα μέλη ΔΕΠ
παρέχονται από τους αντίστοιχους τομείς, καθώς και στην
ιστοσελίδα του Τμήματος:

<http://www.arch.uoa.gr/didaktiko-proswpiko/ores-ypodoxis-koinoy.html>

Τομέας Ιστορίας: 210 7277400

Τομέας Αρχαιολογίας

& Ιστορίας της Τέχνης: 210 7277426, 210 7277432

ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

A. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αρχαία Ιστορία

Καθηγητής

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Επίκουρος Καθηγητής

Επίκουρος Καθηγήτρια

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης

Σελήνη Ψωμά (σε άδεια κατά το χειμερινό εξάμηνο)

Νικόλαος Μπιργάλιας

Σοφία Ανεζίση

Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως

Καθηγήτρια

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου

Νικολέττα Γιαντσή-Μελετιάδη (σε άδεια κατά το εαρινό εξάμηνο)

Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους

Καθηγήτρια

Επίκουροι Καθηγήτριες

Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη

Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη (σε άδεια κατά το εαρινό εξάμηνο)

Κατερίνα Νικολάου (σε άδεια κατά το χειμερινό εξάμηνο)

Ειρήνη Χρήστου

Σοφία Μεργιαλή-Σαχά

Ιστορία Πρώιμων Νεότερων Χρόνων:

Ιστορία Νέου Ελληνισμού (από τον 13ο αι. έως την Ελληνική Επανάσταση)

Καθηγήτριες

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Επίκουροι Καθηγήτριες

Αναστασία Παπαδία-Λάλα

Όλγα Κατσιαρδή-Hering

Μαρία Ευθυμίου (σε άδεια κατά το εαρινό εξάμηνο)

Βάσω Σειρηνίδου (σε άδεια κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο)

Κατερίνα Κωνσταντινίδου

Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία (16ος-18ος αι.)

Αναπληρωτής Καθηγητής

Κωνσταντίνος Γαγανάκης

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Αναπληρωτής Καθηγητής

Παρασκευάς Κονόρτας

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, 19ος-21ος αι. (Ελλάδα, Ευρώπη, Κόσμος):

Νεότερη Ελληνική Ιστορία (από την Ελληνική Επανάσταση έως σήμερα)

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Κατερίνα Γαρδίκια

Λέκτορες

Σπυρίδων Πλουμίδης (σε άδεια κατά το εαρινό εξάμηνο)

Ευάγγελος Καραμανωλάκης

Δήμητρα Λαμπροπούλου

Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου

Αναπληρωτής Καθηγητής

Ευάνθης Χατζηβασιλείου

Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Επίκουρος Καθηγητής

Κωνσταντίνος Ράπτης (σε άδεια κατά το χειμερινό εξάμηνο)

Επίκουρος Καθηγήτρια

Μαρία Παπαθανασίου

B. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Προϊστορική Αρχαιολογία

Καθηγήτριες

Παναγιώτα Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα

Ιουλία Καραλή

Ελένη Μαντζουράνη (σε άδεια κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο)

Αναπληρωτής Καθηγητής

Ελευθέριος Πλάτων

Επίκουρη Καθηγήτρια

Γεωργία Κουρτέση-Φιλιππάκη

Επίκουρος Καθηγητής

Ιωάννης Παπαδάτος (σε άδεια κατά το εαρινό εξάμηνο)

Λέκτορες

Άννα Παπαδημητρίου-Γραμμένου

Αφροδίτη Χασιακού-Αργυράκη (σε
άδεια κατά το χειμερινό και το
εαρινό εξάμηνο)
Κωνσταντίνος Κοπανιάς
Γεώργιος Βαβουρανάκης

Κλασική Αρχαιολογία

Καθηγήτριες / Καθηγητής

Επίκουρος Καθηγητής
Επίκουρος Καθηγήτρια
Λέκτορες

Όλγα Παλαγγιά
Πάνος Βαλαβάνης
Ειρήνη Πέππα-Παπαϊωάννου
Δημήτρης Πλάντζος
Ευρυδίκη Κεφαλίδου
Χρυσάνθος Κανελλόπουλος
Στυλιανός Κατάκης (αναμένεται ο
διορισμός)

Βυζαντινή Αρχαιολογία

Καθηγήτρια
Αναπληρωτής Καθηγητής
Επίκουρος Καθηγήτρια
Λέκτορας

Μαρία Κωνσταντουδάκη-
Κιτρομηλίδου
Πλάτων Πετρίδης
Βικτωρία Κέπετζη
Γεώργιος Πάλλης

Ιστορία της Τέχνης

Επίκουρος Καθηγητής
Επίκουρος Καθηγήτρια
Επιστημονική Συνεργάτις

Δημήτριος Παυλόπουλος
Ευθυμία Μαυρομιχάλη
Αθηνά Σχινά

Μουσειολογία

Λέκτορας

Μαρία (Μάρλεν) Μούλιου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

A. Στόχοι

I. Αντικείμενο της Ιστορικής Επιστήμης

Η Ιστορία έχει επίκεντρό της τον άνθρωπο ως κοινωνικό ον, τη ζωή του, τις πράξεις του σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό), όπως αυτές διαμορφώνονται από τη σχέση με το φυσικό-γεωγραφικό περιβάλλον.

Η ανασύνθεση ενός γίνεσθαι, με τη βοήθεια των μαρτυριών που έχουν περισωθεί, στοιχειοθετεί το αντικείμενο της ιστορικής επιστήμης και τον σκοπό του ιστορικού. Το ενδιαφέρον εντοπίζεται στην ανεύρεση και εξακρίβωση των γεγονότων, στην αναζήτηση της σχέσης αιτίου-αιτιατού και της αλληλεξάρτησης των δεδομένων. Με την ανάκτηση του περασμένου γίνεσθαι, ο άνθρωπος κατορθώνει να συνειδητοποιήσει την εξέλιξή του και, επομένως, να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του.

Ο Τομέας Ιστορίας, που είναι ένας από τους δύο Τομείς του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, επιδιώκει την ερμηνευτική προσέγγιση των ιστορικών φαινομένων και τη σφαιρική σύλληψη της Ιστορίας, ώστε να εξασφαλίσει στον φοιτητή επιστημονική επάρκεια και βαθύτερη γνώση του ανθρώπινου παρελθόντος. Επειδή η Ιστορία είναι αναπόσπαστα δεμένη με τις άλλες επιστήμες του ανθρώπου, με τις οποίες πρέπει να συνεργάζεται, πέρα από τον κύκλο των μαθημάτων που προσφέρει ο Τομέας της Ιστορίας (βλ. ανάλυση πιο κάτω), το πρόγραμμα συμπληρώνεται με μαθήματα από άλλους Τομείς της Φιλοσοφικής κυρίως Σχολής.

Έτσι, η κατεύθυνση Ιστορίας, η οποία είναι μία από τις δύο ειδικεύσεις που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, προσφέρει στον φοιτητή τα αναγκαία εφόδια που απαιτούνται για την έρευνα και τη διδασκαλία της Ιστορίας, οι οποίες αποτελούν και τις κύριες επιστημονικές και επαγγελματικές του κατευθύνσεις.

II. Αντικείμενο και Κλάδοι της Επιστήμης της Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης

Αντικείμενο της επιστήμης της Αρχαιολογίας είναι η μελέτη του υλικού πολιτισμού των ανθρώπων του παρελθόντος, με σκοπό την κατανόηση και την ερμηνεία της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής δομής των κοινωνικών συνόλων. Όταν το ενδιαφέρον της μελέτης επικεντρώνεται στα μνημεία που έχουν ιδιαίτερες αισθητικές απαιτήσεις, τότε η επιστήμη ονομάζεται Ιστορία της Τέχνης (της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα, των Νεότερων Χρόνων). Τα μεγάλα αυτά δημιουργήματα της τέχνης, που εκφράζουν μέσα από την ισχυρή προσωπικότητα των δημιουργών τους την ανθρώπινη κοσμοθεωρία, όπως διαμορφωνόταν σε κάθε περίοδο, με βάση τα δεδομένα της εποχής, ολοκληρώνουν, όπως είναι φυσικό, την κατανόηση της ιστορικής πορείας της ανθρωπότητας. Η άποψη ότι η Ιστορία της Τέχνης έχει ως κύριο αντικείμενο την εξοικείωση με τα σημαντικά μνημεία και μοναδικό σκοπό την αισθητική απόλαυση έχει προ πολλού υποχωρήσει: σήμερα επικρατεί η νέα ιστορική αντίληψη της μελέτης των κοινωνιών με τη βοήθεια αντιπροσωπευτικών έργων της τέχνης κάθε περιόδου.

Η επιστήμη της Αρχαιολογίας ασχολείται με όλους τους μεγάλους πολιτισμούς του παρελθόντος. Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών η διδασκαλία της Αρχαιολογίας και της Ιστορίας της Τέχνης εξειδικεύεται, ως τώρα, στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

Προϊστορική Αρχαιολογία: Αντικείμενο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από την εμφάνιση του ανθρώπου έως το τέλος της εποχής του Χαλκού (1100 π.Χ.), κυρίως στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, και περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες χρονοπολιτισμικές ενότητες:

1. Παλαιολιθική και Μεσολιθική Εποχή
2. Νεολιθική Εποχή
3. Πρώιμη, Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού (Ελλαδικός -

Κυκλαδικός - Μινωικός - Μυκηναϊκός - Κυπριακός πολιτισμός, νησιωτικός πολιτισμός του ΒΑ Αιγαίου και πολιτισμοί της Ανατολής)

Κλασική Αρχαιολογία: Αντικείμενο της Κλασικής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από το τέλος της Εποχής του Χαλκού έως και το τέλος της Ρωμαϊκής στην περιοχή του Κλασικού κόσμου και περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες περιόδους:

1. Πρώιμοι Χρόνοι (Πρωτογεωμετρική και Γεωμετρική εποχή)
2. Αρχαϊκοί Χρόνοι
3. Κλασικοί Χρόνοι
4. Ελληνιστικοί Χρόνοι
5. Ρωμαϊκοί Χρόνοι

Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία: Αντικείμενο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας είναι η μελέτη των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας από την εμφάνιση του Χριστιανισμού έως την Άλωση και της Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας η μελέτη των μνημείων από την Άλωση έως τη δημιουργία του Ελληνικού Κράτους. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο περιλαμβάνει τις παρακάτω μεγάλες περιόδους:

1. Παλαιοχριστιανική περίοδος
2. Βυζαντινή περίοδος (Πρωτοβυζαντινή - Μεσοβυζαντινή - Υστεροβυζαντινή)
3. Μεταβυζαντινή περίοδος

Ιστορία Τέχνης Νεότερων Χρόνων: Αντικείμενο της Ιστορίας της Τέχνης των Νεότερων Χρόνων είναι τα έργα της Νεότερης Τέχνης της Ευρώπης και της Αμερικής, τα κοσμικά δημιουργήματα του ελλαδικού χώρου την εποχή της Τουρκοκρατίας, καθώς και τα έργα τέχνης των χρόνων μετά την Ελληνική Επανάσταση. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

1. Νεότερη Ευρωπαϊκή και Αμερικανική Τέχνη
2. Νεοελληνική Τέχνη

Επιμέρους κλάδοι των παραπάνω γνωστικών αντικειμένων είναι η Αρχιτεκτονική, η Γλυπτική, η Ζωγραφική, η Χαρακτική, η Κεραμική (Αγγειοπλαστική-Αγγειογραφία), η Μνημειακή Τοπογραφία, η Μικροτεχνία, η Βιοτεχνία, η Νομισματική, η Επιγραφική.

Η κύρια επαγγελματική κατεύθυνση του αρχαιολόγου και του ιστορικού της τέχνης είναι ο διορισμός στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του Κράτους, στόχος της οποίας είναι η έρευνα και η προστασία των μνημείων (εντοπισμός, αποκάλυψη, μελέτη, συντήρηση και ανάδειξη), καθώς και η οργάνωση μουσείων και εκθέσεων έργων τέχνης.

Αποφασιστική υπήρξε, από παλιά, η συμβολή των αρχαιολόγων και ιστορικών της τέχνης στη διατήρηση της ιστορικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας του ελληνικού χώρου, με τη διάσωση των αρχαιολογικών μνημείων, των παραδοσιακών οικισμών και του ιστορικού γενικά τοπίου.

Αρχαιολόγοι και ιστορικοί της τέχνης απασχολούνται επίσης σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά και σε Ερευνητικά Ιδρύματα, καθώς και σε ιδιωτικά Μουσεία και Συλλογές. Τέλος, η Μέση Εκπαίδευση απορροφά μεγάλο μέρος αποφοίτων του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Γενικότερα, η αρχαιολογική παιδεία και η γνώση της ιστορίας της τέχνης αποτελούν τη βάση της αισθητικής καλλιέργειας και κυρίως ολοκληρώνουν την ιστορική αντίληψη. Σύμφωνα μάλιστα με τον ορισμό του Ernst Buschor, «η Αρχαιολογία εξετάζει το ορατό τμήμα της Ιστορίας». Οι αρχαιολογικές γνώσεις αποτελούν, επίσης, απαραίτητο συμπλήρωμα της παιδείας του φιλόλογου και του ιστορικού, επειδή υπάρχει αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ των πληροφοριών που παρέχουν οι γραπτές πηγές και τα μνημεία.

B. Οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών

I. Γενικά

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις σπουδών, που αντιστοιχούν σε δύο ειδικεύσεις: α) **ειδίκευση Ιστορίας** και β) **ειδίκευση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης**.

Η επιλογή κατεύθυνσης δηλώνεται από τον φοιτητή στη Γραμματεία μετά την ολοκλήρωση του Δ' εξαμήνου των σπουδών του. Με την ειδίκευση, ο φοιτητής εμβαθύνει, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης έρευνας, σε ορισμένες εποχές ή επιμέρους κλάδους και αποκομίζει ειδικές γνώσεις, ερεθίσματα και μεθόδους προσέγγισης της ιστορικής και αρχαιολογικής επιστήμης. Το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, και των δύο κατευθύνσεων, εξασφαλίζει **Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια** στους αποφοίτους του ώστε να είναι δυνατή η απορρόφησή τους και από τη Μέση / Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Για τους εισαχθέντες προ του 2013, η Παιδαγωγική Επάρκεια εξασφαλίζεται από το πρόγραμμα το οποίο ήδη ακολουθούν. Για όσους έχουν εισαχθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής, η Παιδαγωγική Επάρκεια εξασφαλίζεται σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στις σελ. 45-76 του παρόντος Οδηγού.

Ο ελάχιστος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών δεν μπορεί να είναι κατώτερος των **8 εξαμήνων**, κατά τα οποία οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν οι ίδιοι το πρόγραμμά τους. Τα μαθήματα χωρίζονται σε μαθήματα **Βάσης**, σε μαθήματα **Κορμού**, σε μαθήματα **Ειδίκευσης** και σε μαθήματα **Ελεύθερης Επιλογής**.

Τα μαθήματα **Βάσης** περιλαμβάνουν μαθήματα Φιλολογίας και Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές του Τμήματός μας **υποχρεούνται** να παρακολουθήσουν, προκειμένου να διαμορφώσουν τη βάση εκείνη των γνώσεων που θα τους επιτρέψει να προσεγγίσουν, με την απαραίτητη ευρύτερη εποπτεία, τον επιστημονικό κλάδο που θα επιλέξουν, αλλά και να ανταποκριθούν

επιτυχέστερα στις απαιτήσεις της πιθανής μελλοντικής τους απορρόφησης στη Μέση Εκπαίδευση.

Τα μαθήματα **Κορμού** περιλαμβάνουν μαθήματα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και είναι **υποχρεωτικά** για τους φοιτητές των δύο κατευθύνσεων. Με τα μαθήματα αυτά, οι φοιτητές του Τμήματός μας αποκτούν έναν κοινό κορμό γνώσεων, με αφετηρία τον οποίο μπορούν, στη συνέχεια, να εμβαθύνουν σε ειδικότερους κλάδους της επιστήμης τους μέσω των μαθημάτων **Ειδίκευσης**. Η κατηγορία αυτή μαθημάτων περιλαμβάνει **Υποχρεωτικά και Επιλεγόμενα**.

Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι το πέρας των σπουδών του τουλάχιστον δύο σεμιναριακά μαθήματα, στα οποία η απόδοσή του θα ελέγχεται με σεμιναριακή εργασία, που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό θεμάτων με ερευνητικό ενδιαφέρον και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο θέμα που εξετάζεται.

Προσφέρονται επίσης μαθήματα **Ελεύθερης Επιλογής**, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από δύο κατηγορίες μαθημάτων (βλ. παρακάτω). Μία από αυτές τις κατηγορίες είναι μαθήματα, υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα, που προσφέρονται από την άλλη κατεύθυνση.

Μαθήματα του Τμήματος προσφέρονται στα υπόλοιπα Τμήματα της Σχολής είτε ως υποχρεωτικά είτε ως επιλεγόμενα (σε συνδιδασκαλία).

Συγκρότηση ψηφιακού εργαστηρίου για την εξυπηρέτηση των αναγκών διδασκόντων και διδασκομένων.

Στεγάζεται σε χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου, στον β' όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διεξαγωγή μαθημάτων, στα οποία απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή από διδάσκοντες και διδασκομένους.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ (ΕΠΕΔΒΜ-ΕΣΠΑ 2007-2015)

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας στοχεύει στην ερευνητική και επαγγελματική εξοικείωση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών και φοιτητριών του Τμήματος, στους φυσικούς χώρους επαγγελματικής τους δραστηριότητας, προκειμένου να επιτευχθεί η δημιουργία διαύλου αμφίδρομης μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και συναφών προς αυτήν υπηρεσιών, με σκοπό την αμοιβαία συνεργασία.

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι προαιρετική και πραγματοποιείται σε Εφορείες Αρχαιοτήτων, Ιστορικά Αρχεία, Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Υπηρεσίες των Υπουργείων, Πολιτισμού και Τουρισμού, Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, καθώς και σε ερευνητικά ιδρύματα, τα σχετικά με την Ιστορία της Τέχνης. Διευκρινίζεται ότι το Πρόγραμμα Πρακτική Άσκηση Φοιτητών (ΠΠΑ) εντάσσεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης (ΕΠΕΔΒΜ) του Υπουργείου Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ) και από Εθνικούς Πόρους. Την επιστημονική ευθύνη του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης έχει η κ. Ν. Γιαντοσή-Μελετιάδη. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων φοιτητών/τριών για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό είναι η βαθμολογία τους και το εξάμηνο φοίτησής τους (από το Β' εξάμηνο και εξής). Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα στην κα. Μ. Χαρίση, κυψέλη 409.

Πρακτική Άσκηση Φοιτητών (Εθελοντική)

Στο πλαίσιο του Τομέα Ιστορίας λειτουργεί πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε Αρχεία και Ερευνητικά Κέντρα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις υπεύθυνες του προγράμματος: αναπληρώτρια καθηγήτρια Μ. Ευθυμίου και καθηγήτρια Α. Κόλια-Δερμιτζάκη.

Από τον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης προσφέρονται επίσης μαθήματα και ελεύθερα φροντιστήρια.

Βιβλιοθήκες

Οι δύο Βιβλιοθήκες του Τμήματος (Σπουδαστήριο Ιστορίας και Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης) διαθέτουν περίπου 70.000 τόμους εξειδικευμένων βιβλίων και περιοδικών. Το μεγαλύτερο ποσοστό τους έχει ήδη καταγραφεί ηλεκτρονικά και το έργο αυτό συνεχίζεται. Η αναζήτηση μπορεί να γίνει στη διεύθυνση: <http://www.lib.uoa.gr/yphresies/opac/>

Ιστοσελίδα

Η ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας βρίσκεται στη διεύθυνση: www.arch.uoa.gr. Οι φοιτητές μπορούν να συμβουλευονται την ιστοσελίδα για το περιεχόμενο και την εξεταστέα ύλη των μαθημάτων και για ανακοινώσεις που τους αφορούν. Επιπλέον, σε μεγάλο αριθμό μαθημάτων προσφέρεται η δυνατότητα πρόσβασης στην ηλεκτρονική τάξη (<http://eclass.uoa.gr>).

II. Μαθήματα

A. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 1) Κάθε μάθημα θα πρέπει να διδαχθεί εξαμηνιαίως επί 13 πλήρεις εβδομάδες κατ' ελάχιστον, άλλως θεωρείται μη διδαχθέν.
- 2) Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το εαρινό εξάμηνο λήγει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.
- 3) Μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος προσαυξημένου κατά δύο (2) έτη, δεν χορηγούνται οι πάσης φύσεως παροχές προς τους φοιτητές (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υποτροφίες επίδοσης και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, δωρεάν σίτιση, στέγαση και παροχή διδακτικών βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων, διευκόλυνση για τις μετακινήσεις κ.ά.).
- 4) Στο Τμήμα δεν προβλέπεται διαδικασία βελτίωσης βαθμού σε ήδη εξετασθέντα μαθήματα.
- 5) Οι φοιτητές κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους δεν δικαιούνται δωρεάν βιβλία περισσότερα από τον υποχρεωτικό αριθμό μαθημάτων του προγράμματος σπουδών τους (52 μαθήματα).

B. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Για την απόκτηση του πτυχίου απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 52 μαθημάτων, το καθένα από τα οποία διδάσκεται επί τρεις ώρες κάθε εβδομάδα. Ο ελάχιστος χρόνος σπουδών για την απόκτηση του πτυχίου είναι τα 8 εξάμηνα.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (νόμος 3374/2-8-2005), το πρόγραμμα σπουδών είναι οργανωμένο με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων ECTS –π.μ.–. Οι πιστωτικές μονάδες εκφράζουν ποσοτικά την εργασία που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων

δραστηριοτήτων μάθησης και ο οποίος κατά τη διάρκεια ενός εξαμήνου αποτιμάται σε **τριάντα (30)** πιστωτικές μονάδες. Συνολικά, στη διάρκεια της φοίτησής τους οι φοιτητές θα πρέπει να συγκεντρώσουν **240 πιστωτικές μονάδες** (ECTS) τουλάχιστον.

Σημ.: Στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ο αριθμός των τριάντα πιστωτικών μονάδων κατά εξάμηνο και των συνολικά 240 πιστωτικών μονάδων ισχύει κατά προσέγγιση.

Γ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών εξασφαλίζει **Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια** στους αποφοίτους του ώστε να είναι δυνατή η απορρόφησή τους και από τη Μέση / Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Για όσους έχουν εισαχθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής, η Παιδαγωγική Επάρκεια εξασφαλίζεται σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στις σελ. 45-76 του παρόντος Οδηγού.

Οι προ του 2013-2014 εισαχθέντες φοιτητές του Τμήματος καθώς και οι πτυχιούχοι αυτού **ΔΕΝ** υπάγονται στις σχετικές με την υποχρέωση πιστοποιημένης παιδαγωγικής-διδακτικής επάρκειας διατάξεις και το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών τους διασφαλίζει αυτομάτως τη δυνατότητα συμμετοχής σε μελλοντικούς διαγωνισμούς ΑΣΕΠ για τον κλάδο «ΠΕ02 Φιλολόγων», όπως αυτό ίσχυε και πριν από την ψήφιση του ν. 3848/2010.

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

α. ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΙΣΑΧΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΕΤΗ 2011-12 ΚΑΙ 2012-13

Οι πιστωτικές μονάδες οργανώνονται σε τριώρα εξαμηνιαία μαθήματα που συνοδεύονται από φροντιστηριακές ασκήσεις ή επιτόπια μαθήματα προς ενδιαφερόμενους φοιτητές 1 ώρας εβδομαδιαίως. Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες ενότητες:

1) Μαθήματα υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις

α) Μαθήματα Βάσης:

11 μαθήματα = 40 π.μ. (9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας × 3,5 π.μ και 2 μαθήματα από το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας × 4 π.μ και × 4,5 π.μ., αντιστοίχως)

β) Μαθήματα Κορμού:

20 μαθήματα × 5 π.μ = 100 π.μ.

Ειδικότερα:

Μαθήματα Ιστορίας:

10 μαθήματα × 5 π.μ = 50 π.μ.

Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

10 μαθήματα × 5 π.μ = 50 π.μ.

2. Μαθήματα κατεύθυνσης

α) Μαθήματα Ειδίκευσης:¹

17 μαθήματα, που οργανώνονται για την:

Κατεύθυνση Ιστορίας σε:

8 μαθήματα

9 μαθήματα

Υποχρεωτικά Ειδίκευσης

Επιλεγόμενα Ειδίκευσης

40,5 π.μ. (7 μαθήματα

50,5 - 54 π.μ.

× 5 π.μ. και 1 μάθημα × 5,5 π.μ) (αναλυτικά παρακάτω)

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας σε:

9 μαθήματα

8 μαθήματα

Υποχρεωτικά Ειδίκευσης

Επιλεγόμενα Ειδίκευσης

46 π.μ. (8 μαθήματα

45 - 48 π.μ.

× 5 π.μ. και 1 μάθημα × 6 π.μ.) (αναλυτικά παρακάτω)

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

4 μαθήματα

Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής από άλλο Τμήμα ή άλλη Σχολή, εκτός του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, ορίζεται σε 3. **ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ**, σε περίπτωση που οι φοιτητές επιλέξουν ως μαθήματα ελεύθερης

---

¹ Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι τέλους των Σπουδών του τουλάχιστον **δύο σεμιναριακά μαθήματα**. Η επίδοση του φοιτητή στα σεμιναριακά μαθήματα θα διαμορφώνεται με βάση την όλη συμμετοχή του, την προφορική παρουσίαση σεμιναριακής εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και την τελική γραπτή μορφή της εργασίας αυτής, που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό ζητημάτων που ενδιαφέρουν ερευνητικά και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο εξεταζόμενο θέμα. Η συμμετοχή του φοιτητή στα σεμιναριακά μαθήματα είναι υποχρεωτική. Η απουσία του φοιτητή σε περισσότερα από δύο (2) τρία μαθήματα ενός σεμιναριακού μαθήματος συνεπιφέρει τη μη αναγνώριση του μαθήματος αυτού. Το μέγεθος των γραπτών σεμιναριακών εργασιών θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5.500 και 7.000 λέξεων, συμπεριλαμβανομένων των παραπομπών. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των φοιτητών ανά σεμινάριο δεν είναι δυνατό να υπερβαίνει τους 23.

επιλογής μαθήματα του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, από την ίδια ή την άλλη κατεύθυνση σπουδών τους, πέραν των όσων υποχρεούνται για τη λήψη του πτυχίου τους, ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων αυτών αντιστοιχεί στον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που δίδεται από το Τμήμα μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, σύμφωνα με τον παρακάτω κατάλογο.

Συγκεντρωτικά η κατανομή των διδακτικών και πιστωτικών μονάδων έχει ως εξής:

Για την κατεύθυνση Ιστορίας:

Κατηγορία	Είδος	Αριθμός	Π.Μ.
Υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις	Βάσης	11	40
	Κορμού	20	100
Κατεύθυνσης	Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	8	40,5
	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης	9	50,5 -54
	Ελεύθερης Επιλογής	4	Κυμαινόμενος αριθμός π.μ., σύμφωνα με τη ρύθμιση για τις π.μ. των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής
Σύνολο		52	231 - 234,5 π.μ και επιπλέον οι π.μ. των τεσσάρων μαθημάτων ελεύθερης επιλογής

Για την κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

Κατηγορία	Είδος	Αριθμός	Π.Μ.
Υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις	Βάσης	11	40
	Κορμού	20	100
Κατεύθυνσης	Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	9	46
	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης	8	45-48
	Ελεύθερης Επιλογής	4	Κυμαινόμενος αριθμός π.μ., σύμφωνα με τη ρύθμιση για τις π.μ. των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής
Σύνολο		52	231 - 234 π.μ. και επιπλέον οι π.μ. των τεσσάρων μαθημάτων ελεύθερης επιλογής

Προσφερόμενα μαθήματα

Αναλυτικότερα οι πιστωτικές μονάδες ανά προσφερόμενο μάθημα έχουν ως εξής:

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

<i>α) Μαθήματα Βάσης</i>	<i>π.μ.</i>
11 μαθήματα	40
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία IV ή Γλωσσολογία	3,5
Λατινική Φιλολογία I	3,5
Λατινική Φιλολογία II	3,5
Βυζαντινή Φιλολογία	3,5
Νεοελληνική Φιλολογία I	3,5
Νεοελληνική Φιλολογία II	3,5
Παιδαγωγικά I	4
Παιδαγωγικά II	4,5
Σύνολο	40

<i>β) Μαθήματα Κορμού</i>	<i>π.μ.</i>
20 μαθήματα	100
<i>Μαθήματα Ιστορίας</i>	<i>π.μ.</i>
II 03 Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία	5
II 04 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	5
II 10 Αρχαία Ιστορία Α'	5
II 11 Αρχαία Ιστορία Β'	5
II 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α'	5
II 13 Βυζαντινή Ιστορία Α'	5
II 21 Βυζαντινή Ιστορία Β'	5
II 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'	5
II 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α'	5
II 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α'	5
Σύνολο	50

<i>Μαθήματα Αρχαιολογίας</i>	<i>π.μ.</i>
ΙΑ 04 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας	5
ΙΑ 02 Προϊστορική Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 17 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης	5
ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α'	5
ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β'	5
Σύνολο	50

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

α) Μαθήματα Ειδίκευσης

Κατεύθυνση Ιστορίας

<i>Υποχρεωτικά</i>	<i>π.μ.</i>
8 μαθήματα	40,5
ΙΙ 25 Αρχαία Ιστορία Γ'	5
ΙΙ 22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'	5
ΙΙ 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας	5,5
ΙΙ 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'	5
ΙΙ 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β'	5
ΙΙ 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'	5
ΙΙ 24 Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ΙΙ	5
ΙΙ 84 Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου Ι	5
Σύνολο	40,5

Επιλεγόμενα

Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας υποχρεούνται να παρακολουθήσουν εννέα (9) επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης,

εκ των οποίων τουλάχιστον τα δύο σεμιναριακά. Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 6 π.μ., ενώ κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μη σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 5,5 π.μ. Επομένως, οι πιστωτικές μονάδες στο σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων Κατεύθυνσης Ιστορίας μπορεί να κυμαίνονται μεταξύ των 50,5 (2 σεμιναριακά και 7 μη σεμιναριακά μαθήματα) και των 54 π.μ. (9 σεμιναριακά μαθήματα).

<i>A) Επιλεγόμενα σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
ΣΙ 11 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 47 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 133 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 41 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως	6
ΣΙ 51 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως	6
ΣΙ 88 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 52 Βυζαντινή Ιστορία I	6
ΣΙ 66 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 78 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 55 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 119 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 57 Ιστορία Νέου Ελληνισμού I	6
ΣΙ 59 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 61 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 218 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 219 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 04 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΙ 37 Νεότερη Ελληνική Ιστορία	6
ΣΙ 129 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	6
ΣΙ 113 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 215 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΙ 216 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία	6

<i>B) Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
II 89 Αρχαία Ιστορία	5,5
II 108 Αρχαία Ιστορία	5,5
II 212 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
II 215 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
II 125 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
II 126 Ιστορία της Εκπαίδευσης	5,5
II 99 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	5,5
II 06 Νεότερη Ελληνική Ιστορία	5,5
II 88 Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία	5,5
II 85 Ιστορία Μεταπολεμικού κόσμου II	5,5
II 37 Νεότερη Ελληνική Ιστορία	5,5
II 64 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	5,5
II 140 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	5,5
II 110 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας I	5,5

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

<i>Υποχρεωτικά</i>	<i>π.μ.</i>
9 μαθήματα	46
IA 21 Τοπογραφία – Αρχιτεκτονική – Πολεοδομία	5
IA 26 Προϊστορική Αρχαιολογία Γ'	5
IA 42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών	5
IA 31 Κλασική Αρχαιολογία Γ'	5
IA 108 Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων	5
IA 43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία	5
IA 44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία	5
IA 29 Ιστορία της Τέχνης Γ'	5
IA 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία	6
Σύνολο	46

Επιλεγόμενα

Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης υποχρεούνται να παρακολουθήσουν οκτώ (8) επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης, εκ των οποίων τουλάχιστον τα δύο

σεμιναριακά. Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 6 π.μ., ενώ κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μη σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 5,5 π.μ. Επομένως, οι πιστωτικές μονάδες στο σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης μπορεί να κυμαίνονται μεταξύ των 45 (2 σεμιναριακά και 6 μη σεμιναριακά μαθήματα) και των 48 π.μ. (8 σεμιναριακά μαθήματα).

<i>A) Επιλεγόμενα σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
ΣΑ 116 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 111 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 77 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 112 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 22 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 110 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 25 Αρχαιολογία Ανατολικών Πολιτισμών	6
ΣΑ 17 Αρχαιολογία Ανατολικών Πολιτισμών	6
ΣΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 84 Κλασική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία	6
ΣΑ 209 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων	6
ΣΑ 119 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 181 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 120 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 29 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 80 Ιστορία της Τέχνης	6
ΣΑ 27 Μουσειολογία	6
<i>B) Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
ΙΑ 72 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 73 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 200 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 102 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5

ΙΑ 202 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 115 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 110 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 201 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 170 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 108 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων	5,5
ΙΙ 89 Αρχαία Ιστορία	5,5
ΙΑ 146 Βυζαντινή Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 180 Βυζαντινή Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 106 Μουσειολογία	5,5
ΙΑ 190 Μουσειοπαιδαγωγική	5,5

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

4 μαθήματα

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής από άλλο Τμήμα, άλλη Σχολή ή άλλο ΑΕΙ, εκτός του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, ορίζεται σε 3. ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ, σε περίπτωση που οι φοιτητές επιλέξουν ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής μαθήματα του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, από την ίδια ή την άλλη κατεύθυνση σπουδών τους, πέραν των όσων υποχρεούνται για τη λήψη του πτυχίου τους, ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων αυτών αντιστοιχεί στον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που δίδεται από το Τμήμα μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, σύμφωνα με τον παραπάνω κατάλογο (σελ. 26-29).

Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει τέσσερα μαθήματα ελεύθερης επιλογής από:

1. μαθήματα του Τμήματος της ίδιας ή της άλλης κατεύθυνσης,
2. μαθήματα άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής και άλλων Πανεπιστημιακών Σχολών της Αθήνας σύμφωνα με τις διαθεσιμότητες. (Για τον σχετικό κατάλογο, βλ. στην πλατφόρμα my studies / βασικός κύκλος / επιλογές άλλων Τμημάτων / 5ο, 7ο εξάμηνο για τα Χειμερινά προσφερόμενα,

και βασικός κύκλος / επιλογές άλλων Τμημάτων / 6ο, 8ο
εξάμηνο για τα Εαρινά προσφερόμενα).

Προς ενίσχυση της παιδαγωγικής κατάρτισης των φοιτητών, συστήνεται η παρακολούθηση τριών μαθημάτων Παιδαγωγικών (πλέον των δύο υποχρεωτικών Βάσης). Από τα τρία συστηνόμενα μαθήματα τα δύο πρέπει να είναι τα μαθήματα ΠΔ300 «Παιδαγωγική Ψυχολογία» και ΠΔ302 «Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση», που προσφέρονται από τον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ προς τους φοιτητές του Τμήματός μας, στο 5ο και 6ο εξάμηνο του ενδεικτικού μας προγράμματος. Το τρίτο από τα συστηνόμενα μαθήματα οι φοιτητές του Τμήματός μας μπορούν να το επιλέγουν ανάμεσα από όλα τα προσφερόμενα μαθήματα Παιδαγωγικών του Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ, σε συνδιδασκαλία με τους φοιτητές του Τμήματος ΦΠΨ.

Επαναλαμβάνεται ότι τα τρία συστηνόμενα μαθήματα Παιδαγωγικής θα είναι για τους φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιθυμεί να επιλέξει μαθήματα της κατηγορίας 2) παρακαλείται να επικοινωνήσει με τον σύμβουλο σπουδών του Τομέα της κατεύθυνσης σπουδών του.

Σημειώνεται ότι:

το επιλεγόμενο μάθημα πρέπει να διδάσκεται τουλάχιστον τρεις ώρες εβδομαδιαίως.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ
(ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΕΣ 2011-12 ΚΑΙ 2012-13)

α) Γενικά

Για τον καταρτισμό του ενδεικτικού προγράμματος που παρατίθεται στις επόμενες σελίδες θεωρήθηκε σκόπιμο τα γενικά και υποχρεωτικά μαθήματα να προτάσσονται των ειδικών, έτσι ώστε να δημιουργηθεί η βάση εκείνη των γνώσεων που θα επιτρέψει στον φοιτητή να κινηθεί με άνεση σε περισσότερα εξειδικευμένα μαθήματα. Με αυτό το σκεπτικό, στα πρώτα εξάμηνα απαντούν γενικά μαθήματα, ενώ στα τελευταία ειδικά.

Η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τον φοιτητή, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει ελεύθερα τα μαθήματα που θέλει να παρακολουθήσει, εφόσον αυτά προσφέρονται.

Ενδείκνυται τα γενικά μαθήματα να προηγούνται των ειδικών και επισημαίνεται ότι ο φοιτητής πρέπει να καταρτίσει το εβδομαδιαίο πρόγραμμά του, έτσι ώστε οι ώρες των διδασκομένων μαθημάτων να μη συμπίπτουν.

Η οργάνωση του προγράμματος προσαρμόζεται στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων (8) και μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου, όπως αυτά αναλύονται στις προηγούμενες σελίδες.

Από τα επιλεγόμενα μαθήματα ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει αυτά που ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, εφόσον αυτά προσφέρονται.

Οι φοιτητές υποχρεούνται δύο φορές κάθε χρόνο, κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, ύστερα από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος, να δηλώνουν όλα τα μαθήματα, στα οποία προτίθενται να εξετασθούν. Οι δηλώσεις των μαθημάτων γίνονται μέσω Διαδικτύου στην ιστοσελίδα: <http://my-studies.uoa.gr>. Για τις δηλώσεις των μαθημάτων οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιούν είτε δικό τους υπολογιστή είτε τους υπολογιστές που

βρίσκονται 1) στο Σπουδαστήριο Ιστορίας και στο Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (6ος όροφος), 2) στο Εργαστήριο Πληροφορικής του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (8ος όροφος) και 3) στην Πανεπιστημιακή Λέσχη (Ιπποκράτους 15).

Στα μαθήματα που προσφέρονται από περισσότερους από έναν διδάσκοντες καλούνται οι φοιτητές να δηλώσουν τον διδάσκοντα που θα παρακολουθήσουν μία εβδομάδα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών θα κατανέμεται στους διδάσκοντες, εκτός αν έχει οριστεί διαφορετικά από τον Τομέα για το συγκεκριμένο μάθημα.

Η αποτυχία σε υποχρεωτικό μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου παρακολούθησή του σε επόμενο εξάμηνο. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής, ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει το ίδιο ή άλλο μάθημα.

Σε περίπτωση που οι φοιτητές μετά την απόκτηση του πτυχίου τους επιθυμούν να παρακολουθήσουν την άλλη κατεύθυνση σπουδών, δεν δικαιούνται να επιλέξουν τα μαθήματα ειδίκευσης ή ελεύθερης επιλογής στα οποία είχαν επιτύχει κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών τους.

β) Σύμβουλοι Σπουδών

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, για να διευκολύνει τους φοιτητές σχετικά με την οργάνωση των σπουδών τους, αποφάσισε να ορίσει συμβούλους σπουδών από κάθε Τομέα, οι οποίοι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 θα δέχονται δύο (2) ώρες την εβδομάδα τους φοιτητές που επιθυμούν να ζητήσουν οδηγίες για τις σπουδές τους (η ημέρα και η ώρα θα ανακοινωθούν στους Τομείς). Σύμβουλος Σπουδών για τον Τομέα Ιστορίας είναι ο κος Π. Κονόρτας και η κα Σ. Μεργιαλή-Σαχά και για τον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης ο κ. Γ. Πάλλης και ο κ. Δ. Πλάντζος.

Στις επόμενες σελίδες παρατίθεται ενδεικτικό πρόγραμμα ανά εξάμηνα καθώς και ορισμένες παρατηρήσεις που θα βοηθήσουν τον φοιτητή.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΑ²
(ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΙΣΑΧΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΕΤΗ 2011-12 ΚΑΙ 2012-13)

Κοινό για τους φοιτητές και των δύο κατευθύνσεων

1ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (1ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π04	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές
**	Π03	Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία
**	Π10	Αρχαία Ιστορία Α'
**	ΙΑ04	Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας
**	ΙΑ11	Κλασική Αρχαιολογία Α'
B	ΦΑ03	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία Ι

1ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (2ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π11	Αρχαία Ιστορία Β'
**	Π12	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α'
**	ΙΑ02	Προϊστορική Αρχαιολογία Α'
**	ΙΑ12	Κλασική Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ17	Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης
B	ΦΛ03	Λατινική Φιλολογία Ι

² Οι ενδείξεις με τους κωδικούς αριθμούς των μαθημάτων:

B = Μαθήματα Βάσης

**= Μαθήματα υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις

*I = Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Ιστορίας

*II = Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Τα μαθήματα με την ένδειξη B (Βάσης) και εκείνα που απαντούν στα 4 πρώτα εξάμηνα είναι υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις.

2ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (3ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π13	Βυζαντινή Ιστορία Α'
**	Π17	Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α'
**	ΙΑ13	Βυζαντινή Αρχαιολογία Α'
**	ΙΑ15	Ιστορίας της Τέχνης Α'
B	ΦΑ04	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II
B	ΦΛ04	Λατινική Φιλολογία II
B	ΦΒ27	Βυζαντινή Φιλολογία

2ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (4ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π21	Βυζαντινή Ιστορία Β'
**	Π18	Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α'
**	Π14	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'
**	ΙΑ10	Προϊστορική Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ14	Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ16	Ιστορίας της Τεχνης Β'
B	ΦΝ03	Νεοελληνική Φιλολογία I

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*I	Π29	Μεθοδολογικά Προβλήματα Ιστορίας*
*I	Π25	Αρχαία Ιστορία Γ'
*I	Π31	Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β'
*I	Π19	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'
B	ΦΑ27	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙΙ
		1 Επιλεγόμενο Ιστορίας
		1 Ελεύθερη Επιλογή**

* Από το ακαδ. Έτος 2013-2014 το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτική πρακτική άσκηση εξοικείωσης με αρχαιακό υλικό και τεχνικές της ιστορικής έρευνας. Βλ. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών/τριών Κατεύθυνσης Ιστορίας σελ. 145-146.

** Συστήνεται η παρακολούθηση του μαθήματος ΠΔ300 «Παιδαγωγική Ψυχολογία» που προσφέρεται από τον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ.

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*I	Π22	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'
*I	Π30	Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'
*I	Π84	Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου
*I	Π24	Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
B	ΦΑ07 ή ΦΓ07	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙV ή Γλωσσολογία
B	ΦΝ83	Νεοελληνική Φιλολογία ΙΙ
		1 Ελεύθερη Επιλογή***

*** Συστήνεται η παρακολούθηση του μαθήματος ΠΔ302 «Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση» που προσφέρεται από τον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ.

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ301	Παιδαγωγικά I: Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη
		4 Επιλεγόμενα Ιστορίας
		1 Ελεύθερη Επιλογή

4ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (8ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ303	Παιδαγωγικά II: Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων
		4 Επιλεγόμενα Ιστορίας
		1 Ελεύθερη Επιλογή

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Π	ΙΑ26	Προϊστορική Αρχαιολογία Γ'
*Π	ΙΑ42	Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών
*Π	ΙΑ43	Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία
*Π	ΙΑ44	Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία
Β	ΦΑ27	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙΙ
		1 Επιλεγόμενο Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης
		1 Ελεύθερη Επιλογή*

* Συστήνεται η παρακολούθηση του μαθήματος ΠΔ300 «Παιδαγωγική Ψυχολογία» που προσφέρεται από τον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ.

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Π	ΙΑ31	Κλασική Αρχαιολογία Γ'
*Π	ΙΑ21	Τοπογραφία-Αρχιτεκτονική-Πολεοδομία
*Π	ΙΑ29	Ιστορία της Τέχνης Γ'
Β	ΦΑ07 ή ΦΓ07	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙV ή Γλωσσολογία
Β	ΦΝ83	Νεοελληνική Φιλολογία ΙΙ
		1 Επιλεγόμενο Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης
		1 Ελεύθερη Επιλογή**

** Συστήνεται η παρακολούθηση του μαθήματος ΠΔ302 «Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση» που προσφέρεται από τον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος ΦΠΨ.

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ301	Παιδαγωγικά I: Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη
*II	ΙΑ108	Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων
		3 Επιλεγόμενα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης
		1 Ελεύθερη Επιλογή

4ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (8ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ303	Παιδαγωγικά II: Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων
*II	ΙΑ103	Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία***
		3 Επιλεγόμενα Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης
		1 Ελεύθερη Επιλογή

*** Το μάθημα περιλαμβάνει πρακτική άσκηση των φοιτητών με διάρκεια 8 ημερών συνολικά (κατά προτίμηση 2 ημέρες ανά εβδομάδα).

β. ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΙΣΑΧΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2013-14 ΚΑΙ ΕΞΗΣ

Οι πιστωτικές μονάδες για την απόκτηση του πτυχίου οργανώνονται σε τρία εξαμηνιαία μαθήματα που συνοδεύονται από φροντιστηριακές ασκήσεις ή επιτόπια μαθήματα προς ενδιαφερόμενους φοιτητές 1 ώρας εβδομαδιαίως.

Το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών εξασφαλίζει Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια στους αποφοίτους του, οι οποίοι έχουν εισαχθεί στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής. Η κατοχή της Παιδαγωγικής-Διδακτικής Επάρκειας δίδει στους ανωτέρω αποφοίτους τη δυνατότητα:

Να γίνονται δεκτοί στον διαγωνισμό μέσω ΑΣΕΠ για την **κατάρτιση πίνακα κατάταξης εκπαιδευτικών κατά κλάδο και ειδικότητα (στη συγκεκριμένη περίπτωση ως εκπαιδευτικών του κλάδου «ΠΕ02 Φιλολόγων»)**, με σκοπό τον διορισμό ή την πρόσληψή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τον νόμο 3848/2010, άρθρο 2, παράγραφος 3, περίπτωση β, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις του νόμου 4186/2013, άρθρο 36, παράγραφος 22, περίπτωση β και ε· 2) να προσλαμβάνονται στην ιδιωτική εκπαίδευση, σύμφωνα με τον νόμο 3848/2010, άρθρο 8.

Με σκοπό την εξασφάλιση της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας από το πτυχίο του, το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας προέβη σε αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του για τους φοιτητές του που έχουν εισαχθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής, σε πλήρη προσαρμογή του στον νόμο 4186/2013, άρθρο 36, παράγραφος 22, περίπτωση β και ε, σύμφωνα με τον οποίο:

Προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη μέσα στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος διδακτικών αντικειμένων που εμπίπτουν στις ακόλουθες θεματικές περιοχές: 1. Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής, 2. Θέματα μάθησης και διδασκαλίας, 3. Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση.

Κατ' εφαρμογή της παραπάνω διάταξης, το Τμήμα ενσωμάτωσε στο πρόγραμμα σπουδών του κύκλο μαθημάτων, που εξασφαλίζουν την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια στους

αποφοίτους του οι οποίοι έχουν εισαχθεί στο Τμήμα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής (οι εισαχθέντες κατά προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη υπάγονται στην προ του νόμου 3848/2010 νομοθεσία, που δεν απαιτεί την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια και παρέχει στους κατόχους πτυχίου του Τμήματός μας τη δυνατότητα διορισμού ή πρόσληψής τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίς άλλες προϋποθέσεις). Σημειώνεται ότι τα περισσότερα από τα μαθήματα αυτά ήδη περιέχονται στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος και διδάσκονται στους φοιτητές του από πολλά έτη (βλ. αναλυτικά Πίνακα, σελ. 68-76).

Τα μαθήματα που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου κατανέμονται στις ακόλουθες ενότητες:

1) Μαθήματα υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις

α) Μαθήματα Βάσης:

13 μαθήματα = 46 π.μ. (9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας × 3,5 π.μ και 4 μαθήματα από το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας, εκ των οποίων 1 × 4 π.μ., 1 × 4,5 π.μ., 2 × 3 π.μ.)

β) Μαθήματα Κορμού:

21 μαθήματα = 105,5 π.μ. (20 μαθήματα × 5 π.μ = 100 π.μ., 1 μάθημα × 5,5 π.μ = 5,5 π.μ.).

Ειδικότερα:

Μαθήματα Ιστορίας:

10 μαθήματα × 5 π.μ = 50 π.μ.

Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

10 μαθήματα × 5 π.μ = 50 π.μ.

Μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής³

1 μάθημα×5,5 π.μ.

---

³ Το υποχρεωτικό αυτό μάθημα Κορμού έχει αναγνωριστεί ότι συμπεριλαμβάνεται στον κύκλο των οκτώ (8) μαθημάτων, που παρέχουν την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια (βλ. Πίνακας). Για την κάλυψή του ο φοιτητής επιλέγει με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα εκ των τεσσάρων (4) ακολούθων μαθημάτων:

ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας

ή Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης

ή ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης

ή ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης) (βλ. και Πίνακας σελ. 68-76).

--Οι φοιτητές της κατεύθυνσης Ιστορίας, που θα επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης», έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν επίσης και ένα ή περισσότερα από τα τρία υπόλοιπα μαθήματα (Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης, ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης) ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Σε περίπτωση που οι ανωτέρω φοιτητές ΔΕΝ επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κατεύθυνσης Εσωτερικής Επιλογής το «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης», αλλά άλλο εκ των τριών υπολοίπων μαθημάτων, έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν το μεν μάθημα «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης» ως μάθημα Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης, ενώ το ένα ή και τα δύο υπόλοιπα μαθήματα ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Οι φοιτητές της κατεύθυνσης Αρχαιολογίας, που θα επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας» έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν επίσης και ένα ή περισσότερα από τα τρία υπόλοιπα μαθήματα (Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης, ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης) ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Σε περίπτωση που οι ανωτέρω φοιτητές ΔΕΝ επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας», αλλά άλλο εκ των τριών υπολοίπων μαθημάτων, έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν το μεν μάθημα «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας» ως μάθημα Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης, ενώ το ένα ή και τα δύο υπόλοιπα μαθήματα ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

2. Μαθήματα κατεύθυνσης

α) Μαθήματα Ειδίκευσης:⁴

17 μαθήματα, που οργανώνονται για την:

Κατεύθυνση Ιστορίας σε:

8 μαθήματα	8 μαθήματα
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης
40,5 π.μ. (7 μαθήματα	45-48 π.μ.
× 5 π.μ. και 1 μάθημα × 5,5 π.μ.)	(αναλυτικά βλ. παρακάτω)

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας σε:

9 μαθήματα	7 μαθήματα
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης
46 π.μ. (8 μαθήματα	39,5-42 π.μ.
× 5 π.μ. και 1 μάθημα × 6 π.μ.)	(αναλυτικά βλ. παρακάτω)

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

2 μαθήματα

Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής από άλλο Τμήμα ή άλλη Σχολή ή άλλο ΑΕΙ, εκτός του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, ορίζεται σε 3.

---

⁴ Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης υποχρεούται ο φοιτητής να επιλέξει μέχρι τέλους των Σπουδών του τουλάχιστον δύο **σεμιναριακά μαθήματα**. Η επίδοση του φοιτητή στα σεμιναριακά μαθήματα θα διαμορφώνεται με βάση την όλη συμμετοχή του, την προφορική παρουσίαση σεμιναριακής εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και την τελική γραπτή μορφή της εργασίας αυτής, που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό ζητημάτων που ενδιαφέρουν ερευνητικά και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο εξεταζόμενο θέμα. Η συμμετοχή του φοιτητή στα σεμιναριακά μαθήματα είναι υποχρεωτική. Η απουσία του φοιτητή σε περισσότερα από δύο (2) τρίωρα μαθήματα ενός σεμιναριακού μαθήματος συνεπιφέρει τη μη αναγνώριση του μαθήματος αυτού. Το μέγεθος των γραπτών σεμιναριακών εργασιών θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5.500 και 7.000 λέξεων, συμπεριλαμβανομένων των παραπομπών. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των φοιτητών ανά σεμινάριο δεν είναι δυνατό να υπερβαίνει τους 23. Τα δύο σεμιναριακά μαθήματα έχουν αναγνωριστεί και ως μαθήματα Παιδαγωγικής-Διδακτικής Επάρκειας (βλ. και Πίνακας σελ. 68-76).

ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ, σε περίπτωση που οι φοιτητές επιλέξουν ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής μαθήματα του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, από την ίδια ή την άλλη κατεύθυνση σπουδών τους, πέραν των όσων υποχρεούνται για τη λήψη του πτυχίου τους, ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων αυτών αντιστοιχεί στον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που δίδεται από το Τμήμα μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, σύμφωνα με τον παρακάτω κατάλογο και κυμαίνεται μεταξύ των **6 π.μ.** (σε περίπτωση και τα δύο μαθήματα επιλεγούν από μαθήματα εκτός του Τμήματός μας) και των **12 π.μ.** (σε περίπτωση που και τα δυο μαθήματα επιλεγούν από σεμιναριακά μαθήματα του Τμήματός μας)

Συγκεντρωτικά η κατανομή των διδακτικών και πιστωτικών μονάδων έχει ως εξής:

Για την κατεύθυνση Ιστορίας:

Κατηγορία	Είδος	Αριθμός	Π.Μ.
Υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις	Βάσης	13	46
	Κορμού	21	105,5
Κατεύθυνσης	Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	8	40,5
	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης	8	45 – 48
	Ελεύθερης Επιλογής	2	6 – 12
Σύνολο		52	243 – 252

Για την κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

Κατηγορία	Είδος	Αριθμός	Π.Μ.
Υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις	Βάσης	13	46
	Κορμού	21	105,5
Κατεύθυνσης	Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	9	46
	Επιλεγόμενα Ειδίκευσης	7	39,5 - 42.
	Ελεύθερης Επιλογής	2	6 - 12
Σύνολο		52	243 - 251,5

Προσφερόμενα μαθήματα

Πιστωτικές μονάδες ανά προσφερόμενο μάθημα:

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

<i>α) Μαθήματα Βάσης</i>	<i>π.μ.</i>
13 μαθήματα	46
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III	3,5
Αρχαία Ελληνική Φιλολογία IV ή Γλωσσολογία	3,5
Λατινική Φιλολογία I	3,5
Λατινική Φιλολογία II	3,5
Βυζαντινή Φιλολογία	3,5
Νεοελληνική Φιλολογία I	3,5
Νεοελληνική Φιλολογία II	3,5
Παιδαγωγικά I	4
Παιδαγωγικά II	4,5
Παιδαγωγικά III	3
Παιδαγωγικά IV	3
Σύνολο	46
<i>β) Μαθήματα Κορμού</i>	<i>π.μ.</i>
21 μαθήματα	105,5
<i>Μαθήματα Ιστορίας</i>	<i>π.μ.</i>
II 03 Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία	5
II 04 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	5
II 10 Αρχαία Ιστορία Α'	5
II 11 Αρχαία Ιστορία Β'	5
II 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α'	5
II 13 Βυζαντινή Ιστορία Α'	5
II 21 Βυζαντινή Ιστορία Β'	5
II 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'	5
II 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α'	5
II 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α'	5

<i>Μαθήματα Αρχαιολογίας</i>	<i>π.μ.</i>
ΙΑ 04 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας	5
ΙΑ 02 Προϊστορική Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α'	5
ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'	5
ΙΑ 17 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης	5
ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α'	5
ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β'	5

Μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής: ⁵	π.μ.
ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας	
ή	
Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης	5,5
ή	
ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	
ή	
ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	
Σύνολο	105,50

⁵ Το υποχρεωτικό αυτό μάθημα Κορμού έχει αναγνωριστεί ότι συμπεριλαμβάνεται στον κύκλο των οκτώ (8) μαθημάτων, που παρέχουν την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια (βλ. Πίνακας). Για την κάλυψή του ο φοιτητής επιλέγει με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα εκ των τεσσάρων (4) ανωτέρω μαθημάτων: (βλ. και Πίνακας σελ. 68-76).

--Οι φοιτητές της κατεύθυνσης Ιστορίας, που θα επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης», έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν επίσης και ένα ή περισσότερα από τα τρία υπόλοιπα μαθήματα (Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης, ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης) ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Σε περίπτωση που οι ανωτέρω φοιτητές ΔΕΝ επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κατεύθυνσης Εσωτερικής Επιλογής το «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης», αλλά άλλο εκ των τριών υπολοίπων μαθημάτων, έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν το μεν μάθημα «Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης» ως μάθημα Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης, ενώ το ένα ή και τα δύο υπόλοιπα μαθήματα ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Οι φοιτητές της κατεύθυνσης Αρχαιολογίας, που θα επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας» έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν επίσης και ένα ή περισσότερα από τα τρία υπόλοιπα μαθήματα (Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης, ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης) ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

--Σε περίπτωση που οι ανωτέρω φοιτητές ΔΕΝ επιλέξουν ως –υποχρεωτικό– μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής το «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας», αλλά άλλο εκ των τριών υπολοίπων μαθημάτων, έχουν τη δυνατότητα, εάν το επιθυμούν, να επιλέξουν το μεν μάθημα «ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας» ως μάθημα Επιλεγόμενο Κατεύθυνσης, ενώ το ένα ή και τα δύο υπόλοιπα μαθήματα ως μάθημα/μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

α) Μαθήματα Ειδίκευσης

Κατεύθυνση Ιστορίας

Υποχρεωτικά	π.μ.
8 μαθήματα	40,5
Π 25 Αρχαία Ιστορία Γ'	5
Π 22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'	5
Π 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας	5,5
Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'	5
Π 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β'	5
Π 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'	5
Π 24 Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	5
Π 84 Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου	5
Σύνολο	40,5

Επιλεγόμενα

Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας υποχρεούνται να παρακολουθήσουν οκτώ (8) επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης, εκ των οποίων τουλάχιστον τα δύο σεμιναριακά. Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 6 π.μ., ενώ κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μη σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 5,5 π.μ. Επομένως, οι πιστωτικές μονάδες στο σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων Κατεύθυνσης Ιστορίας μπορεί να κυμαίνονται μεταξύ των 45 (2 σεμιναριακά και 6 μη σεμιναριακά μαθήματα) και των 48 π.μ. (8 σεμιναριακά μαθήματα).

A) Επιλεγόμενα σεμιναριακά	π.μ.
ΣΙ 47 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 133 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 11 Αρχαία Ιστορία	6
ΣΙ 41 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως	6
ΣΙ 51 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως	6
ΣΙ 52 Βυζαντινή Ιστορία	6

ΣΙ 66 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 78 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 88 Βυζαντινή Ιστορία	6
ΣΙ 55 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 119 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 113 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	6
ΣΙ 57 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Ι	6
ΣΙ 59 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 61 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 218 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 219 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	6
ΣΙ 04 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΙ 129 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	6
ΣΙ 215 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΙ 216 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία	6
<i>Β) Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
Π 89 Αρχαία Ιστορία	5,5
Π 108 Αρχαία Ιστορία	5,5
Π 212 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
Π 215 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
Π 125 Βυζαντινή Ιστορία	5,5
Π 126 Ιστορία της Εκπαίδευσης	5,5
Π 99 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	5,5
Π 06 Νεότερη Ελληνική Ιστορία	5,5
Π 88 Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία	5,5
Π 85 Ιστορία Μεταπολεμικού κόσμου ΙΙ	5,5
Π 37 Νεότερη Ελληνική Ιστορία	5,5
Π 64 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία ΙΙ	5,5
Π 140 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	5,5
Π 110 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Ι	5,5

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

<i>Υποχρεωτικά</i>	<i>π.μ.</i>
9 μαθήματα	46
ΙΑ 21 Τοπογραφία – Αρχιτεκτονική – Πολεοδομία	5
ΙΑ 26 Προϊστορική Αρχαιολογία Γ'	5
ΙΑ 42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών	5
ΙΑ 31 Κλασική Αρχαιολογία Γ'	5
ΙΑ 108 Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων	5
ΙΑ 43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία	5
ΙΑ 44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία	5
ΙΑ 29 Ιστορία της Τέχνης Γ'	5
ΙΑ 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία	6
Σύνολο	46

Επιλεγόμενα

Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επτά (7) επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης, εκ των οποίων τουλάχιστον τα δύο σεμιναριακά. Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 6 π.μ., ενώ κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μη σεμιναριακά μαθήματα αντιστοιχεί σε 5,5 π.μ. Επομένως, οι πιστωτικές μονάδες στο σύνολο των επιλεγόμενων μαθημάτων Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης μπορεί να κυμαίνονται μεταξύ των 39,5 (2 σεμιναριακά και 5 μη σεμιναριακά μαθήματα) και των 42 π.μ. (7 σεμιναριακά μαθήματα).

<i>Α) Επιλεγόμενα σεμιναριακά</i>	<i>π.μ.</i>
ΣΑ 116 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 111 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 77 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 112 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 22 Προϊστορική Αρχαιολογία	6

ΣΑ 110 Προϊστορική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 25 Αρχαιολογία Ανατολικών Πολιτισμών	6
ΣΑ 17 Αρχαιολογία Ανατολικών Πολιτισμών	6
ΣΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 84 Κλασική Αρχαιολογία	6
ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία	6
ΣΑ 209 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων	6
ΣΑ 119 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 181 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 120 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 29 Βυζαντινή Αρχαιολογία	6
ΣΑ 80 Ιστορία της Τέχνης	6
ΣΑ 27 Μουσειολογία	6

<i>Β) Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά</i>	<i>π.μ</i>
ΙΑ 72 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 73 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 200 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 102 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 202 Προϊστορική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 115 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 110 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 201 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 170 Κλασική Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 108 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων	5,5
ΙΙ 89 Αρχαία Ιστορία	5,5
ΙΑ 146 Βυζαντινή Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 180 Βυζαντινή Αρχαιολογία	5,5
ΙΑ 106 Μουσειολογία	5,5
ΙΑ 190 Μουσειοπαιδαγωγική	5,5

β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

2 μαθήματα

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων

ελεύθερης επιλογής από άλλο Τμήμα ή άλλη Σχολή ή άλλο ΑΕΙ, εκτός του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, ορίζεται σε 3. ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ, σε περίπτωση που οι φοιτητές επιλέξουν ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής μαθήματα του Τμήματός μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, από την ίδια ή την άλλη κατεύθυνση σπουδών τους, πέραν των όσων υποχρεούνται για τη λήψη του πτυχίου τους, ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων αυτών αντιστοιχεί στον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που δίδεται από το Τμήμα μας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, σύμφωνα με τον παραπάνω κατάλογο (σελ. 46-58). Επομένως, οι πιστωτικές μονάδες στα δύο μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής μπορεί να κυμαίνονται μεταξύ των 12 (σε περίπτωση που και τα δυο μαθήματα που επιλέγονται είναι σεμιναριακά της ίδιας ή της άλλης Κατεύθυνσης του Τμήματός μας) και των 6 (σε περίπτωση που και τα δυο μαθήματα επιλέγονται από άλλο Τμήμα ή άλλη Σχολή ή άλλο ΑΕΙ).

Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει δύο (2) μαθήματα ελεύθερης επιλογής από:

3. μαθήματα του Τμήματος της ίδιας ή της άλλης κατεύθυνσης,
4. μαθήματα άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής και άλλων Πανεπιστημιακών Σχολών της Αθήνας σύμφωνα με τις διαθεσιμότητες. (Σχετικός κατάλογος θα αναρτηθεί στη Γραμματεία του Τμήματος).

Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιθυμεί να επιλέξει μαθήματα της κατηγορίας 2) παρακαλείται να επικοινωνήσει με τον σύμβουλο σπουδών του Τομέα της κατεύθυνσης σπουδών του.

Σημειώνεται ότι:

το επιλεγόμενο μάθημα πρέπει να διδάσκεται τουλάχιστον τρεις ώρες εβδομαδιαίως.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ

α) Γενικά

Για τον καταρτισμό του ενδεικτικού προγράμματος που παρατίθεται στις επόμενες σελίδες θεωρήθηκε σκόπιμο τα γενικά και υποχρεωτικά μαθήματα να προτάσσονται των ειδικών, έτσι ώστε να δημιουργηθεί η βάση εκείνη των γνώσεων που θα επιτρέψει στον φοιτητή να κινηθεί με άνεση σε περισσότερα εξειδικευμένα μαθήματα. Με αυτό το σκεπτικό, στα πρώτα εξάμηνα απαντούν γενικά μαθήματα, ενώ στα τελευταία ειδικά.

Η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τον φοιτητή, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει ελεύθερα τα μαθήματα που θέλει να παρακολουθήσει, εφόσον αυτά προσφέρονται.

Ενδείκνυται τα γενικά μαθήματα να προηγούνται των ειδικών και επισημαίνεται ότι ο φοιτητής πρέπει να καταρτίσει το εβδομαδιαίο πρόγραμμά του, έτσι ώστε οι ώρες των διδασκομένων μαθημάτων να μη συμπίπτουν.

Η οργάνωση του προγράμματος προσαρμόζεται στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων (8) και μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου, όπως αυτά αναλύονται στις προηγούμενες σελίδες.

Από τα επιλεγόμενα μαθήματα ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει αυτά που ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, εφόσον αυτά προσφέρονται.

Οι φοιτητές υποχρεούνται δύο φορές κάθε χρόνο, κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, ύστερα από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος, να δηλώνουν όλα τα μαθήματα, στα οποία προτίθενται να εξετασθούν. Οι δηλώσεις των μαθημάτων γίνονται μέσω Διαδικτύου στην ιστοσελίδα: <http://my-studies.uoa.gr>. Για τις δηλώσεις των μαθημάτων οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιούν είτε δικό τους υπολογιστή είτε τους υπολογιστές που βρίσκονται 1) στο Σπουδαστήριο Ιστορίας και στο Σπουδαστήριο

Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (6ος όροφος), 2) στο Εργαστήριο Πληροφορικής του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (8ος όροφος) και 3) στην Πανεπιστημιακή Λέσχη (Ιπποκράτους 15).

Στα μαθήματα που προσφέρονται από περισσότερους από έναν διδάσκοντες καλούνται οι φοιτητές να δηλώσουν τον διδάσκοντα που θα παρακολουθήσουν μία εβδομάδα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών θα κατανέμεται στους διδάσκοντες, εκτός αν έχει οριστεί διαφορετικά από τον Τομέα για το συγκεκριμένο μάθημα.

Η αποτυχία σε υποχρεωτικό μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου παρακολούθησή του σε επόμενο εξάμηνο. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής, ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει το ίδιο ή άλλο μάθημα.

Σε περίπτωση που οι φοιτητές μετά την απόκτηση του πτυχίου τους επιθυμούν να παρακολουθήσουν την άλλη κατεύθυνση σπουδών, δεν δικαιούνται να επιλέξουν τα μαθήματα ειδίκευσης ή ελεύθερης επιλογής στα οποία είχαν επιτύχει κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών τους.

β) Σύμβουλοι Σπουδών

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, για να διευκολύνει τους φοιτητές σχετικά με την οργάνωση των σπουδών τους, αποφάσισε να ορίσει συμβούλους σπουδών από κάθε Τομέα, οι οποίοι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 θα δέχονται δύο (2) ώρες την εβδομάδα τους φοιτητές που επιθυμούν να ζητήσουν οδηγίες για τις σπουδές τους (η ημέρα και η ώρα θα ανακοινωθούν στους Τομείς). Σύμβουλοι Σπουδών για τον Τομέα Ιστορίας είναι ο κος Π. Κονόρτας και η κα Σ. Μεργιαλή-Σαχά και για τον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης η κα Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη και ο κ. Δ. Πλάντζος.

Στις επόμενες σελίδες παρατίθεται ενδεικτικό πρόγραμμα ανά εξάμηνα καθώς και ορισμένες παρατηρήσεις που θα βοηθήσουν τον φοιτητή.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ
ΕΙΣΑΧΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ 2013-2014 ⁶**

Κοινό για τους φοιτητές και των δύο κατευθύνσεων

1ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (1ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π04	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές
**	Π03	Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία
**	Π10	Αρχαία Ιστορία Α'
**	ΙΑ04	Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας
**	ΙΑ11	Κλασική Αρχαιολογία Α'
B	ΦΑ03	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία Ι

⁶ Οι ενδείξεις με τους κωδικούς αριθμούς των μαθημάτων:

B = Μαθήματα Βάσης

**= Μαθήματα υποχρεωτικά και για τις δύο κατευθύνσεις

*I = Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Ιστορίας

*II= Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Υπογραμμίζεται ότι για τη λήψη του πτυχίου ο φοιτητής,

i. ανάλογα με την Κατεύθυνση, Ιστορίας ή Αρχαιολογίας, που ακολουθεί υποχρεούται, από τα οκτώ (8) Μαθήματα «Επιλεγόμενα Ιστορίας» / από τα επτά (7) Μαθήματα «Επιλεγόμενα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης», να παρακολουθήσει δύο (2) τουλάχιστον σεμιναριακά μαθήματα, τα οποία παράλληλα έχει αναγνωριστεί ότι συμπεριλαμβάνονται στον κύκλο των οκτώ (8) μαθημάτων, που παρέχουν την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια.

ii. για την κάλυψη του υποχρεωτικού Μαθήματος Κορμού Εσωτερικής Επιλογής επιλέγει με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα εκ των τεσσάρων (4) ακόλουθων μαθημάτων.:

ΙΑ190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας

ή

Π126 Ιστορία της Εκπαίδευσης

ή

ΠΔ162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης,

ή

ΠΔ119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

(βλ. Πίνακας σελ. 68-76).

1ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (2ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π11	Αρχαία Ιστορία Β'
**	Π12	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α'
**	ΙΑ02	Προϊστορική Αρχαιολογία Α'
**	ΙΑ12	Κλασική Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ17	Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης
B	ΦL03	Λατινική Φιλολογία Ι

2ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (3ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π13	Βυζαντινή Ιστορία Α'
**	Π17	Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α'
**	ΙΑ13	Βυζαντινή Αρχαιολογία Α'
**	ΙΑ15	Ιστορίας της Τέχνης Α'
B	ΦΑ04	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II
B	ΦΛ04	Λατινική Φιλολογία II
B	ΦΒ27	Βυζαντινή Φιλολογία

2ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (4ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
**	Π21	Βυζαντινή Ιστορία Β'
**	Π18	Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α'
**	Π14	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'
**	ΙΑ10	Προϊστορική Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ14	Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'
**	ΙΑ16	Ιστορίας της Τέχνης Β'
B	ΦΝ03	Νεοελληνική Φιλολογία I

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Ι	Π29	Μεθοδολογικά Προβλήματα Ιστορίας*
*Ι	Π25	Αρχαία Ιστορία Γ'
*Ι	Π31	Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β'
*Ι	Π19	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'
Β	ΦΑ27	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙΙ
Β	ΠΔ300	(Παιδαγωγικά ΙΙΙ:) Παιδαγωγική Ψυχολογία
		1 Μάθημα Επιλεγόμενα Ιστορίας *

* Από το ακαδ. έτος 2013-2014 το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτική πρακτική άσκηση εξοικείωσης με αρχαιακό υλικό και τεχνικές της ιστορικής έρευνας. Βλ. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών/τριών Κατεύθυνσης Ιστορίας σελ. 145-146.

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Ι	Π22	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'
*Ι	Π30	Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'
*Ι	Π84	Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου
*Ι	Π24	Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
Β	ΦΑ07 ή ΦΓ07	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙV ή Γλωσσολογία
Β	ΦΝ83	Νεοελληνική Φιλολογία ΙΙ
Β	ΠΔ302 «	(Παιδαγωγικά ΙV): Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ301	(Παιδαγωγικά Ι:) Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη
		4 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ιστορίας
		1 Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής

4ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (8ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ303	(Παιδαγωγικά ΙΙ): Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων
	ΙΑ190	<u>Μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής</u> Επιλέγεται ,με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα μάθημα μεταξύ των τεσσάρων (4) ακολούθων μαθημάτων: Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας
	Π126	ή Ιστορία της Εκπαίδευσης
	ΠΔ162	ή Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης
	ΠΔ119	ή Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
		3 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ιστορίας
		1 Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Π	ΙΑ26	Προϊστορική Αρχαιολογία Γ'
*Π	ΙΑ42	Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών
*Π	ΙΑ43	Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία
*Π	ΙΑ44	Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία
Β	ΦΑ27	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙΙΙ
Β	ΠΔ300	(Παιδαγωγικά ΙΙΙ:) Παιδαγωγική Ψυχολογία
		1 Μάθημα Επιλεγόμενο Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης*

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
*Π	ΙΑ31	Κλασική Αρχαιολογία Γ'
*Π	ΙΑ21	Τοπογραφία-Αρχιτεκτονική-Πολεοδομία
*Π	ΙΑ29	Ιστορία της Τέχνης Γ'
Β	ΦΑ07 ή ΦΓ07	Αρχαία Ελληνική Φιλολογία ΙV ή Γλωσσολογία
Β	ΦΝ83	Νεοελληνική Φιλολογία ΙΙ
Β	ΠΔ302	(Παιδαγωγικά ΙV:) Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση
		1 Μάθημα Επιλεγόμενο Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ301	(Παιδαγωγικά I): Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη
*II	ΙΑ108	Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων
		3 Μαθήματα Επιλεγόμενα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης
		1 Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής

4ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (8ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος
B	ΠΔ303	(Παιδαγωγικά II): Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων
*II	ΙΑ103	Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία**
	ΙΑ190 Π126 ΠΔ162 ΠΔ119	<u>Μάθημα Κορμού Εσωτερικής Επιλογής</u> Επιλέγεται ,με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα μάθημα μεταξύ των τεσσάρων (4) ακολούθων μαθημάτων: Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας ή Ιστορία της Εκπαίδευσης ή Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης ή Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
		2 Μαθήματα Επιλεγόμενα Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης
		1 Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής

** Το μάθημα περιλαμβάνει πρακτική άσκηση των φοιτητών με διάρκεια 8 ημερών συνολικά (κατά προτίμηση 2 ημέρες ανά εβδομάδα).

Μαθήματα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας
(για τους εισαχθέντες από το 2013-14 και εφεξής)

		ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ	ECTS
1Η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής				
1		Οι φοιτητές παρακολουθούν ως Μάθημα Υποχρεωτικό, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα (1) από τα τέσσερα μαθήματα που ακολουθούν (1Α. Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας, 1Β. Ιστορία της Εκπαίδευσης, 1Γ. Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης, 1Δ. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης).		
H	A	<p>Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας</p> <p>(Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)</p> <p>Το μάθημα της μουσειοπαιδαγωγικής θέτει ως στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τη θεωρία και την πράξη της μουσειακής εκπαίδευσης, η οποία εντάσσεται στα ευρύτερα γνωστικά αντικείμενα της μουσειολογίας και της παιδαγωγικής.</p> <p>Η δομή του μαθήματος αρθρώνεται στις ακόλουθες βασικές ενότητες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το μουσείο ως περιβάλλον μάθησης και δημιουργικότητας: σύγχρονες προσεγγίσεις 2. Μουσειακή εκπαίδευση: αφετηρίες, τάσεις, προοπτικές στην Ελλάδα και διεθνώς 3. Ο ρόλος του μουσειοπαιδαγωγού: φυσιογνωμία, δεξιότητες, εκπαίδευση 4. Θεωρητικές προσεγγίσεις στη μουσειακή εκπαίδευση: θεωρίες γνώσης, μάθησης και επικοινωνίας 5. Μέθοδοι, μέσα και πολιτικές στη μουσειακή εκπαίδευση 6. Η παιδαγωγική διάσταση της μελέτης μουσειακών αντικειμένων και εν γένει του υλικού πολιτισμού 7. Σχεδιασμός μουσειακών εκπαιδευτικών εφαρμογών για ποικίλες κοινωνικές ομάδες (παιδιά, εφήβους, οικογένειες, ενήλικους, ΑμεΑ, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, κ.ά.) και διαφορετικά είδη μουσείων και 	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	5,5

		<p>συλλογών</p> <p>8. Μουσείο και Σχολείο: πλαίσιο, προκλήσεις, προοπτικές μιας δημιουργικής συνεργασίας</p> <p>9. Μουσειακή εκπαίδευση σε ψηφιακό περιβάλλον: η αξιοποίηση των νέων μέσων</p> <p>10. Αξιολογώντας τα αποτελέσματα της μάθησης στα μουσεία: νέες προσεγγίσεις και μεθοδολογίες.</p>		
Η	Β	<p>Ιστορία της Εκπαίδευσης</p> <p>(Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)</p> <p>Η εκπαιδευτική διαδικασία συντελείται πάντοτε εντός ενός συγκεκριμένου ιστορικού πλαισίου άμεσα συνδεδεμένου με την πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική συγκυρία. Το μάθημα αποσκοπεί στη μελέτη ζητημάτων που αφορούν στην ιστορία της εκπαίδευσης επικεντρωμένη στον 19ο και 20ό αιώνα στο ελληνικό κράτος.</p> <p>Ενδεικτικά: οι θεωρίες που διαμόρφωσαν την εκπαίδευση, η εκπαίδευση στο μεταβαλλόμενο γεωγραφικό και πολιτικό σκηνικό, εγγραμματοσύνη και μόρφωση, οργάνωση και τρόπος λειτουργίας της εκπαίδευσης, κοινωνικός χαρακτήρας της παιδείας, μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης, εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις,</p> <p>Σημαντικές ενότητες του μαθήματος θα αφιερωθούν στην συγκριτική εξέταση των προηγούμενων και άλλων θεματικών σε παλαιότερες χρονικές περιόδους.</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	5,5
Η	Γ	<p>Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης</p> <p>(Τμήμα Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στη διοίκηση της εκπαίδευσης • Ο ρόλος του κράτους στη διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος • Ιστορική επισκόπηση των σχολών 	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	5,5

		<p>διοίκησης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι έννοιες της οργάνωσης • Η έννοια της διοίκησης • Μορφές-μοντέλα διοίκησης • Η γραφειοκρατία στην εκπαίδευση • Το εκπαιδευτικό σύστημα ως ανοικτό σύστημα • Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος – θεσμικό πλαίσιο • Αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση 		
Η	Δ	<p>Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης</p> <p>(Τμήμα Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας)</p> <p>Κριτική ανάλυση της οργάνωσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο πεδίο της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και έχει ως βασικό στόχο τη μελέτη της σχέσης μεταξύ κοινωνίας και εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό μελετώνται οι κοινωνικές πτυχές τη εκπαίδευσης, τα οργανωτικά χαρακτηριστικά των σχολείων, οι σχέσεις μεταξύ εκπαίδευσης και κοινωνικής ανισότητας, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η εκπαίδευση συμβάλλει στην αναπαραγωγή της κοινωνικής ανισότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στον τρόπο με τον οποίο οι σχέσεις διάδρασης στο μικροεπίπεδο των εκπαιδευτικών θεσμών έχουν τον αντίκτυπό τους σε γενικότερες κοινωνικές διεργασίες. Στους στόχους του μαθήματος συγκαταλέγονται:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η μελέτη της βασικής αποστολής της εκπαίδευσης. 2. Η κατανόηση του ρόλου και της σημασίας της εκπαίδευσης για το άτομο και την κοινωνία, καθώς και η κατανόηση των λόγων που οδήγησαν στη θέσπιση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. 3. Η εξοικείωση με τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, αναφορικά με το ρόλο της 	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	5,5

		<p>εκπαίδευσης στην κοινωνία (Φονξιοναλισμός, Μαρξισμός, Νέα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης)</p> <p>4. Η μελέτη του ρόλου που παίζει η σχολική εκπαίδευση στις σημερινές κοινωνίες, από την κοινωνικοποίηση του υποκειμένου μέχρι την αναπαραγωγή των κοινωνικών θέσεων από γενιά σε γενιά.</p> <p>5. Η μελέτη της προοπτικής της εκπαίδευσης στην Ελλάδα και παγκόσμια</p>		
2		<p>Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)</p> <p>Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες των ιστορικών σπουδών (χρόνος, χώρος, ιστορικό γεγονός, δομές, πηγές, κ.ά.) και τη μεθοδολογία τους (επιλογή και χρήση πηγών, διασταύρωση και αξιολόγησή τους, αρχειακή εργασία κ.ά.) Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους σύγχρονους προβληματισμούς για την ιστορία, καθώς και στα νέα ερευνητικά πεδία μελέτης της. Εξετάζεται, ακόμη η ιστορική συγκρότηση της έννοιας των ιστορικών σπουδών, καθώς και η σημερινή τους θέση στο πλαίσιο των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Τέλος, συστατικό στοιχείο του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών, με την κριτική ανάγνωσή τους, καθώς και με τη συγγραφή ιστορικών εργασιών (στοιχεία αναγκαία για την ιστορική έρευνα και τη διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας).</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	5
2Η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα μάθησης και διδασκαλίας				
3		<p>Παιδαγωγική Ψυχολογία (Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας)</p> <p>Η παιδαγωγική ψυχολογία είναι η εφαρμογή των ψυχολογικών μεθόδων</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα</p>	3

		<p>στη μελέτη της μάθησης και της διδασκαλίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι μέθοδοι και θεωρίες της παιδαγωγικής ψυχολογίας και συγκεκριμένα η γνωστική, γλωσσική, ψυχοκοινωνική και ηθική ανάπτυξη των μαθητών μέσω των συμπεριφοριστικών και κοινωνικογνωστικών θεωριών δίνοντας έμφαση στις ατομικές διαφορές, τη μνήμη, την κατανόηση, τη μεταγνώση, την αυτοαντίληψη και τα κίνητρα των μαθητών. Εξίσου σημαντικό μέρος του μαθήματος αποτελεί η εξέταση της δυναμικής και της διαχείρισης της σχολικής τάξης για το χειρισμό των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι μαθητές στη μάθηση. Στόχοι του μαθήματος είναι οι φοιτητές/-τριες: α. να εξοικειωθούν με θεωρίες και ερευνητικά πορίσματα στην περιοχή της μάθησης και β. να κατανοήσουν τον τρόπο εφαρμογής των θεωριών παιδαγωγικής ψυχολογίας στην πράξη.</p>	εξάμηνο	
4		<p>Αναλυτικό Πρόγραμμα Διδασκαλία και Μάθηση</p> <p>(Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας)</p> <p>Το μάθημα αποβλέπει στο να αναπτύξει στους/στις φοιτητές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικά με την προβληματική των αναλυτικών προγραμμάτων (Α.Π.), τόσο στο μακροεπίπεδο ενός συστήματος όσο και στο μικροεπίπεδο της τάξης. Προς την κατεύθυνση αυτή οι φοιτητές/τριες θα ευαισθητοποιηθούν ως προς τις μεταρρυθμίσεις των Α.Π, τα «συστήματα γνώσης» και τα «καθεστώτα αλήθειας», τα οποία συνδέονται με κρίσιμα ερωτήματα που αφορούν τις σχέσεις ανάμεσα στην εξουσία, τη γνώση και την κοινωνία, τα ζητήματα της πιο «αξιολογής γνώσης», τις πολιτικές της γνώσης και τις φιλοσοφικές και ιδεολογικές</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	3

	<p>θεωρήσεις για τα Α.Π., καθώς και των προεκτάσεων που δημιουργούνται σε όλα τα επίπεδα των σχολικών έργων, ιδιαίτερα στους ρόλους των εκπαιδευτικών στην «Κοινωνία της γνώσης». Παράλληλα, οι φοιτητές/τριες θα μνηθούν στο συστηματικό σχεδιασμό και την «αρχιτεκτονική» ανάπτυξης μαθημάτων (curriculum design), καθώς και στις στοχαστικές και αναστοχαστικές πρακτικές που απαιτούνται ως προς την υλοποίηση και προσαρμογή του Α.Π. στην τάξη. Για την επίτευξη των σκοπών αυτών οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με τα κρίσιμα ζητήματα και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων ως προς τις θεωρίες των Α.Π., τις μεθοδολογίες εκπόνησης τους, την προέλευση, τις μορφές και χρήσεις της σχολικής γνώσης διαχρονικά, τις διαδικασίες επιλογής και διάχυσης της ως πιο «αξιόλογης γνώσης», ενώ παράλληλα θα αναπτύξουν δεξιότητες και τεχνογνωσία σε θέματα που αφορούν: την υλοποίηση και προσαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος (Α.Π.) στο επίπεδο της τάξης και των μαθητών, τα διαφορετικά κριτήρια και μεθόδους σχετικά με την οργάνωση των γνωστικών περιεχομένων και τη διάταξη της διδακτέας ύλης, τα μοντέλα σχεδιασμού των Α.Π., καθώς και τους τρόπους συσχέτισης και αναπλαισίωσης της επιστημονικής, σχολικής και βιωματικής γνώσης. Ταυτόχρονα, θα αναλυθούν οι αδυναμίες και τα διαχρονικά προβλήματα των Α.Π. στην Ελλάδα, η σχέση Α.Π., διδασκαλίας και σχολικών εγχειριδίων, οι λειτουργίες του «κρυφού» ή αφανούς προγράμματος και οι επιδράσεις του στη σχολική κουλτούρα και «οικολογία» της τάξης. Θα αναπτυχθούν, επίσης, δεξιότητες σχετικά με τις μορφές, τις προσεγγίσεις, τα στάδια και τα μοντέλα αξιολόγησης των Α.Π. Θα αναλυθούν, τέλος, οι διεθνείς τάσεις</p>		
--	--	--	--

		των Α.Π., οι προοπτικές για τις κατευθύνσεις, το περιεχόμενο, τις δεξιότητες και την πιο «αξιόλογη γνώση» των Α.Π., στο εγγύς μέλλον, αναζητώντας νέους ρόλους και διαδικασίες για τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικούς και τα εκπαιδευτικά συστήματα.		
3Η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση				
5		<p>Σεμιναριακό μάθημα</p> <p>(Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)</p> <p>Οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας παρακολουθούν υποχρεωτικά δύο σεμιναριακά μαθήματα κατά τη διάρκεια των σπουδών τους με ελεύθερη, εσωτερική επιλογή μεταξύ των προσφερόμενων σεμιναριακών μαθημάτων Ιστορίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του προγράμματος σπουδών του Τμήματος. Στα σεμιναριακά μαθήματα κύρια επιδίωξη είναι η γνωριμία των φοιτητών με τη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας, ενώ, εκτός από την ερευνητική διάσταση, αξιοποιούνται τεχνικές μάθησης και διδασκαλίας, που συμπεριλαμβάνουν τη διδακτική διάσταση των μαθημάτων της Ιστορίας/Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ο αριθμός των φοιτητών στο κάθε σεμιναριακό μάθημα δεν υπερβαίνει τους 23 και η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Οι εγγεγραμμένοι φοιτητές έχουν ενεργό ρόλο στο μάθημα και η επίδοσή τους διαμορφώνεται με κριτήριο την προφορική παρουσίαση σεμιναριακής εργασίας, υπό τον τύπο του μαθήματος, ενώπιον του διδάσκοντα, ο οποίος προβαίνει σε επιστημονικές και διδακτικές παρεμβάσεις, και των συμφοιτητών τους, καθώς επίσης την υποβολή της εργασίας αυτής σε γραπτή μορφή και την όλη συμμετοχή τους στο μάθημα.</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	6

6		<p>Σεμιναριακό μάθημα</p> <p>(Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)</p> <p><i>Βλ. παραπάνω, αρ. 5.</i></p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	6
7		<p>Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων</p> <p>Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής- Ψυχολογίας</p> <p>ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ιστορική εξέλιξη της διδασκαλίας του μαθήματος. • Φυσιогνωμία του μαθήματος: ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. • Το θεσμικό πλαίσιο διδασκαλίας του μαθήματος (ΑΠΣ, ΔΕΠΠΣ και λοιπό νομοθετικό πλαίσιο: εγκύκλιοι, προεδρικά διατάγματα κ.ά.). • Η ερμηνευτική ως μέθοδος διδασκαλίας του μαθήματος. • Σύγχρονα εργαλεία διδασκαλίας: σχέδιο δράσης, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, νοητικοί χάρτες, εκπαιδευτικά λογισμικά). • Το σχολικό εγχειρίδιο του μαθήματος: έντυπο, ηλεκτρονικό, πολυτροπικό. • Η έννοια του σχεδίου διδασκαλίας. <p>ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση μικροδιδασκαλιών. • Παρακολούθηση δειγματικών διδασκαλιών. 	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	4
8		<p>Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη.</p> <p>Τμήμα Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας</p> <p><i>Το μάθημα συνοδεύεται από Πρακτική Άσκηση σε σχολεία</i></p> <p>Η επιστήμη της ιστορίας και οι</p>	<p>3 ώρες εβδομαδιαίως x 13 εβδομάδες = 39 ώρες σε ένα εξάμηνο</p>	4,5

	<p>κοινωνικές της διαστάσεις. Η ιστορική γνώση και οι ιδιαιτερότητες της. Δομή της ιστορικής γνώσης. Ιστορική αφήγηση, ιστορική εξήγηση, ιστορικές έννοιες, ιστορικοί χρόνοι. Σχολική ιστορία και επιστημονική γνώση. Η ιστορία ως αντικείμενο μάθησης. Ψυχολογικές αρχές και μαθησιακές προϋποθέσεις, ο μαθητής ως αναγνώστης της ιστορίας. Η διδασκαλία της ιστορίας ως θεσμός. Διαμεσολαβήσεις της ιστορικής γνώσης. Προγράμματα Σπουδών ιστορίας και σχολικά εγχειρίδια. Εποικοδομιστικές θεωρίες μάθησης και πρόσληψη ιστορικού κειμένου. Νοητικά μοντέλα των μαθητών και εμπόδια στην οικειοποίηση της ιστορικής γνώσης. Οργάνωση μαθησιακών περιβαλλόντων, σύγχρονα μέσα διδασκαλίας και αξιολόγηση. Δημόσιες χρήσεις της ιστορίας, ιστορική μνήμη και πολιτισμική ταυτότητα.</p>		
	<p>Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε σχολεία</p> <p>(Τμήμα Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας)</p>		
ΣΥΝΟΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
8		312	37

Πιστωτικές μονάδες για τους φοιτητές Erasmus

Οι π.μ. (ECTS) των μαθημάτων που παρακολουθούν οι φοιτητές Erasmus του Τμήματος σε πανεπιστήμια του εξωτερικού καθορίζονται από το πανεπιστήμιο από το οποίο προσφέρονται τα μαθήματα. Οι φοιτητές πρέπει να προσέχουν ώστε τα μαθήματα που θα επιλέξουν θα τους επιτρέψουν να συμπληρώσουν τον κατ' ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό των 240 π.μ.

Οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) των μαθημάτων που προσφέρει το Τμήμα σε ξένους φοιτητές έχουν διαμορφωθεί ως ακολούθως:

- Απλό μάθημα (διδασκαλία): 5 πιστωτικές μονάδες.
- Απλό μάθημα (διδασκαλία και πρακτική άσκηση): 5,5 πιστωτικές μονάδες (Κατεύθυνσης Ιστορίας), 6 πιστωτικές μονάδες (Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας).
- Απλό μάθημα επιλεγόμενο Κατεύθυνσης (μη σεμιναριακό): 5,5 πιστωτικές μονάδες.
- Σεμιναριακό μάθημα: 6 πιστωτικές μονάδες.
- Μεταπτυχιακό μάθημα: 10 πιστωτικές μονάδες.

III. Οδηγίες για τους φοιτητές/τριες με έτος εισαγωγής προ του 2011

Σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 άρχισε η εφαρμογή του νέου προγράμματος σπουδών. Το νέο πρόγραμμα σπουδών προβλέπει: (1) μετατροπή των τετράωρων μαθημάτων σε τριώρα, (2) αύξηση του αριθμού μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, (3) κατάργηση αρκετών παλαιών μαθημάτων και αντικατάστασή τους από νέα, καθώς και (4) προσθήκη νέων μαθημάτων. Οι αλλαγές αυτές ισχύουν για τους φοιτητές οι οποίοι έχουν εισαχθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εξής. Για τους παλαιούς φοιτητές, εκείνους δηλαδή οι οποίοι εισήχθησαν μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, ισχύουν τα παρακάτω:

1) Το νέο πρόγραμμα άρχισε να εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012.

2) Δεν μεταβάλλεται ο αριθμός των μαθημάτων που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου. Ισχύει ο αριθμός των 42 μαθημάτων, εκ των οποίων τα 2 σεμιναριακά.

3) Δεν μεταβάλλεται ο αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων βάσης, των υποχρεωτικών μαθημάτων κορμού, των υποχρεωτικών μαθημάτων κατεύθυνσης, των επιλεγόμενων μαθημάτων κατεύθυνσης (σεμιναριακών και μη σεμιναριακών) και των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου.

4) Όσα μαθήματα του παλαιού προγράμματος έχουν παύσει να προσφέρονται, έχουν αντικατασταθεί από νέα μαθήματα, σύμφωνα με τους πίνακες που ακολουθούν. Τα μαθήματα αυτά **δεν εξετάζονται** πλέον. Οι φοιτητές που τα οφείλουν θα πρέπει να δηλώσουν τα νέα μαθήματα με τα οποία αντιστοιχίζονται (συμβουλευτείτε τους πίνακες που ακολουθούν για τις αντιστοιχίες).

Β) Μαθήματα του παλαιού προγράμματος που δεν εξετάζονται πλέον ή έχουν μεταφερθεί

1ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (1ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
**	ΙΑ02	Προϊστορική Αρχαιολογία Α'	Προσφέρεται πλέον στο 2ο εξάμηνο.

1ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (2ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
**	ΙΑ10	Προϊστορική Αρχαιολογία Β'	Προσφέρεται πλέον στο 4ο εξάμηνο.
Β	ΦΓ03	Γλωσσολογία	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως ΦΒ27 Βυζαντινή Φιλολογία του 3ου εξαμήνου.
**	ΙΑ02	Προϊστορική Αρχαιολογία Α'	Προσφέρεται πλέον στο 2ο εξάμηνο. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές το οφείλουν.

2ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (3ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
Β	ΦΒ27	Βυζαντινή Φιλολογία	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το ΒΦΓ03 Γλωσσολογία. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο όσοι φοιτητές οφείλουν το ΒΦΓ03.

2ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (4ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
**	Π21	Βυζαντινή Ιστορία Β'	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το ΒΦ25

			Βυζαντινά Κείμενα. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές οφείλουν το ΒΦΒ25.
**	ΙΑ10	Προϊστορική Αρχαιολογία Β'	Προσφέρεται πλέον στο 4ο εξάμηνο. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο όσοι φοιτητές το οφείλουν.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
Β	ΦΒ25	Βυζαντινά Κείμενα	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως Π21 Βυζαντινή Ιστορία Β' στο 4ο εξάμηνο.

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
*Ι	Π26	Βυζαντινή Ιστορία Β'	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως Π22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β' στο 6ο εξάμηνο.
*Ι	Π22	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το Π26 Βυζαντινή Ιστορία Β'. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές οφείλουν το Π26.

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
Β	Π Δ301	Παιδαγωγικά Ι: Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο ως ΒΠΔ301.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

3ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (5ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
*II	IA27	Κλασική Αρχαιολογία Γ'	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως IA43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία στο 5ο εξάμηνο.
*II	IA43	Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το IA27 Κλασική Αρχαιολογία Γ'. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο όσοι φοιτητές οφείλουν το IA27.
*II	IA44	Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το IA28 Βυζαντινή Αρχαιολογία Γ'. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές οφείλουν το IA28.
B	ΦB25	Βυζαντινά Κείμενα	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως II21 Βυζαντινή Ιστορία Β' στο 4ο εξάμηνο.

3ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (6ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
*II	IA28	Βυζαντινή Αρχαιολογία Γ'	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως IA44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία στο 5ο εξάμηνο.

4ο Έτος: ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (7ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
*II	IA30	Προϊστορική Αρχαιολογία Δ'	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως IA42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών στο 7ο εξάμηνο.
*II	IA42	Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το IA30 Προϊστορική Αρχαιολογία Δ'. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο όσοι φοιτητές οφείλουν το IA30 (το μάθημα θα διδαχτεί, κατ'εξαίρεση, στο εαρινό εξάμηνο κατά το

			ακαδημαϊκό έτος 2013-14).
*Π	ΙΑ32	Βυζαντινή Αρχαιολογία Δ'	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως ΙΑ108 Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων στο 7ο εξάμηνο.
*Π	ΙΑ108	Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το ΙΑ32 Βυζαντινή Αρχαιολογία Δ'. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές οφείλουν το ΙΑ32 (το μάθημα θα διδαχτεί, κατ'εξάιρεση, στο εαρινό εξάμηνο κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-14).
B	ΠΔ301	Παιδαγωγικά Ι: Διδακτική της Ιστορίας: Θεωρία και Πράξη	Δεν προσφέρεται πλέον το εναλλακτικό του μάθημα ΒΦΣ90 Ιστορία της Φιλοσοφίας. Όσοι φοιτητές το οφείλουν υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνο ως ΒΠΔ301.

4ο Έτος: ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (8ο)

	Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Παρατηρήσεις
*Π	ΙΑ25	Τοπογραφία-Ανασκαφική	Δεν προσφέρεται πλέον. Όσοι φοιτητές το οφείλουν θα πρέπει να το δηλώσουν ως ΙΑ21 Τοπογραφία-Αρχιτεκτονική-Πολεοδομία στο 8ο εξάμηνο.
*Π	ΙΑ21	Τοπογραφία-Αρχιτεκτονική-Πολεοδομία-Ανασκαφική	Νέο μάθημα που αντικαθιστά το ΙΑ25 Τοπογραφία-Ανασκαφική. Υποχρεούνται να το δηλώσουν μόνον όσοι φοιτητές οφείλουν το ΙΑ25.
*Π	ΙΑ31	Κλασική Αρχαιολογία Γ'	Στο παλαιό πρόγραμμα προσφερόταν στο 5ο εξάμηνο, στο νέο πρόγραμμα προσφέρεται στο 8ο εξάμηνο.

IV. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Χειμερινό εξάμηνο

A) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος	Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων – Ώρες
Π 03 Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία	<p>Εντοπισμός των κομβικών φαινομένων και τομών στην εξέλιξη των ανθρωπίνων κοινωνιών από τις απαρχές της ανθρωπίνης ύπαρξης έως σήμερα. Η διαδρομή αυτή θα παρακολουθηθεί με την βοήθεια χαρτών, πρωτογενών πηγών και κειμένων, θα ενισχυθεί δε με την προβολή φωτεινών διαφανειών καθώς και με το άκουσμα μουσικών παραδειγμάτων.</p> <p>Το μάθημα θα συνοδεύεται από επισκέψεις σε Μουσεία, ιστορικούς χώρους και χώρους λατρείας.</p> <p>Κατά την εξέταση του μαθήματος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην γνώση της γεωγραφίας και στην εξοικείωση με τον παγκόσμιο χάρτη.</p> <p><i>Μ. Ευθυμίου, 3 ώρες.</i></p>
Π 04 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	<p>Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες των ιστορικών σπουδών (χρόνος, χώρος, ιστορικό γεγονός, δομές, πηγές, κ.ά.) και τη μεθοδολογία τους (επιλογή και χρήση πηγών, διασταύρωση και αξιολόγηση τους, αρχαική εργασία, κ.ά.). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους σύγχρονους προβληματισμούς για την ιστορία, καθώς και στα νέα ερευνητικά πεδία μελέτης της. Εξετάζεται,</p>

	<p>ακόμη η ιστορική συγκρότηση της έννοιας των ιστορικών σπουδών, καθώς και η σημερινή τους θέση στο πλαίσιο των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Τέλος, συστατικό στοιχείο του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών, με την κριτική ανάγνωση τους, καθώς και με τη συγγραφή ιστορικών εργασιών.</p> <p><i>Β. Καραμανωλάκης, για φοιτητές των οποίων τα ονόματα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες.</i></p> <p><i>Δ. Λαμπροπούλου, για φοιτητές των οποίων τα ονόματα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 10 Αρχαία Ιστορία Α'</p>	<p>Από τη δημιουργία των Μυκηναϊκών Κρατών έως και το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου.</p> <p>Θα εξεταστούν η εξέλιξη του αρχαίου ελληνικού κόσμου από την εμφάνιση του ανακτορικού συστήματος έως και τη δημιουργία της πόλης-κράτους, οι σχέσεις των πόλεων της αρχαϊκής και κλασικής εποχής (έως τα τέλη του 5ου αιώνα), καθώς και η ανάπτυξη των πολιτειακών δομών των πόλεων αυτής της περιόδου.</p> <p><i>Ν. Μπιργάλιας, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α'</p>	<p>Ιστορία του βυζαντινού κράτους από τον 4ο έως τον 11ο αιώνα.</p> <p>Βασικές δομές του βυζαντινού κράτους (πολιτική ιδεολογία, πολιτειακοί παράγοντες, κρατική οργάνωση). Τομές στην πολιτική, κοινωνική, θρησκευτική, οικονομική και πολιτισμική ιστορία της αυτοκρατορίας κατά την υπό εξέταση εποχή.</p> <p><i>Α. Κόλια-Δερμιτζάκη, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες</i></p>

	<i>Ειρ. Χρήστου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες</i>
Π 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α'	<p>Οικονομικοκοινωνική - πνευματική - εθνική πορεία του Ελληνισμού από την άλωση της Κωνσταντινούπολης έως και τις αρχές του 19ου αι.</p> <p>Η οικονομικοκοινωνική - πνευματική - εθνική πορεία του Ελληνισμού από την άλωση της Κωνσταντινούπολης έως και τις αρχές του 19ου αι.</p> <p>Θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις των φοιτητών στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και στο Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών.</p> <p><i>Ο. Κατσιαρδή-Hering, 3 ώρες</i></p>

Β) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Υποχρεωτικά

Π 25 Αρχαία Ιστορία Γ'	<p>Εισαγωγή και επισκόπηση της Ρωμαϊκής Ιστορίας από τις αρχές έως και την περίοδο του Διοκλητιανού, Ι.</p> <p>Εισαγωγική επισκόπηση της εξέλιξης της ρωμαϊκής ιστορίας από την ίδρυση της Ρώμης έως και την Τετραρχία του Διοκλητιανού (753 π.Χ.-305 μ.Χ.). Σ' αυτό το εξάμηνο θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ρεπουμπλικανική περίοδο (έως και την επικράτηση του Οκταβιανού, 31 π.Χ.).</p> <p><i>Κ. Μπουραζέλης, 3 ώρες.</i></p>
------------------------	---

<p>Π 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας</p>	<p>Πώς το παρελθόν μετατρέπεται σε ιστορία; Πώς από τα άπειρα συμβάντα και φαινόμενα του παρελθόντος χρόνου δημιουργούμε συνεκτικές ιστορίες, ιστορίες με νόημα; Είναι η ιστορία ο μοναδικός τρόπος με τον οποίο οι σύγχρονες κοινωνίες σχετίζονται με το παρελθόν; Ποιος είναι ο ρόλος του μύθου, της μνήμης, της τέχνης; Τι ονομάζουμε δημόσια ιστορία; Τι είναι η ιστορική εμπειρία; Τα μεγάλα ρεύματα στην ιστορική σκέψη: Ιστορισμός και κοινωνική ιστορία, οι μεγάλες διάρκειες και ο δομισμός, από την κουλτούρα στην πολιτισμική ιστορία, μικροϊστορία και κοινωνική ανθρωπολογία, μνημονικές σπουδές, προφορική ιστορία και ψυχανάλυση, φεμινισμός και έμφυλη ιστορία, μετα-ιστορία και γλωσσική στροφή. Μεταμοντερνισμός και το πρόβλημα της αλήθειας. Δια-εθνική ιστορία και ιστοριογραφία. Τι σημαίνει το τέλος της Ιστορίας, και ποιο το μέλλον των ιστορικών σπουδών και των ιστορικών;</p> <p><i>Β. Καραμανωλάκης, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'</p>	<p>Οι δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες της Πρώιμης Νεότερης Περιόδου (16ος-18ος αι.).</p> <p>Κοινωνική διαστρωμάτωση και οικονομική συγκρότηση, σχέσεις εξουσίας, πολιτισμικές παραδόσεις και συλλογικές νοοτροπίες, ζητήματα συγκρότησης ταυτοτήτων (κοινωνικών, έμφυλων, θρησκευτικών, εθνοτικών, εθνικών). Παράγοντες και όψεις του κοινωνικοοικονομικού και πολιτικού μετασχηματισμού των δυτικών κοινωνιών, 1500-1789.</p> <p><i>Κ. Γαγανάκης, 3 ώρες.</i></p>

<p>Π 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β'</p>	<p>Εξετάζονται οι κυριότερες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις της ελληνικής ιστορίας από το κίνημα στου Γουδή (1909) έως την εμπλοκή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ανάμεσα στα άλλα, αναλύονται οι θεματικές ενότητες: βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός, η αποκατάσταση των προσφύγων, η αγροτική οικονομία, η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου, το καθεστώς Ι. Μεταξά. Η παρουσίαση της ύλης των μαθημάτων θα συνοδεύεται από έντυπο υλικό με πρωτογενείς πηγές και από επισκέψεις σε μουσεία και τόπους ιστορικής μνήμης.</p> <p>Σπ. Πλουμίδης, 3 ώρες.</p>
---	---

Επιλεγόμενα

Α. Επιλεγόμενα σεμιναριακά⁷

<p>ΣΙ 47 Αρχαία Ιστορία</p>	<p>Πηγές της ρωμαϊκής ιστορίας.</p> <p>Ανάλυση κατ' επιλογήν αποσπασμάτων γραπτών πηγών της ρωμαϊκής ιστορίας, με ανάθεση -μετά τα πρώτα εισαγωγικά μαθήματα- αντίστοιχων παρουσιάσεων των συμμετεχόντων και τελικών (με τη λήξη του εξαμήνου) γραπτών εργασιών.</p> <p>Κ. Μπουραζέλης, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΙ 41 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως</p>	<p>Πόλη και κοινωνικές παροχές: Περίθαλψη, εκπαίδευση και δικαιοσύνη στις ευρωπαϊκές</p>

⁷ Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στη διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων. Η βαθμολόγησή τους θα γίνει με βάση τη συμμετοχή τους, την προφορική παρουσίαση και τη γραπτή μορφή της εργασίας τους.

	<p>πόλεις της υστερομεσαιωνικής περιόδου (12ος-14ος αιώνας).</p> <p>Θα εξεταστούν ζητήματα που έχουν σχέση με τις αλλαγές που επισυμβαίνουν στους τρεις αυτούς τομείς κατά τη μεταβατική περίοδο της μετακίνησης από την ύπαιθρο στις πόλεις, αλλά και κατά τους επόμενους αιώνες που χαρακτηρίζονται από την αστική ανάπτυξη.</p> <p><i>N. Γιαντσή-Μελετιάδη, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 51 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως	<p>Οι Δυτικοί στην ανατολική Μεσόγειο την περίοδο των Σταυροφοριών (12ος - 15ος αι.).</p> <p>Το σεμινάριο εξετάζει την πολιτική των δυτικών δυνάμεων και την οργάνωση των σταυροφορικών ηγεμονιών στην ανατολική Μεσόγειο, ιδιαίτερα στην Ρωμανία.</p> <p><i>M. Ντούρου-Ηλιοπούλου, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 88 Βυζαντινή Ιστορία	<p>Βυζαντινές μορφές στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο τους</p> <p>Ερευνάται και κρίνεται η προσωπική διαδρομή στον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο σημαντικών παραγόντων της πολιτικής ζωής της μέσης βυζαντινής εποχής.</p> <p>Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα θα αναλάβουν εργασίες με βάση ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία καθώς και επιλεγμένα βυζαντινά κείμενα.</p> <p><i>Ειρ. Χρήστου, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 52 Βυζαντινή Ιστορία I	<p>Το Βυζάντιο κατά τη μετάβαση από τη Μέση στην Ύστερη Περίοδο (11ος-12ος αι.).</p> <p>Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου, στο οποίο οι</p>

	<p>φοιτητές ασκούνται στην άντληση ιστορικών πληροφοριών από τις πηγές και στη μεθοδολογία αξιοποίησής τους. Αναπτύσσονται δύο αιώνες εξαιρετικά σημαντικοί για την πορεία της Αυτοκρατορίας: ο ενδέκατος και ο δωδέκατος, που αποτελούν περίοδο κρίσεως και εδαφικής συρρίκνωσης, αλλά συγχρόνως και ανάκαμψης και αλλαγών σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πεδίο.</p> <p><i>A. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΙ 66 Βυζαντινή Ιστορία III</p>	<p>Βυζαντινή κοινωνία: διαστρωμάτωση, κοινωνική δικαιοσύνη και ο οικονομικός παράγων.</p> <p>Η βυζαντινή κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα επηρεάστηκε από την ακμή και παρακμή της αυτοκρατορίας αλλά και από την περί δικαίου θεωρία της βυζαντινής εποχής. Θα μελετηθούν ενδεικτικές πληροφορίες από τις γραπτές ιστορικές πηγές (με τη βοήθεια και της σύγχρονης βιβλιογραφίας) σχετικά με τη συγκρότηση, την ιεραρχία και την κινητικότητα των κοινωνικών τάξεων, με τη διαβάθμιση εισοδημάτων και προνομίων, καθώς και σχετικά με την κρατική παρέμβαση ή τη νομοθεσία υπέρ των οικονομικά ασθενέστερων και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την καλύτερη κατανόηση της εποχής, θα επισημαίνονται τα κοινά ή συγκρίσιμα στοιχεία με τη μεσαιωνική δυτική ή τη μεταβυζαντινή και, κυρίως, την πολυφυλετική και παγκοσμιοποιημένη κοινωνία πλούσιων και φτωχών της εποχής μας.</p> <p>Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με την αποδελτίωση πηγών και την αναζήτηση των απαραίτητων για τις εργασίες τους βιβλιογραφικών στοιχείων.</p>

	<i>T. Μανιάτη-Κοκκίνη, 3 ώρες.</i>
ΣΙ 55 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	<p>Το κυνήγι των μαγισσών στη Δύση, 1500-1700.</p> <p>Λόγιες και λαϊκές θεωρήσεις, προσβάσεις και χρήσεις της μαγείας στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Ο ομογενοποιητικός διωκτικός λόγος της εκκλησιαστικής και κοσμικής ελίτ και οι λαϊκές προσλήψεις της μαγείας: Sabbath και maleficium. Η αυτενέργεια της κοινότητας και η εργαλειοποίηση της μαγείας. Η έμφυλη διάσταση του κυνηγιού των μαγισσών. Μαγεία, φτώχεια και περιθωριακότητα. Αμφισβητήσεις της ύπαρξης μάγων και μαγισσών και εναντιώσεις στο κυνήγι των μαγισσών, από τον Weyer στον Scot.</p> <p>Για τη συμμετοχή στο σεμινάριο απαιτούνται καλή γνώση της αγγλικής και η προηγούμενη παρακολούθηση στο υποχρεωτικό μάθημα ειδίκευσης ΙΙ 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β'.</p> <p><i>K. Γαγανάκης, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 113 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	<p>Ιστορία της Εργασίας στην Ευρώπη.</p> <p>Σε συνάρτηση με τη θεμελιώδη διαδικασία της εκβιομηχάνισης και την σταδιακή αποδιάρθρωση αλλά και επιβίωση προ-βιομηχανικών δομών και πρακτικών, εξετάζονται βασικές όψεις και κεντρικά ζητήματα της ιστορίας της εργασίας στον ευρωπαϊκό αστικό και αγροτικό χώρο (κατά κύριο λόγο στη Βρετανία, τη Γαλλία, τον γερμανόφωνο και κεντροευρωπαϊκό χώρο), από τα τέλη του 18ου αιώνα έως και την μεσοπολεμική περίοδο. Μελετώνται τόσο οι αντιλήψεις και ο λόγος περί την εργασία όσο και οι εργασιακές συνθήκες, σχέσεις και εμπειρίες με άξονα τις</p>

	<p>μορφές απασχόλησης, το μικρο-κοινωνικό και ευρύτερο περιβάλλον, το φύλο και την ηλικία.</p> <p>Απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή στο σεμινάριο είναι η αναγνωστική ικανότητα στα αγγλικά.</p> <p><i>Μ. Παπαθανασίου, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 57 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Ι	<p>Συλλογικότητες και κοινότητες στην ελληνοβενετική Ανατολή (13ος-18ος αι.).</p> <p>Συγκρότηση, λειτουργίες, εσωτερικές ιεραρχίες, θεσμικά χαρακτηριστικά και τυπολογία των συσσωματώσεων του αστικού και αγροτικού χώρου στην ελληνοβενετική Ανατολή, στο πλαίσιο του βενετικού κράτους και του ευρύτερου ελληνικού κόσμου.</p> <p><i>Α. Παπαδιά-Λάλα, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 219 Ιστορία Νέου Ελληνισμού	<p>Ο ελεύθερος χρόνος στις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές (14ος – 18ος αι.)</p> <p>Θα εξεταστεί το ζήτημα του ελεύθερου χρόνου στις συγκεκριμένες περιοχές από τον 14ο έως τον 18ο αι. Θα τεθούν ζητήματα σχετικά με την ύπαρξη ή μη ελεύθερου χρόνου ως έννοιας και ως εμπειρίας κατά τον ύστερο μεσαίωνα και την πρώιμη νεότερη εποχή, την «ανακάλυψη» και την νοηματοδότησή του, την κοινωνική του διάσταση, τον έλεγχο και τη διαχείρισή του από την εξουσία, την αμηχανία και τον προβληματισμό που προκαλεί στις Αρχές, την κανονικοποίησή του, τις διαφορετικές όψεις του και την εξέλιξή του στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου.</p> <p><i>Κ. Κωνσταντινίδου, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 61 Ιστορία Νέου	<p>Μεταναστεύσεις των λαών της</p>

<p>Ελληνισμού</p>	<p>Νοτιοανατολικής Ευρώπης, 15ος-αρχές 19ου αιώνα.</p> <p>Στόχος του σεμιναρίου είναι η εμβάθυνση με βάση τη θεωρία και τις πηγές στην ανάλυση του μεταναστευτικού φαινομένου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, στους 15-19ο αι.. Θα εξεταστούν τα αίτια, οι πορείες, οι επαληθεύσεις των προσδοκιών των μετακινουμένων, οι κρατικές πολιτικές, τα δίκτυα.</p> <p>Ο. Κατσιαρδή-Hering, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΙ 04 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία</p>	<p>Ιστορία της νεότητας. Οι νέοι στον μεταπολεμικό κόσμο.</p> <p>Οι νέοι βρέθηκαν στο επίκεντρο των τεράστιων κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών ανατροπών που σημάδεψαν τον εικοστό αιώνα και ιδιαίτερα τη μεταπολεμική εποχή: είτε ως δρώντα υποκείμενα είτε ως αντικείμενο ενδιαφέροντος σε δημόσιους λόγους που εξέφραζαν ελπίδες ή φόβους για το παρόν και το μέλλον αυτών των ανατροπών. Στο σεμινάριο θα εξεταστούν οι διαδικασίες μέσα από τις οποίες η «νεολαία» συγκροτήθηκε ως διακριτή κοινωνική κατηγορία τον εικοστό αιώνα, η ανάπτυξη μορφών νεανικής έκφρασης σε πεδία όπως εκείνα της πολιτικής, της εκπαίδευσης, της ψυχαγωγίας, της κατανάλωσης, καθώς και τα σημεία στα οποία μια σειρά από τέτοιες μορφές έκφρασης συναντήθηκαν –για να συνομιλήσουν ή για να αντιπαρατεθούν- με δημόσιες παρεμβάσεις σχετικά με τους νέους. Στο σεμινάριο θα διερευνηθούν διεξοδικά τα θέματα και οι προβληματισμοί που αφορούν τη μεταπολεμική παγκόσμια ιστορία, οπότε διεθνοποιούνται τόσο οι αγωνίες για τη νεολαία όσο και οι πολιτισμικές και πολιτικές δράσεις των</p>

	<p>νέων.</p> <p>Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στο σεμινάριο είναι (α) η επιτυχής εξέταση στο μάθημα «Μεθοδολογικά προβλήματα ιστορίας», (β) η πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.</p> <p><i>Δ. Λαμπροπούλου, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΙ 215 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία</p>	<p>Ιστορία της Υγείας</p> <p>Εξετάζονται η σημαντικότερη βιβλιογραφία, οι ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και τα μείζονα ζητήματα της κοινωνικής ιστορίας της υγείας.</p> <p><i>Κ. Γαρδίκια, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΙ 129 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας</p>	<p>Ελληνορθόδοξες ελίτ και οθωμανική εξουσία. Ιδεολογικοπολιτικά ζητήματα (15ος-18ος αι.).</p> <p>Το σεμινάριο εστιάζει στην μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στην οθωμανική διοίκηση και σε ισχυρές ομάδες ελληνορθόδοξων (κληρικών και λαϊκών) υπηκόων των Οθωμανών σουλτάνων. Η ανάλυση των σχέσεων αυτών συμβάλλει στην κατανόηση της σημασίας κομβικών όρων που δηλώνουν συλλογικές ταυτότητες κατά την υπό συζήτηση περίοδο, όπως <i>Έλληνες, Ρωμαιοί/Ρωμιοί ή Γραικοί</i>. Παράλληλα συμβάλλει και στην μελέτη κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικοϊδεολογικών παραμέτρων της ελληνικής, της οθωμανικής και της βαλκανικής κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας, ανάμεσα στα μέσα του 15ου και στα τέλη του 18ου αιώνα.</p> <p>Συνιστάται σε όσους φοιτητές/όσες φοιτήτριες επιθυμούν να παρακολουθήσουν το σεμινάριο, να έχουν προηγουμένως παρακολουθήσει τα μαθήματα με κωδικούς Π 17, Π 110 και Π 24.</p> <p><i>Π. Κονόρτας, 3 ώρες.</i></p>

Β. Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά

Π 125 Βυζαντινή
Ιστορία

Το φαινόμενο του αγίου ως συνιστώσα για την ιστορία της Παλαιολόγειας εποχής (1261-1453).

Το ιστορικό γίνεσθαι των δύο τελευταίων αιώνων του Βυζαντίου μέσα από τις αγιολογικές πηγές της εποχής, οι οποίες αποκαλύπτουν ιδεώδη και νοοτροπίες της ύστερης βυζαντινής κοινωνίας και μια ιδιαίτερη θέαση των γεγονότων τα οποία την συγκλόνισαν με τον τρόπο που τα βίωσαν οι άγιοι και τα κατέγραψαν οι βιογράφοι τους.

Σ. Μεργιαλή-Σαχά, 3 ώρες.

Π 99 Ιστορία Νέου
Ελληνισμού

Περιβάλλοντα φτώχειας στην ελληνοβενετική Ανατολή.

Εξετάζεται το φαινόμενο της φτώχειας και οι μηχανισμοί αντιμετώπισής του κατά τον ύστερο μεσαίωνα και την πρώιμη νεότερη εποχή στις κτήσεις της Βενετίας στον ελληνικό χώρο. Με αφετηρία τον δυτικό κόσμο, το ενδιαφέρον στη συνέχεια θα επικεντρωθεί στη Βενετία και τη βενετική επικράτεια της Ανατολής όπου θα συζητηθεί η εννοιολόγηση του φαινομένου της φτώχειας, οι αιτίες του, η πρόσληψή του από τις κοινωνίες των υπό εξέταση περιοχών, ο τρόπος αντιμετώπισής του όπως επίσης η στάση μεμονωμένων κοινωνικών υποκειμένων και συλλογικοτήτων απέναντι στον φτωχό.

Κ. Κωνσταντινίδου, 3 ώρες.

Π 110 Ιστορία της
Οθωμανικής
Αυτοκρατορίας Ι

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (14ος-τέλη 18ου αι.).

Κατά πρώτον θα εξετασθούν πολύ σύντομα οι συνθήκες που οδήγησαν στην γέννηση του

	<p>οθωμανικού κράτους (μετακινήσεις και εξισλαμισμός τουρκικών φύλων, σελτζουκικό σουλτανάτο του Ικονίου, σχηματισμός των εμιράτων, εκτουρκισμός και εξισλαμισμός του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού της Μικράς Ασίας ως τον 14ο αι.). Στην συνέχεια θα αναλυθούν οι κοινωνικοί, οικονομικοί και διοικητικοί θεσμοί της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από την περίοδο της εμφάνισης του οθωμανικού εμιράτου μέχρι το τέλος της λεγόμενης «περιόδου της ακμής» (τέλη 13ου- τέλη 16ου αι.). Τέλος, εξετάζονται οι μηχανισμοί που οδηγούν στην σταδιακή εξασθένιση της κεντρικής διοίκησης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και σε σοβαρές μεταλλάξεις των βασικών δομών της (17ος-τέλη 18ου αι.).</p> <p>Σημειώνεται ότι η παρακολούθηση του μαθήματος συμβάλλει αποφασιστικά στην κατανόηση της ύλης που διδάσκεται στο πλαίσιο του υποχρεωτικού μαθήματος κατεύθυνσης εαρινού εξαμήνου με κωδικό Π 24.</p> <p><i>Π. Κονόρτας, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 88 Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία</p>	<p>Το ελληνικό πολιτικό σύστημα, 1929-1967.</p> <p>Εξέταση της εξέλιξης του ελληνικού πολιτικού συστήματος κατά την περίοδο από την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση έως την επιβολή της δικτατορίας των συνταγματαρχών. Θα αναλυθούν οι πολιτικές δυνάμεις και οι μετεξελίξεις τους, τα αίτια της πτώσης της δημοκρατίας το 1936, η διενέργεια των μεταπολεμικών εκλογών, η αναζήτηση νέων κατευθύνσεων και αναπτυξιακών στρατηγικών στη μεταπολεμική εποχή, η επιρροή διεθνών ιδεολογικών τάσεων, η</p>

	<p>επιρροή του εμφυλίου πολέμου και η μετεμφυλιακή πραγματικότητα, τα αίτια της πτώσης της δημοκρατίας το 1967. Επιπλέον, θα εξεταστούν οι συγκλίσεις και αποκλίσεις του ελληνικού πολιτικού συστήματος με τα αντίστοιχα δυτικοευρωπαϊκά της μεταπολεμικής εποχής, με έμφαση στη Γαλλία και την Ιταλία.</p> <p><i>Εν. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 85 Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου ΙΙ</p>	<p>Μεταπολεμική ευρωπαϊκή ιστορία, 1945-1991</p> <p>Το μάθημα θα εξετάσει την επίδραση του Ψυχρού Πολέμου στην Ευρώπη, την πορεία του κινήματος της ευρωπαϊκής ενοποίησης, καθώς και την πολιτική, οικονομία και κοινωνία των μεγαλύτερων δυτικοευρωπαϊκών χωρών (Βρετανία, Γαλλία, Δυτ. Γερμανία, Ιταλία).</p> <p><i>Εν. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.</i></p>

Εαρινό εξάμηνο

Α) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος	Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων - Ώρες
Π 11 Αρχαία Ιστορία Β'	<p>Υστεροκλασικοί και ελληνοιστικοί χρόνοι</p> <p>Μέρος Α': Από την πτώση των τριάκοντα έως και τον θάνατο του Φιλίππου Β' (403/2 έως 336 π.Χ.).</p> <p>Μέρος Β': Εισαγωγή και επισκόπηση της περιόδου από τον Αλέξανδρο έως το τέλος του ελληνοιστικού κόσμου ως πολιτικής οντότητας (336-30 π.Χ.).</p> <p>Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες</p>
Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α'	<p>Επισκόπηση της Μεσαιωνικής Ιστορίας της Δύσεως (5ος-15ος αι.).</p> <p>Διδάσκεται σε κύκλους μαθημάτων στα οποία εξετάζονται θέματα σχετικά με τις πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές δομές της Δυτικής Ευρώπης κατά το Μεσαίωνα (βαρβαρικές επιδρομές, φεουδαρχικό σύστημα, διαμάχη Παπικής Εκκλησίας-Αυτοκρατορίας, οργάνωση κρατών, ανάπτυξη πόλεων, σταυροφορίες, πνευματική ζωή, ύφεση του 14ου και ανάκαμψη του 15ου αιώνα).</p> <p>Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, 3 ώρες.</p>
Π 21 Βυζαντινή Ιστορία Β'	<p>Ιστορία του βυζαντινού κράτους 1081-1453.</p> <p>Η υστεροβυζαντινή εποχή προσεγγίζεται μέσα από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες: Ο γεωγραφικός χώρος και τα γεγονότα-σταθμοί, η θέση του Βυζαντίου στη διεθνή σκηνή, η Βυζαντινή κοινωνία στην εξελικτική της πορεία, οι</p>

	<p>κοινωνικές και εθνοτικές ομάδες στην Κωνσταντινούπολη των Κομνηνών και των Παλαιολόγων, η πολιτισμική ζωή και η βυζαντινή συλλογική ταυτότητα, ο αποκρυφισμός, οι αιρέσεις, η αστρολογία και οι ειδωλολατρικές εκφάνσεις, ο κρατικός μηχανισμός και τα αυλικά αξιώματα, η οικονομία.</p> <p><i>Σ. Μεργιαλή-Σαχά, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α'</p>	<p>Εισαγωγή στην ιστορία της Ευρώπης κατά την περίοδο 1789-1989.</p> <p>Εξετάζονται οι σημαντικότερες πτυχές της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας της Ευρώπης από τη Γαλλική Επανάσταση έως την κατάρρευση των καθεστώτων του «υπαρκτού σοσιαλισμού» στην Ανατολική Ευρώπη.</p> <p><i>Μ. Παπαθανασίου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες.</i></p> <p><i>Κ. Ράπτης, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α'</p>	<p>Η συγκρότηση του ελληνικού κράτους (1830-1923).</p> <p>Η συγκρότηση του Ελληνικού κράτους από την Επανάσταση του '21 ως το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι εξελίξεις τοποθετούνται στο διεθνές και περιφερειακό πλαίσιο.</p> <p><i>Κ. Γαρδίκας, 3 ώρες.</i></p>

Β) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Υποχρεωτικά

Π 22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β'	<p>Το μάθημα θα δώσει έμφαση στην παρουσία των Δυτικών στη Ρωμανία μετά την Δ' Σταυροφορία. Ιδιαίτερα θα εξεταστεί η πολιτική, οι διπλωματικές σχέσεις, η οργάνωση των λατινικών ηγεμονιών, η κοινωνία και η οικονομία, όπως και η συμβίωση με τους κατοίκους.</p> <p><i>Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, 3 ώρες.</i></p>
Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'	<p>Ιστορία των βενετοκρατούμενων ελληνικών περιοχών (13ος-18ος αι.).</p> <p>Πολιτικό περιβάλλον, ιδεολογία, διοικητικοί θεσμοί και εκκλησιαστική πολιτική, κοινωνική διαστρωμάτωση και συσσωματώσεις, οικονομικές δραστηριότητες, πολιτισμικός βίος.</p> <p><i>Κ. Κωνσταντινίδου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες</i></p> <p><i>Α. Παπαδία-Λάλα, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες</i></p>
Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού κόσμου ΙΙ	<p>Ιστορία του Μεταπολεμικού κόσμου</p> <p>Εξέταση της πορείας της μεταπολεμικής ιστορίας των διεθνών σχέσεων με άξονα την ανάληψη τριών βασικών διεργασιών της: Ψυχρός Πόλεμος, Αποαποικιοποίηση και άνοδος του Τρίτου Κόσμου, Ευρωπαϊκή ενοποίηση.</p> <p><i>Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.</i></p>

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του πρώιμου τουρκικού κράτους (19ος αι. –1946)

Θα αναλυθούν κατά πρώτον οι διαδικασίες που οδήγησαν στην πορεία εκδυτικισμού και εκσυγχρονισμού της Αυτοκρατορίας μέσω των λεγομένων *Μεταρρυθμίσεων (Tanzimat)*, οι οποίες επηρέαζον σημαντικά την οικονομία, την κοινωνία, την πολιτική, την ιδεολογία, το θεσμικό πλαίσιο, καθώς και την λογοτεχνία και την τέχνη. Τα παραπάνω συμβαίνουν σε συνδυασμό με την προϊούσα οικονομική και πολιτική εξάρτηση της Αυτοκρατορίας από τα χριστιανικά ευρωπαϊκά κράτη και το δυτικοευρωπαϊκό κεφάλαιο. Στην συνέχεια θα δοθεί έμφαση στην θέση των μη μουσουλμάνων και στην γέννηση και διάδοση εθνικιστικών κινημάτων, συμπεριλαμβανομένου και του τουρκικού εθνικισμού. Τα κινήματα αυτά οδήγησαν, ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, στο τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στην εμφάνιση του τουρκικού εθνικού κράτους (1923). Τέλος, θα εξετασθούν οι βασικές δομές του τουρκικού κράτους και της τουρκικής κοινωνίας κατά την περίοδο που ονομάζεται «περίοδος του μονοκομματικού κράτους»(1923-1946).

Για την καλύτερη κατανόηση της ύλης του μαθήματος συνιστάται η παρακολούθηση κατά το χειμερινό εξάμηνο του μαθήματος με κωδικό Π 110.

Π. Κονόρτας, 3 ώρες.

Επιλεγόμενα

Α. Επιλεγόμενα Σεμιναριακά⁸

ΣΙ 133 Αρχαία ιστορία	<p>Οικονομία και κοινωνία την αρχαϊκή και κλασική περίοδο</p> <p>Θα εξεταστούν όψεις της οικονομικής δραστηριότητας, όπως η διαχείριση της γης, η ιδιοκτησία, οι εμπορικές ανταλλαγές, τα δημόσια έργα, η χρηματοδότηση του πολέμου, οι νομισματικές πολιτικές, κ.ά. και πώς αυτές οι όψεις επηρεάζουν τις κοινωνικές και πολιτικές δομές από τον 8ο έως τα μέσα του 4ου π.Χ. αιώνα.</p> <p><i>N. Μπιργάλιας, 3 ώρες.</i></p>
ΣΙ 11 Αρχαία Ιστορία	<p>Από τον Ηρόδοτο στον Πλούταρχο. Θέματα της σχέσης ιστορίας και ιστοριογραφίας στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.</p> <p>Περιεχόμενο του σεμιναρίου θα είναι η επισκόπηση θεμάτων της σχέσης ιστορικής εξέλιξης και ιστοριογραφικής έκθεσης στον αρχαίο ελληνικό κόσμο από την αρχαϊκή-κλασική περίοδο έως και την ρωμαϊκή αυτοκρατορική. Θα αναλυθούν στις επί μέρους συνεδρίες σχετικά αποσπάσματα από τον Ηρόδοτο, τον Θουκυδίδη, τον Ξενοφώντα, τον Πολύβιο, τον Διόδωρο Σικελιώτη και τον Πλούταρχο ως βάση για τη συζήτηση του όλου προβλήματος.</p> <p><i>K. Μπουραζέλης, 3 ώρες.</i></p>

⁸ Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στη διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων. Η βαθμολόγησή τους θα γίνει με βάση τη συμμετοχή τους, την προφορική παρουσίαση και τη γραπτή μορφή της εργασίας τους.

<p>ΣΙ 78 Βυζαντινή Ιστορία</p>	<p>Πολιτισμικές σχέσεις ανάμεσα στο φθίνον Βυζάντιο και την Αναγεννησιακή Ιταλία</p> <p>Το σεμινάριο αυτό θα επικεντρώσει στην άρση της πολιτισμικής αποξένωσης των δύο τμημάτων της Χριστιανοσύνης και στη εμφάνιση μίας νέας δυναμικής στις μεταξύ τους σχέσεις μέσα από την αναγκαστική συνύπαρξή τους στην Ανατολή μετά το 1204 και τις αλληλοεπιδράσεις που αυτή επέφερε σε πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Από το 1261 και εξής μέσα από μία συγκυρία παραγόντων δημιουργούνται πολύμορφοι διάυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στους δύο κόσμους, οι οποίοι θα οδηγήσουν στο φαινόμενο των ουσιαστικών πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στο φθίνον Βυζάντιο και την Αναγεννησιακή Ιταλία.</p> <p>Σ. Μεργιαλή-Σαχά, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΙ 218 Ιστορία Νέου Ελληνισμού</p>	<p>Εκπαίδευση, πολιτισμικές δράσεις και συγκρότηση ταυτοτήτων στον ελληνοβενετικό κόσμο (13ος-18ος αι.)</p> <p>Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες εντός και εκτός του υπό τους Βενετούς ελληνικού χώρου και το πολιτισμικό περιβάλλον θα εξεταστούν σε σύνδεση με τις πολιτικές κατευθύνσεις της Βενετίας και ως παράγοντες διαμόρφωσης αυτοπροσδιορισμών, ετερότητας και ιδεολογικών θέσεων στην κοινωνία της ελληνοβενετικής Ανατολής.</p> <p>Α. Παπαδία-Λάλα, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΙ 59 Ιστορία του Νέου Ελληνισμού</p>	<p>Πνευματικοί ορίζοντες του Νέου Ελληνισμού, 1453-1821.</p> <p>Στο σεμινάριο θα αναπτυχθούν θέματα παιδείας</p>

	<p>του Ελληνισμού υπό την οθωμανική κυριαρχία και στην διασπορά, οργάνωση σχολείων, παραγωγή λογίων και κυρίως ζητήματα που αφορούν στην επιστήμη, τον ρόλο του λαϊκού πολιτισμού αλλά και την εξέλιξη της πολιτικής ιδεολογίας, ιδίως κατά τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης.</p> <p><i>Ο. Κατσιαρδή-Hering, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΙ 216 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία</p>	<p>Ιστορία του τύπου</p> <p>Εξετάζεται το πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό πλαίσιο από τα corantos του 17ου έως τα ισχυρά συγκροτήματα του 20ού αιώνα.</p> <p><i>Κ. Γαρδίκια, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία</p>	<p>Αρχαιολογία, Ιστορία, και Έρευνα Αρχείου.</p> <p>Σε τι χρησιμεύουν τα αρχεία; Το σεμινάριο έχει ως στόχο την κατανόηση από τους/τις φοιτητές/τριες της έννοιας «αρχείο» και των ιστορικών διαδρομών της συγκρότησής της, καθώς και την εξοικείωσή τους με την αρχειακή εργασία. Θα συζητηθούν επιμέρους θέματα αναφορικά με την έννοια των ιστορικών αρχείων, το νομικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείρισή τους στην Ελλάδα, το ζήτημα της πρόσβασης και του απόρρητου. Ιδιαίτερη ενότητα θα αποτελέσουν οι εργασίες αρχειακής ταξινόμησης και καταλογογράφησης, καθώς και η συμβολή του αρχείου στην έρευνα, στο πλαίσιο των αρχαιολογικών και ιστορικών σπουδών.</p> <p>Το σεμινάριο μπορούν να παρακολουθήσουν φοιτητές/τριες και από την αρχαιολογική και από την ιστορική κατεύθυνση. Οι εργασίες που θα εκπονηθούν αφορούν την ταξινόμηση, καταλογογράφηση και αξιοποίηση αρχειακού υλικού από διαφορετικά αρχεία και ιδιαίτερα από</p>

το Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, το οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Δ. Πλάντζος και Β. Καραμανωλάκης, 3 ώρες.

Β. Επιλεγόμενα μη σεμιναριακά

Π 108 Αρχαία
Ιστορία

Πολιτική και κοινωνία: Το σπαρτιατικό μοντέλο

Στο μάθημα θα εξεταστεί η ιστορική πορεία της αρχαίας Σπάρτης από την ίδρυση της πόλης έως τη μάχη στο Λεύκτρα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί, κυρίως μέσα από τις γραμματειακές πηγές, στην εξέλιξη της πολιτικής και κοινωνικής της δομής καθώς και στα ιστορικά γεγονότα που επηρέασαν τη διαμόρφωσή της.

Ν. Μπιργάλιας, 3 ώρες.

Π 89 Αρχαία Ιστορία

Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Επιγραφική

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους προσέγγισης και μελέτης των επιγραφών: βιβλιογραφικά εργαλεία (στις βιβλιοθήκες και στο Διαδίκτυο), αποτύπωση και μεταγραφή επιγραφικών κειμένων, χρονολόγηση και συμπλήρωση επιγραφών, αρχαϊκά αλφάβητα. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα. Επιδιώκεται ο συσχετισμός των επιγραφικών πηγών με φιλολογικές μαρτυρίες και ιστορικά γεγονότα, καθώς επίσης με ζητήματα τοπογραφίας και προσωπογραφίας.

Ασκήσεις μεταγραφής, χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών. Προβλέπονται επίσης

	<p>επισκέψεις στο Επιγραφικό Μουσείο.</p> <p>Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες.</p>
<p>Π 212 Βυζαντινή Ιστορία</p>	<p>Εξουσία και αμφισβήτηση στη βυζαντινή εποχή</p> <p>Αναλύεται η βυζαντινή ιδεολογία περί αυτοκρατορικής εξουσίας και η δυνατότητα αμφισβήτησης του ηγεμόνα από πολιτειακούς παράγοντες και λαό. Μελετώνται επίσης ιστορικά γεγονότα που αναδεικνύουν την αμφισβήτηση της κεντρικής εξουσίας, όπως επεμβάσεις πολιτειακών παραγόντων για την καθάρωση ή ανάδειξη αυτοκράτορα, στρατιωτικά κινήματα με στόχο την ανατροπή του αυτοκράτορα, λαϊκές εξεγέρσεις που εκφράζουν τη δυσφορία των πολιτών απέναντι σε συγκεκριμένες πράξεις και πολιτικές του ηγεμόνα.</p> <p>Ειρ. Χρήστου, 3 ώρες.</p>
<p>Π 215 Βυζαντινή Ιστορία</p>	<p>Γυναίκες και εξουσία στο Βυζάντιο</p> <p>Ο ρόλος της γυναίκας στην πολιτική ιστορία του Βυζαντίου, ιδιαίτερα κατά τη μέση εποχή.</p> <p>Μελετώνται οι περιπτώσεις των γυναικών εκείνων που επιχειρήσαν να ασκήσουν ή άσκησαν την ανώτατη εξουσία στο Βυζάντιο από τον 7ο αιώνα ως το τέλος της μακεδονικής δυναστείας.</p> <p>Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις συνθήκες ανόδου τους στο θρόνο, στον τρόπο που διαχειρίστηκαν την εξουσία και στις αντιδράσεις των Βυζαντινών στην άσκηση εξουσίας από γυναίκες, όπως αυτές εκφράστηκαν στα κείμενα. Ιστορικός σχολιασμός επιλεγμένων αποσπασμάτων κειμενικών πηγών.</p> <p>Κ. Νικολάου, 3 ώρες.</p>

<p>Π 126 Ιστορία της εκπαίδευσης</p>	<p>Η εκπαιδευτική διαδικασία συντελείται πάντοτε εντός ενός συγκεκριμένου ιστορικού πλαισίου άμεσα συνδεδεμένου με την πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική συγκυρία. Το μάθημα αποσκοπεί στη μελέτη ζητημάτων που αφορούν στην ιστορία της εκπαίδευσης επικεντρωμένη στον 19ο και 20ο αιώνα στο ελληνικό κράτος. Ενδεικτικά: οι θεωρίες που διαμόρφωσαν την εκπαίδευση, η εκπαίδευση στο μεταβαλλόμενο γεωγραφικό και πολιτικό σκηνικό, εγγραμματοσύνη και μόρφωση, οργάνωση και τρόπος λειτουργίας της εκπαίδευσης, κοινωνικός χαρακτήρας της παιδείας, μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης, εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Σημαντικές ενότητες του μαθήματος θα αφιερωθούν στη συγκριτική εξέταση των προηγούμενων και άλλων θεματικών σε παλαιότερες χρονικές περιόδους.</p> <p><i>Β. Καραμανωλάκης, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 64 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία II</p>	<p>Προπαγανδιστικές στρατηγικές, πολιτικός λόγος και συγκρότηση ταυτοτήτων στην Ευρώπη της Μεταρρύθμισης.</p> <p>Ενότητα 1η: Ανάλυση της οπτικοποιημένης λουθηρανικής προπαγάνδας στο γερμανικό χώρο. Η καθολική αντιπροπαγάνδα.</p> <p>Ενότητα 2η: Η προπαγανδιστική αντιπαράθεση στους γαλλικούς θρησκευτικούς πολέμους (1562-1598). Η μετάβαση από τον θρησκευτικό στον πολιτικό λόγο, στην καλβινιστική προπαγάνδα. Η προπαγανδιστική στρατηγική της ακραίας καθολικής Λίγκας (1585-1594).</p> <p><i>Κ. Γαγανάκης, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 06 Νεότερη</p>	<p>Εισαγωγή στην κοινωνική ιστορία: έννοιες,</p>

<p>Ελληνική Ιστορία</p>	<p>μέθοδοι, προβληματισμοί.</p> <p>Πώς διαμορφώνεται η ζωή των απλών ανθρώπων, οι εμπειρίες, οι προσδοκίες και οι φόβοι τους; Μέσα από ποιες πρακτικές αναπτύσσουν τη σχέση τους με την εργασία, την εκπαίδευση, την πολιτική; Πώς συνδέονται οι δημόσιες και οι ιδιωτικές εκδηλώσεις τους με την ιστορική συγκυρία; Αυτά είναι ορισμένα από τα ερωτήματα που έθεσαν οι ιστορικοί, καθώς μετατόπισαν το ενδιαφέρον τους από τους θεσμούς και τις πολιτικές αρχηγεσίες προς τις κοινωνικές ομάδες οι οποίες δεν ανήκαν στα ηγετικά στρώματα των κοινωνιών. Επρόκειτο για μία διαφορετική οπτική γωνία, για την ιστορία «από τα κάτω». Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τις βασικές θεματικές περιοχές και τις πηγές της κοινωνικής ιστορίας, να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους έχουν εξελιχθεί τα ιστοριογραφικά ερωτήματά της και να προσεγγίσουν κατηγορίες όπως «κοινωνική τάξη», «φύλο», «φυλή», μέσα από τις οποίες η κοινωνική ιστορία αναλύει τις περιοχές που μελετά.</p> <p>Στην πορεία του μαθήματος θα συζητηθούν βασικές συμβολές στο χώρο της διεθνούς και της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.</p> <p><i>Δ. Λαμπροπούλου, 3 ώρες.</i></p>
<p>Π 37 Νεότερη Ελληνική Ιστορία</p>	<p>Προφορική Ιστορία: ερευνητικά ερωτήματα, πρακτικές εφαρμογές, θεωρητικοί στοχασμοί.</p> <p>Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στα κεντρικά μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα της προφορικής ιστορίας: Πώς συγκροτήθηκε η προφορική ιστορία ως ιδιαίτερο γνωστικό πεδίο; Τι είναι αυτό που την κάνει διαφορετική; Ποια</p>

χαρακτηριστικά έχουν οι προφορικές μαρτυρίες ως ιστορικά τεκμήρια; Με ποιους τρόπους μπορούν να φωτίσουν την ιστορία του πρόσφατου παρελθόντος; Τι είδους προκλήσεις φέρνουν στο έργο των ιστορικών;

Το μάθημα θα εστιάσει στη σχέση ανάμεσα στη μνήμη και την ιστορία, τη μνημονική διαδικασία ως πηγή της ταυτότητας, τη σχέση ανάμεσα στο ατομικό και το συλλογικό πεδίο, τις στρατηγικές της αφήγησης, την αλληλεπίδραση μεταξύ ερευνητή/τριας και πληροφορητή/τριας.

Βασικός στόχος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές: α) με τη βασική ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με την προφορική ιστορία, β) με τις τεχνικές της προφορικής συνέντευξης.

Δ. Λαμπροπούλου, 3 ώρες.

Π 140 Νεότερη
Ευρωπαϊκή Ιστορία

Ιστορία της παιδικής ηλικίας στη νεότερη Ευρώπη.

Εξετάζονται κεντρικά ζητήματα και βασικές όψεις της ιστορίας της παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη (κατά κύριο λόγο στην βόρεια, την βορειοδυτική και την δυτική Ευρώπη, αλλά και γενικότερα στον λεγόμενο δυτικό κόσμο) από τον 18ο αιώνα μέχρι την μεσοπολεμική περίοδο, με εκτενείς αναδρομές στην πρόωμη νεότερη και την μεσαιωνική εποχή: το ιστορικό περιεχόμενο της κατηγορίας «παιδική ηλικία», οι κυρίαρχες αντιλήψεις, λόγοι και πρακτικές των ενηλίκων σε σχέση με τα παιδιά, η καθημερινή ζωή, η θέση, ο ρόλος, οι εμπειρίες των παιδιών, στο πλαίσιο οικιακών ομάδων, ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών μηχανισμών, ομάδων ομηλικών, εθνικών κρατών και αποικιακών

αυτοκρατοριών, πάντοτε σε συνάρτηση με το φύλο και την κοινωνική τάξη.

Μ. Παπαθανασίου, 3 ώρες.

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος	Περιγραφή μαθήματος – Διδάσκων – Ώρες
ΙΑ 04 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας	<p>Εισαγωγή στην επιστήμη της Αρχαιολογίας: ορισμοί, αρχές, μέθοδοι και πρακτικές.</p> <p>Εξετάζονται οι κυριότεροι τρόποι εντοπισμού, αποκάλυψης, χρονολόγησης και μελέτης των αρχαιολογικών καταλοίπων. Επίσης συζητώνται στοιχεία αρχαιολογικής δεοντολογίας και διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και ζητήματα όπως η σημασία της αρχαιολογίας και η αξία της μελέτης του παρελθόντος για το παρόν και το μέλλον των σύγχρονων κοινωνιών. Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω παρουσιάζονται μελέτες περιπτώσεων από την αρχαιολογική έρευνα του ελληνικού (και όχι μόνο) χώρου.</p> <p>η-Τάξη: ARCH284 (σημειώσεις, παρουσιάσεις και βιβλιογραφία).</p> <p>Προαιρετικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.</p> <p>Γ. Παπαδάτος, 3 ώρες.</p>
ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία Α'	<p>Εισαγωγή στην Αρχαιολογία και επισκόπηση των πρώιμων και αρχαϊκών χρόνων (περ. 1050-480 π.Χ.)</p> <p>Εισαγωγή στην επιστήμη της Αρχαιολογίας και</p>

	<p>συνοπτική επισκόπηση της περιόδου 1050-480 π.Χ. σύμφωνα με τα αρχαιολογικά δεδομένα. Αρχιτεκτονική, γλυπτική, μεταλλοτεχνία και κεραμική-αγγειογραφία. Ανάλυση των βασικών προβλημάτων της έρευνας.</p> <p><i>Δ. Πλάντζος, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Α-Μα).</i></p> <p><i>Εν. Κεφαλίδου, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Με-Ω).</i></p>
<p>ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α'</p>	<p>Γνωριμία με τον κλάδο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας: από την ιστορία της Χριστιανικής τέχνης του 19ου αι. στις διεπιστημονικές προσεγγίσεις του 21ου αι.</p> <p>Μελέτη της κοσμικής και εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής, της μνημειακής ζωγραφικής και της μικροτεχνίας της πρωτοβυζαντινής περιόδου (4ος – 7ος αι. μ.Χ.).</p> <p><i>η-Τάξη: ARCH272</i></p> <p><i>Π. Πετρίδης, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α'</p>	<p>Η τέχνη της Αναγέννησης και του Μανιερισμού (15ος-16ος αι.)</p> <p>Με αφετηρία την ανάπτυξη του «Φυσικού Υφους» και την καλλιτεχνική παραγωγή του Giotto κατά τον 14ο αιώνα, εξετάζονται η Ζωγραφική, Γλυπτική και Αρχιτεκτονική στα μεγάλα καλλιτεχνικά κέντρα της Ιταλίας (Φλωρεντία, Ρώμη, Βενετία) κατά τον 15ο και 16ο αιώνα. Έμφαση θα δοθεί επίσης στα θεωρητικά κείμενα περί Τέχνης την περίοδο αυτή, κυρίως στις πραγματείες περί ζωγραφικής του Leon Battista Alberti (<i>Della Pittura</i>, Φλωρεντία 1436) και του Leonardo da Vinci (<i>Trattato della Pittura</i>,</p>

Παρίσι 1651).

η-Τάξη: ARCH200 (με πλήρες αρχείο εικόνων των παραδόσεων).

Ε. Μαυρομιχάλη, 3 ώρες.

Β) ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΙΑ 42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών

Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών

Αντικείμενο της παράδοσης θα αποτελέσει η επισκόπηση της ιστορίας και αρχαιολογίας της Εγγύς Ανατολής κατά την 2η και πρώιμη 1η χιλιετία π.Χ. Θα δοθεί έμφαση στην Ανατολία (Χεττιτική αυτοκρατορία, Φρυγία, Λυδία), την Συροπαλαιστίνη (Υστεροχεττιτικά και Αραμαϊκά βασίλεια, Ισραήλ/ Φιλισταίοι, Χαναανίτες/ Φοίνικες, Ασσυριακή εξάπλωση) και την Αίγυπτο (Νέο Βασίλειο, 3η Ενδιάμεση Περίοδος). Ιδιαίτερες αναφορές θα γίνουν στα κείμενα της Ανατολής που αναφέρονται στο Αιγαίο (Ahhiyawa, Keftiu, Tanaja).

η-Τάξη: ARCH275

Κ. Κοπανιάς, 3 ώρες.

ΙΑ 43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης

Α. Μνημειακή τοπογραφία και αρχιτεκτονική της Μυκηναϊκής Ελλάδας

Εισαγωγή στο Μυκηναϊκό πολιτισμό με σύντομη προσέγγιση στις κυριότερες εκφάνσεις του στην οικονομία και την κοινωνική κατάσταση. Εξέταση, κατά περιοχές, των σημαντικότερων μνημείων: Ανακτορικά συγκροτήματα / ακροπόλεις, οικιστικά κατάλοιπα, τάφοι / νεκροταφεία.

η-Τάξη: ARCH191 (με σημειώσεις και εικόνες).

Εκδρομή στις Μυκήνες, την Τίρυνθα, και το Ναύπλιο.

Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, 3 ώρες.

Β. Η τέχνη του 4ου αι. π.Χ. και των πρώιμων ελληνιστικών χρόνων

Επισκόπηση της γλυπτικής και της μεγάλης ζωγραφικής της περιόδου 380-280 π.Χ. Κατά την περίοδο αυτή παρατηρείται άνθηση της αρχαίας γλυπτικής στην Αθήνα (Πραξιτέλης) και τη Σικυώνα (Λύσιππος) καθώς και διάδοση της ελληνικής τέχνης στις δυτικές σατραπείες της περσικής αυτοκρατορίας με αποτέλεσμα τους μνημειώδεις τάφους της Αλικαρνασσού (Μαυσωλείο) και της Ξάνθου. Οι πρόσφατες ανασκαφές των Μακεδονικών τάφων της Πέλλας, της Βεργίνας και των Λευκαδίων αποκάλυψαν εξαιρετικά δείγματα μνημειώδους ζωγραφικής που είναι σύγχρονα με τη χρυσή εποχή της αρχαίας ζωγραφικής, όπως τη γνωρίζουμε από τις αρχαίες πηγές.

Ο. Παλαγγιά, 3 ώρες.

Γ. Φορητές εικόνες, εικονογραφημένα χειρόγραφα και μικροτεχνία κατά την Παλαιохριστιανική και Βυζαντινή περίοδο

Επισκόπηση γλυπτικής και μικρογλυπτικής, κεραμικής, υαλουργίας, νομισματικής, μεταλλοτεχνίας, αργυροχοΐας, σμάλτων και υφασμάτων, καθώς επίσης ζωγραφικής φορητών εικόνων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους

εικονογραφικούς κύκλους ιστορημένων χειρογράφων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία με τις διάφορες εκφάνσεις της βυζαντινής τέχνης σε ποικιλία αντικειμένων. Θα αξιοποιηθούν οι γνώσεις που έχουν αποκτηθεί από τη μελέτη της μνημειακής ζωγραφικής (ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'), ώστε να διερευνηθεί η παρουσία των εικονογραφικών θεμάτων σε ποικίλα υλικά, καθώς και η επιλογή τους και η κατάταξή τους σε θεματικές ενότητες. Η γνωριμία με τα αντικείμενα θα γίνει σε Μουσεία και συλλογές βυζαντινών χειρογράφων.

Β. Κέπετζη, 3 ώρες.

Δ. Νεοελληνική τέχνη (19ος-20ός αι.)

Εξετάζεται η Νεοελληνική Τέχνη(Ζωγραφική, Γλυπτική, Αρχιτεκτονική, Χαρακτική) σε σχέση με την αντίστοιχη ευρωπαϊκή και σε σχέση επίσης με τις εκφάνσεις της εθνικής ιδεολογίας του νεοελληνικού κράτους.

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις στην Εθνική Πινακοθήκη και επιλεκτικά σε σημαντικές ιδιωτικές συλλογές.

Ε. Μαυρομιχάλη, 3 ώρες.

ΙΑ 26 Προϊστορική Αρχαιολογία

Α. Περιβάλλον και Πολιτισμός: αναζητώντας ανθρώπινα ίχνη μέσα στο νεολιθικό περιβάλλον Ανατολής και Δύσης.

Η σχέση ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος αξίζει ιδιαίτερης μελέτης κατά την Νεολιθική

περίοδο, η οποία χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακές κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές καινοτομίες. Μελετώνται πτυχές του νεολιθικού πολιτισμού στην Ασία, στην Αφρική και στην Ευρώπη.

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταδείξει μέσα από την προσπάθεια του ανθρώπου να δαμάσει και να επιβληθεί στη φύση την σημασία της εφαρμογής των αρχαιοπεριβαλλοντικών μεθόδων στην μελέτη της Προϊστορίας.

Το μάθημα εμπλουτίζεται με επισκέψεις σε εργαστήρια και μουσεία.

Α. Καραλή, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Α-Μα).

B. Νεολιθικές κοινωνίες

Η Νεολιθική εποχή αρχίζει κατά την 10η χιλιετία π. Χ. και χαρακτηρίζεται από την εξημέρωση των φυτών και των ζώων και την μόνιμη εγκατάσταση. Στο μάθημα αναλύεται το φαινόμενο της Νεολιθικοποίησης και τα χαρακτηριστικά του νεολιθικού πολιτισμού, όπως αυτά εμφανίστηκαν στην Εγγύς Ανατολή, καθώς και οι μηχανισμοί διάδοσής τους στην Ελλάδα και τη Βαλκανική χερσόνησο.

Στόχος μας είναι η μελέτη της οργάνωσης και λειτουργίας των αγροκτηνοτροφικών νεολιθικών κοινωνιών στο ευρύτερο γεωγραφικό πλαίσιο της Ανατολικής Μεσογείου με έμφαση στον υλικοτεχνικό πολιτισμό (οικονομία, τεχνολογία κλπ) αλλά και τα ιδεολογικά συστήματα της εποχής.

	<p>Το μάθημα εμπλουτίζεται με εκπαιδευτική εκδρομή και επισκέψεις σε μουσεία.</p> <p>Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Με-Ω).</p>
<p>ΙΑ 108 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων</p>	<p>Εισαγωγή στην Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων</p> <p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέλιξη της τέχνης των ρωμαϊκών αυτοκρατορικών χρόνων από τον Αύγουστο, το 30 π.Χ., όταν τυπικά τελειώνει η Ελληνιστική Εποχή, μέχρι και τον Μ. Κωνσταντίνο. Εξετάζονται επίσης οι αρχές της τέχνης της περιόδου, τόσο στον ιταλικό χώρο (Ετρούσκοι, Δημοκρατική / «Ρεπουμπλικανική» Ρώμη) όσο και στην ελληνιστική Ανατολή, καθώς και η Ύστερη Αρχαιότητα, η μετάβαση δηλαδή στο χριστιανικό κόσμο. Παράλληλα, μελετώνται τα ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά δεδομένα για την πληρέστερη κατανόηση των καλλιτεχνικών μορφών.</p> <p>η-Τάξη: ARCH274 (με βιβλιογραφία, παρουσιάσεις και κείμενα για θέματα που δεν περιλαμβάνονται στο προσφερόμενο εγχειρίδιο).</p> <p>Επίσκεψη στη Ρωμαϊκή Συλλογή του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.</p> <p>Προϋπόθεση για την κατανόηση του μαθήματος αποτελεί η επιτυχής περάτωση του ΙΑ 12: Κλασική Αρχαιολογίας Β'.</p> <p>Στ. Κατάκης, 3 ώρες.</p>
<p>ΙΑ 44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία</p>	<p>Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία</p> <p>Επισκόπηση της αρχαιολογίας και τέχνης της περιόδου από την Άλωση της</p>

Κωνσταντινούπολης μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα, μέσα από τα μνημεία και τα φορητά αντικείμενα τέχνης του ελλαδικού χώρου κυρίως, αλλά και των μεγάλων κέντρων του Ελληνισμού της εποχής.

Εξετάζονται πόλεις και οικισμοί των περιοχών υπό λατινική και οθωμανική κυριαρχία, η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική (τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, μικρογραφίες χειρογράφων), με έμφαση στις μεγάλες ζωγραφικές τάσεις του 16ου αιώνα, τα σημαντικότερα μνημεία και τους κύριους εκπροσώπους. Εξετάζονται επίσης η λιθογλυπτική, η ξυλογλυπτική και άλλες μορφές τέχνης, όπως αργυροχοΐα, κεντητική, κεραμική.

Στόχος του μαθήματος είναι να παράσχει μια συνολική εικόνα της τέχνης της μεταβυζαντινής περιόδου στην Ελλάδα, ενταγμένης στο ιστορικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο της εποχής.

Επιπλέον επισκέψεις σε μουσεία και συλλογές των Αθηνών και σε μεταβυζαντινά μνημεία της Αττικής και άλλων περιοχών.

Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, 3 ώρες.

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ

Α. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ⁹

ΣΑ 116
Προϊστορική
Αρχαιολογία

Μινωική θρησκεία

Οι απαρχές της μινωικής θρησκείας. Το μινωικό «πάνθεον». Προανακτορικά ιερά. Η λατρεία κατά την Παλαιοανακτορική περίοδο. Θρησκευτικές αντιλήψεις και πρακτικές κατά την εποχή των νέων ανακτόρων. Τόποι λατρείας, εντός και εκτός των οικιστικών εγκαταστάσεων. Τελετουργίες, θρησκευτικά σύμβολα και λατρευτικός εξοπλισμός. Η θρησκεία στην Κρήτη της Μετανακτορικής περιόδου. Διάδοση, επιδράσεις και επιβιώσεις.

Αξιολόγηση με γραπτή εργασία, της οποίας θα προηγηθεί υποχρεωτική προφορική παρουσίαση.

Ελ. Πλάτων, 3 ώρες.

ΣΑ 111
Προϊστορική
Αρχαιολογία

Κριτική (επαν-)ερμηνεία των προϊστορικών ταφικών δεδομένων

Τα ταφικά σύνολα αντιμετωπίζονται ποικιλότροπα από την αρχαιολογική έρευνα: Π.χ. ως κλειστά σύνολα και άρα σημαντικά για την τυπολογία τεχνέργων και τη χρονολόγησή τους, ως ενδεικτικά της ταυτότητας και της κοινωνικής θέσης των νεκρών, ως πηγές πληροφόρησης για τα βιολογικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων του παρελθόντος, ως δείγματα μεταφυσικών πεποιθήσεων, αλλά και γενικότερα συλλογικών αντιλήψεων για τον κόσμο και τη λειτουργία της κοινωνίας.

⁹ Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στη διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων. Η βαθμολόγησή τους θα γίνει με βάση τη συμμετοχή τους, την προφορική παρουσίαση και τη γραπτή μορφή της εργασίας τους.

	<p>Παρουσιάζονται οι κυριότερες θεωρητικές και ερμηνευτικές κατευθύνσεις της έρευνας και εξετάζεται κριτικά η εφαρμογή τους στα ανασκαφικά δεδομένα.</p> <p>η-Τάξη: ARCH324</p> <p>Γ. Βαβουρανάκης, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΑ 77 Προϊστορική Αρχαιολογία</p>	<p>Περιβαλλοντική Αρχαιολογία Α: θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις της Βιοαρχαιολογίας.</p> <p>Στην ανασκαφή έρχονται στο φως τέχνηρα (αγγεία, ειδώλια κ.ά.) αλλά και οργανικά κατάλοιπα, (σπόροι, οστά, δόντια κ.ά.) Από την εξέταση του ανθρώπινου σκελετού, των φυτών και των ζώων, καταδεικνύεται η σημασία και η συμβολή της μελέτης των βιοαρχαιολογικών καταλοίπων.</p> <p>Στόχος είναι με την παράθεση των σημαντικότερων επιστημονικών μεθόδων συλλογής, μελέτης και αξιοποίησης αυτού του υλικού η προσπάθεια ανασύστασης του παλαιοπεριβάλλοντος</p> <p>Το μάθημα εμπλουτίζεται με επισκέψεις σε εργαστήρια και μουσεία.</p> <p>Λ. Καραλή, 3 ώρες.</p>
<p>ΣΑ 25 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών</p>	<p>Διαπολιτισμικές επαφές στην Ανατολική Μεσόγειο κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού και την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου.</p> <p>Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα εξεταστούν οι επαφές μεταξύ των ανακτορικών κέντρων της Ανατολικής Μεσογείου κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού. Στη συνέχεια θα εξεταστεί η</p>

περίοδος που ακολούθησε την κατάρρευση της χεττιτικής αυτοκρατορίας και των περισσότερων ανακτορικών κέντρων της Συροπαλαιστίνης και του Αιγαίου, το φαινόμενο των "Λαών της Θάλασσας", καθώς και τα υπάρχοντα φιλολογικά και αρχαιολογικά δεδομένα για τις μετακινήσεις νέων λαών (Αραμαίων, Φιλισταίων, Φρυγών/Μούσκι). Τέλος θα μελετηθεί η εξέλιξη των διαπολιτισμικών σχέσεων στην ευρύτερη περιοχή μέχρι και τον 8ο αι. π.Χ.

η-Τάξη: ARCH207

Κ. Κοπανιάς, 3 ώρες.

ΣΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία

Η Αθηναϊκή αρχιτεκτονική από την αρχαϊκή εποχή μέχρι και την περίοδο της ρωμαϊοκρατίας.

Καταγραφή λιθοσωρών στο «Διογέλειο Γυμνάσιο» και στη Ρωμαϊκή Αγορά (συνεργασία με την Α' ΕΠΚΑ).

Υποχρεωτική γραπτή εργασία.

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου, 3 ώρες.

ΣΑ 84 Κλασική Αρχαιολογία

Μιξάνθρωποι: Οι μύθοι της μεταμόρφωσης στην αρχαϊκή και κλασική εικονογραφία

Στην αρχαία ελληνική μυθολογία συναντούμε ένα πλήθος μύθων που περιλαμβάνουν διάφορα επεισόδια μεταμόρφωσης θεών, ηρώων και θνητών, οι οποίοι μετατρέπονται σε ζώα, σε φυτά αλλά και σε αντικείμενα. Η καταγωγή και η ερμηνεία αυτών των μύθων έχουν απασχολήσει ιδιαίτερα την έρευνα. Στο σεμινάριο εστιάζουμε την προσοχή μας στην εικαστική – οπτική αφήγησή τους κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Καθώς ο κύριος

όγκος των εικαστικών αφηγήσεων εκείνων των περιόδων βρίσκεται στα αγγεία του 6ου, 5ου και 4ου αι. π.Χ., αυτά θα είναι οι κύριοι (αλλά όχι οι μοναδικοί) οπτικοί οδηγοί μας. Θα αναφερθούμε συνοπτικά στις σημαντικότερες απεικονίσεις μεταμόρφωσης, θα σχολιάσουμε τις πηγές έμπνευσης και τις επιλογές των δημιουργών τους, θα συζητήσουμε τους οπτικούς κώδικες που χρησιμοποιούν και θα συγκρίνουμε, κατά περίπτωση, την εικαστική και τη φιλολογική αφήγηση των μυθικών μεταμορφώσεων.

η-Τάξη: ARCH473

Εν. Κεφαλίδου, 3 ώρες.

ΣΑ 119 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Η τέχνη στο δεσποτάτο του Μορέως: Αρχιτεκτονική και ζωγραφική.

Εξετάζονται η αρχιτεκτονική (εκκλησιαστική και κοσμική), η ζωγραφική και άλλες τέχνες στον Μυστρά και γενικότερα την Πελοπόννησο κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο. Θίγονται ζητήματα πνευματικού κλίματος, καλλιτεχνικών επιδράσεων και τοπικών διεργασιών.

Εκπαιδευτική εκδρομή στον Μυστρά.

Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, 3 ώρες.

ΣΑ 181 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Η Βυζαντινή Θράκη: τοπογραφία και τέχνη της ενδοχώρας της Κωνσταντινούπολης (7ος-15ος αιώνας).

Η περιοχή της Θράκης κατέχει ιδιαίτερη θέση στη γεωγραφική επικράτεια της βυζαντινής αυτοκρατορίας, σε όλη τη διάρκεια της ζωής της, καθώς αποτέλεσε την ευρύτερη, άμεση ενδοχώρα της πρωτεύουσας του κράτους, της

Κωνσταντινούπολης. Σε αυτή συνέκλιναν οι μεγάλες οδικές αρτηρίες που συνέδεαν την Πόλη με τη Δύση και εδώ έλαβαν χώρα πολυάριθμες, κρίσιμες αναμετρήσεις με εξωτερικούς εχθρούς και εσωτερικές συρράξεις. Οι θρακικές πεδιάδες και τα λιμάνια των ακτών του Εύξεινου Πόντου και του Αιγαίου διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην οικονομία και την εμπορική κίνηση από και προς την πρωτεύουσα. Στο σεμινάριο, που θα καλύψει την περίοδο από τον 7ο ως τον 15ο αιώνα, θα εξεταστεί η τοπογραφία της περιοχής, με έμφαση στο οδικό δίκτυο, την αμυντική οργάνωση, τα οικιστικά κέντρα και τις μοναστικές κοινότητες. Στη συνέχεια θα γίνει μία επισκόπηση των σημαντικότερων μνημείων της αρχιτεκτονικής και των έργων της μνημειακής ζωγραφικής, μέσα από τα οποία θα αναδειχθεί η επιρροή της τέχνης της Κωνσταντινούπολης στη Θράκη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα επιδιωχθεί η πραγματοποίηση εκπαιδευτικής επίσκεψης στη σημερινή ελληνική Θράκη.

Γ. Πάλλης, 3 ώρες.

ΣΑ 80 Ιστορία της Τέχνης

Καλλιτέχνες και τάσεις στη Σύγχρονη Τέχνη
Το σεμινάριο εξετάζει καλλιτέχνες και κατευθύνσεις των εικαστικών κινημάτων του 20ού αιώνα στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ έως τη δεκαετία του 1990.

Δ. Παυλόπουλος, 3 ώρες.

Β. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ

ΙΑ 72 Προϊστορική Αρχαιολογία

Το νησιωτικό Αιγαίο κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού

Εξετάζονται όλες οι πτυχές του πολιτισμού που αναπτύχθηκε στο νησιωτικό Αιγαίο κατά την 3η χιλιετία π.Χ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις Κυκλάδες, γίνονται όμως αναφορές και σε γειτονικές περιοχές (Βορειοανατολικό Αιγαίο, Μικρασιατικά παράλια, Αττική-Εύβοια, Βόρεια Κρήτη) για την καλύτερη κατανόηση των στενών σχέσεων και έντονων αλληλεπιδράσεων που αναπτύχθηκαν αυτήν την περίοδο μεταξύ των διαφόρων περιοχών του Αιγαίου.

η-Τάξη: ARCH170 (με σημειώσεις, παρουσιάσεις και βιβλιογραφία).

Προαιρετικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.

Γ. Παπαδάτος, 3 ώρες.

ΙΑ 200 Προϊστορική Αρχαιολογία

Εμβάθυνση στο Μυκηναϊκό Πολιτισμό

Εξέταση των βασικών εκφάνσεων της Μυκηναϊκής Τέχνης, αρχιτεκτονική, ζωγραφική, κεραμική, ειδωλοπλαστική, μεταλλοτεχνία και μικροτεχνία, ώστε να προσδιορισθεί το πλαίσιο του Μυκηναϊκού πολιτισμού και να γίνει σαφέστερη η πολιτική, κοινωνική και οικονομική του οργάνωση. Προβλέπονται επισκέψεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

η-Τάξη: ARCH411

Ν. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, 3 ώρες.

**ΙΑ 73 Προϊστορική
Αρχαιολογία**

Μυκηναϊκή Μικροτεχνία

Επισκόπηση των σημαντικότερων δημιουργημάτων α) χρυσοχοΐας - αργυροχοΐας, β) σφραγιδογλυφίας, γ) ελεφαντουργίας και δ) εκ τεχνητών υλών (φαγεντιανής και υαλόμαζας) της Ύστερης Εποχής του Χαλκού. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ακμή της Μυκηναϊκής περιόδου στο Αιγαίο (1400-1100 π.Χ.). Ανάλυση υλικού, τυπολογία, ερμηνεία.

Εργασίες προαιρετικές. Επισκέψεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου, 3 ώρες.

**ΙΑ 102
Προϊστορική
Αρχαιολογία**

Θεωρία της αρχαιολογικής επιστήμης: Κύρια ρεύματα και σχολές

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις κυριότερες κατευθύνσεις της αρχαιολογικής σκέψης, όπως η Ιστορία του Πολιτισμού, η Νέα ή Διαδικαστική Αρχαιολογία και η Μεταδικαστική Αρχαιολογία. Στόχος του μαθήματος είναι η κριτική μελέτη του θεωρητικού πλαισίου, μέσα στο οποίο εγγράφεται κάθε είδος αρχαιολογικής έρευνας. Η πραγμάτευση θεωρητικών ζητημάτων στηρίζεται σε ενδεικτικά παραδείγματα από το προϊστορικό Αιγαίο.

η-Τάξη: ARCH325

Γ. Βαβουρανάκης, 3 ώρες.

**ΙΑ 115 Κλασική
Αρχαιολογία**

Πανελλήνια ιερά (Ολυμπίας, Δελφών, Ισθμίας και Νεμέας)

Τα πανελλήνια ιερά εξετάζονται κυρίως από τη σκοπιά της τοπογραφίας και της αρχιτεκτονικής εξέλιξης. Θίγονται ακόμη θέματα λατρείας και

αναθηματικών πρακτικών, καθώς και εκδηλώσεις άσκησης πολιτικής επιρροής.

η-Τάξη: ARCH238

Το μάθημα θα ολοκληρωθεί με εκπαιδευτική εκδρομή. Προϋπόθεση για την επιλογή του αποτελεί η επιτυχής περάτωση των μαθημάτων κλασικής αρχαιολογίας α' και β' εξαμήνων.

Π. Βαλαβάνης, 3 ώρες.

ΙΑ 110 Κλασική Αρχαιολογία

Στοιχεία αρχαίας Ελληνικής μνημειακής αρχιτεκτονικής

Η ονοματολογία, τα συστατικά, η καταγωγή και η εξέλιξη των ρυθμών. Εμβάθυνση στην τεχνολογία, τις αναλογίες, τα κυμάτια και την αισθητική. Χωροθεσία των ελληνικών ιερών. Εξετάζονται κτήρια ειδικής χρήσης όπως πρόπυλα, θόλοι, γυμνάσια, πρυτανεία και στοές. Θα δοθεί βασική βιβλιογραφία.

Χρ. Κανελλόπουλος, 3 ώρες.

ΙΑ 146 Βυζαντινή Αρχαιολογία

Πρωτοβυζαντινή κεραμική

Μελέτη των κεραμικών τεχνέργων, της τεχνολογίας κατασκευής τους, της οργάνωσης των εργαστηρίων και της διακίνησης της βυζαντινής κεραμικής με έμφαση στις μεσογειακές παραγωγές της πρωτοβυζαντινής περιόδου. Θα διερευνηθούν επίσης η ιστορική, οικονομική και η κοινωνική διάσταση της κεραμικής

η-Τάξη: ARCH466

Το μάθημα θα διεξαχθεί στους χώρους του Πανεπιστημίου και του Κέντρου Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής, με τη συνεργασία του Ν.

	<p>Λιάρου, Αρχαιολόγου-Κεραμίστα, Επιμελητή του ΚΜΝΚ.</p> <p><i>Π. Πετρίδης, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 131 Ιστορία της Τέχνης</p>	<p>Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.</p> <p>Εξετάζονται η διδασκαλία του μαθήματος της χαρακτικής στο Βασιλικό Πολυτεχνείο και στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, οι καθηγητές και οι μαθητές. Μελετώνται χαρακτες και καλλιτέχνες που επιδόθηκαν στη χαρακτική, γίνεται η διάκριση ανάμεσα στον βιοτέχνη και στον καλλιτέχνη χαρακτή, αναλύονται χαρακτηριστικά έργα και προβάλλονται συμμετοχές τους σε καλλιτεχνικές εκθέσεις, μνημονεύεται ο εφαρμοσμένος ρόλος της χαρακτικής, αναδεικνύεται η σύνδεσή της με την τυπογραφία κατά τον 19ο αιώνα, ερευνώνται η απήχηση των θεμάτων της στις κοινωνικές τάξεις και ο ρόλος της στη διαμόρφωση της ιστορικής πραγματικότητας.</p> <p>Περιλαμβάνονται υποχρεωτικές επισκέψεις σε σχετικές εκθέσεις μουσείων, πινακοθηκών και αιθουσών τέχνης, καθώς και σε εργαστήρια σύγχρονων Ελλήνων χαρακτών.</p> <p>Εργασίες προαιρετικές.</p> <p><i>Δ. Παυλόπουλος, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 106 Μουσειολογία</p>	<p>Εισαγωγή στη Μουσειολογία</p> <p>Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τον διεπιστημονικό κλάδο της Μουσειολογίας, ο οποίος μελετά την ιστορία και θεωρία των μουσείων και των συλλογών.</p> <p>Το μάθημα αναζητά απαντήσεις σε ερωτήματα</p>

όπως: Πώς ορίζουμε το μουσείο, το μουσειακό αντικείμενο, τη συλλογή, την πολιτισμική κληρονομιά; Γιατί υπάρχουν μουσεία και ποιες οι σύγχρονες προκλήσεις για τη λειτουργία τους; Ποια τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα διαφορετικών τύπων μουσείων; Πώς προσεγγίζεται ιστορικά η συγκρότηση των συλλογών και η δημιουργία μουσείων; Ποιες οι πρακτικές διαχείρισης, επιμέλειας και ερμηνείας μουσειακών συλλογών; Ποια μπορεί να είναι η σχέση των μουσείων με τους επισκέπτες αλλά και ευρύτερα με την κοινωνία; Ποιο το θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία τους στην Ελλάδα και ποιες προϋποθέσεις θέτουν διεθνή πρότυπα μουσειακής ηθικής και πρακτικής για την πιστοποίηση τους;

Η διδασκαλία βασίζεται στη διεξαγωγή συζήτησης και δημιουργικών ασκήσεων για ποικίλα θέματα μουσειακής θεωρίας και πρακτικής, και σε στοχευμένες επισκέψεις σε μουσεία της Αθήνας.

η-Τάξη: ARCH442

Μ. Μούλιον, 3 ώρες.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Κωδ. Αριθ. - Τίτλος Μαθήματος	Περιγραφή μαθήματος - Διδάσκων - Ώρες
IA 02 Προϊστορική Αρχαιολογία	<p>Οι Πολιτισμοί του Προϊστορικού Αιγαίου. Γενική επισκόπηση.</p> <p>Παρουσιάζονται οι πολιτισμοί που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο κατά την Εποχή του Λίθου και την Εποχή του Χαλκού. Εξετάζονται οι σημαντικότερες κατηγορίες του υλικού πολιτισμού κάθε περιόδου: οικιστική και ταφική αρχιτεκτονική, ταφικά έθιμα, κεραμική, εργαλειοτεχνία, ειδωλοπλαστική, μικροτεχνία. Γίνεται προσπάθεια ανασύνθεσης της καθημερινής ζωής, της οικονομίας και της οργάνωσης των κοινωνιών του Προϊστορικού Αιγαίου.</p> <p>η-Τάξη: ARCH 166 (με σημειώσεις, εικόνες και βιβλιογραφία).</p> <p>Επίσης προβλέπονται φροντιστήρια στο Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.</p> <p><i>Α. Παπαδημητρίου – Γραμμένον, 3 ώρες.</i></p>
IA 10 Προϊστορική Αρχαιολογία	<p>Μινωική Αρχαιολογία.</p> <p>Εξετάζονται όλες οι περιόδους ανάπτυξης του Μινωικού πολιτισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και των τεχνών</p>

	<p>(κεραμική, λιθοτεχνία, ελεφαντουργία, φαγεντιανουργία, τοιχογραφία κ.ά.), από την Προανακτορική μέχρι και την Τελική Ανακτορική περίοδο.</p> <p>η-Τάξη: ARCH146 (με σημειώσεις, εικόνες και βιβλιογραφία).</p> <p>ΕΛ. Πλάτων, 3 ώρες.</p>
<p>ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β΄</p>	<p>Αρχαιολογία των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων (480 π.Χ. - 1ος αι. π.Χ.).</p> <p>Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο. Συνολική θεώρηση της τέχνης με έμφαση στην αρχιτεκτονική και τη γλυπτική, αλλά και στην κεραμική-αγγειογραφία, τη ζωγραφική και τα ψηφιδωτά. Στάδια εξέλιξης και βασικοί χαρακτήρες. Προβλήματα της έρευνας.</p> <p>Φροντιστήριο σε αρχαιολογικούς χώρους και Μουσεία.</p> <p>Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Α-Μα).</p> <p>Στ. Κατάκης, 3 ώρες (φοιτητές με επώνυμο που αρχίζει από Με-Ω).</p>
<p>ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β΄</p>	<p>Βυζαντινή Αρχαιολογία Β΄.</p> <p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επισκόπηση της αρχαιολογίας και τέχνης της περιόδου από τα μέσα του 7ου αιώνα μέχρι την Άλωση της Κωνσταντινούπολης. Θα εξετασθούν μνημεία και φορητά αντικείμενα τέχνης που αντανakλούν την καλλιτεχνική παραγωγή της βασιλεύουσας και των μεγάλων κέντρων της εποχής.</p> <p>Η μελέτη της ναοδομίας, που παρουσιάζει τα</p>

σημαντικότερα επιτεύγματα στην αρχιτεκτονική, θα αποτελέσει το πρώτο θέμα μελέτης και θα περιλαμβάνει την τυπολογία και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Συμπληρωματικά, θα γίνουν σύντομες αναφορές στην οργάνωση των πόλεων κατά την ίδια περίοδο.

Δεύτερο θέμα μελέτης θα αποτελέσει κυρίως ο ζωγραφικός διάκοσμος των ναών που μαζί με τα εικονογραφημένα χειρόγραφα και τις φορητές εικόνες - δυο τομείς στους οποίους θα γίνουν σύντομες αναφορές - συνοψίζει τις εικονογραφικές και στυλιστικές εξελίξεις στο χώρο των αναπαραστατικών τεχνών στο Βυζάντιο. Για μια ολοκληρωμένη επισκόπηση της καλλιτεχνικής παραγωγής της περιόδου θα γίνουν επίσης σύντομες αναφορές στη γλυπτική σε μάρμαρο, ενώ θα παρατεθούν επιλεκτικά εκφάνσεις και άλλων τομέων καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση μιας συνολικής εικόνας της αρχιτεκτονικής και της καλλιτεχνικής, γενικότερα, παραγωγής της εξεταζόμενης περιόδου, ενταγμένης μέσα στο ιστορικό, κοινωνικό και οικονομικό της πλαίσιο.

Προβλέπονται επισκέψεις σε Μουσεία και συλλογές της Αθήνας, σε βυζαντινά μνημεία της Αττικής, στη μονή Οσίου Λουκά στη Βοιωτία και - εφόσον υπάρξει δυνατότητα - στο Μυστρά.

Β. Κέπετζη, 3 ώρες.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β'

Η Τέχνη του Μπαρόκ και του Ροκοκό στην Ευρώπη. Διαφοροποιήσεις, τοπικές σχολές, δημιουργοί

Εξετάζεται η τέχνη (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική) του 17ου και του 18ου αιώνα στον ευρωπαϊκό χώρο. Διακρίνονται οι ιδιαιτερότητες των τεχνοτροπιών και οι επιμέρους τάσεις που αναπτύσσονται, με αναφορά σε καλλιτέχνες.

Δ. Παυλόπουλος, 3 ώρες.

ΙΑ 17 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης

Ιστορία της Τέχνης: Βασικές αρχές

Διδάσκεται η σημασιολογία του έργου της τέχνης, στοιχεία της τεχνικής και των υλικών της καλλιτεχνικής του διαπραγμάτευσης (ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, ψηφιδωτό, κεραμική, αρχιτεκτονική, φωτογραφία), καθώς και τα γενικά χαρακτηριστικά των περιόδων που αφορούν την αρχαιότητα μέχρι και την σύγχρονη εποχή.

Το μάθημα επικεντρώνεται σε σημαντικά έργα και δημιουργούς, με παράλληλη προβολή σχετικών εικόνων (slides) από την Ιστορία της Τέχνης.

Α. Σχινά, 3 ώρες.

Β) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΙΑ 21 Τοπογραφία - Αρχιτεκτονική – Πολεοδομία

Μνημειακή τοπογραφία των Αθηνών κατά τους αρχαίους και πρωτοβυζαντινούς χρόνους

Σύντομη εισαγωγή για την ιστορία της πόλεως, την ιστορία, τη διαδρομή και τα κατάλοιπα των τειχών κατά εποχές, καθώς και πλήρης παρουσίαση των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της Ακροπόλεως, της Νότιας κλιτύος, της Αρχαίας και της Ρωμαϊκής Αγοράς, του Κεραμεικού και του Ολυμπείου.

η-Τάξη: ARCH 220, ARCH 358.

Επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους.

Π. Βαλαβάνης, 3 ώρες.

Χ. Κανελλόπουλος, 3 ώρες.

Π. Πετρίδης, 3 ώρες.

ΙΑ 31 Κλασική Αρχαιολογία Γ'

Α. Επισκόπηση της γλυπτικής του 5ου αι. π.Χ.

Ο 5ος αι. π.Χ. αποτελεί τον χρυσό αιώνα της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής. Χαρακτηρίζεται από τη γέννηση του κλασικού ρυθμού μετά το πέρας των περσικών πολέμων του 490 και 480/79. Η Αθήνα καθιερώνεται σαν το σημαντικότερο καλλιτεχνικό κέντρο του ελληνικού κόσμου με σπουδαιότερο μνημείο τον Παρθενώνα και τα γλυπτά του. Μεγαλύτερος γλύπτης αναδεικνύεται ο Αθηναίος Φειδίας.

Ο. Παλαγγιά, 3 ώρες.

Β. Αρχαία ελληνική ναοδομία.

Εξετάζονται οι ναοί και τα ιερά της Ελλάδας από το 600 π.Χ. έως τον 1ο αιώνα π.Χ. Γίνεται επισκόπηση των συστατικών των ιερών και αποτυπώνεται με τρόπο συστηματικό η εξέλιξη του δωρικού και του ιωνικού ρυθμού. Θίγεται το ζήτημα της οργάνωσης του ιερού, της σημασίας του αρχαίου ελληνικού ναού ως προϊόντος σχεδίασης και των οργανικών λεπτομερειών. Το μάθημα εμπλουτίζεται με διαλέξεις διακεκριμένων αρχιτεκτόνων.

Χ. Κανελλόπουλος, 3 ώρες.

Γ. Αττική ερυθρόμορφη αγγειογραφία (τέλος 6ου-4ος αι. π.Χ.).

Εξετάζεται αναλυτικά η πρώτη περίοδος της αττικής ερυθρόμορφης αγγειογραφίας, από την επινόσή της, γύρω στο 530 π.Χ., έως το 480/470 π.Χ. Παρακολουθούμε τα πρώτα στάδια της συνύπαρξης με τον παλαιότερο μελανόμορφο ρυθμό και την τελική επικράτησή της στις προτιμήσεις των κεραμιστών και των αγοραστών σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Παρακολουθώντας χρονολογικά το έργο των σημαντικότερων αγγειογράφων και των εργαστηρίων τους, διερευνούμε την πλούσια εικονογραφία, που δίνει πολύτιμες πληροφορίες για την καθημερινή ζωή, τη θρησκεία και την ιδεολογία, εξετάζουμε τους βασικούς εικονογραφικούς κύκλους, τις μεθόδους της εικαστικής αφήγησης και τη συνάφεια των εικόνων με τους φορείς τους.

	<p>Μέσα από τις εικόνες προσεγγίζουμε την ιδεολογία και τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εποχής, η οποία σηματοδεύτηκε από πολύ σημαντικά ιστορικά γεγονότα.</p> <p><i>η-Τάξη: ARCH472</i></p> <p>Στο πλαίσιο του μαθήματος θα γίνει επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.</p> <p><i>Εν. Κεφαλίδου, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία</p>	<p>Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία.</p> <p>Αρχαιολογική έρευνα πεδίου: ανασκαφή και επιφανειακή έρευνα. Εξέταση κύριων εννοιών και σχετικών θεμάτων: αρχαιολογική μαρτυρία, αρχαιολογική θέση, αρχές στρωματογραφίας, ανασκαφικές μέθοδοι, τεκμηρίωση αρχαιολογικών δεδομένων. Πρακτική άσκηση στην πανεπιστημιακή ανασκαφή στο Πλάσι Μαραθώνα. Βασικές αρχές συντήρησης αρχαιολογικών ευρημάτων στην ανασκαφή και το εργαστήριο. Μετανασκαφική μελέτη αρχαιολογικών ευρημάτων και αρχαιολογικές δημοσιεύσεις. Βασικές αρχές επιμέλειας, διαχείρισης, ερμηνείας και έκθεσης αρχαιολογικών ευρημάτων στο πλαίσιο μουσειακών συλλογών.</p> <p><i>Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, Γ. Βαβουρανάκης, Μ. Μούλιον, 3 ώρες.*</i></p> <p><i>*Στην πρακτική άσκηση του μαθήματος θα συμβάλει το μέλος Ε.ΔΙ.Π. κος Μ. Ρογκενμπούκε.</i></p>

**ΙΑ 29 Ιστορία
Τέχνης**

**Η Ευρωπαϊκή τέχνη από τον Νεοκλασικισμό
έως την Art nouveau (18ος -19ος αιώνας).**

Στο μάθημα εξετάζονται τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι καλλιτεχνικές τάσεις του 18ου και του 19ου αιώνα: Νεοκλασικισμός, ρομαντισμός, ρεαλισμός, ιμπρεσιονισμός, μετεμπρεσιονιστικές τάσεις, συμβολισμός, Art Nouveau. Εξετάζονται οι παράγοντες που διαμόρφωσαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρεύματος σε μια εποχή που βασικό χαρακτηριστικό της είναι η βιομηχανική επανάσταση και η ανάπτυξη των επιστημών. Έμφαση θα δοθεί στη θεωρία της τέχνης της περιόδου 1880 -1900, γνωστή με τη φράση fin-de-siecle.

η-Τάξη: ARCH149 (με πλήρες αρχείο εικόνων των παραδόσεων).

Ε. Μαυρομιχάλη, 3 ώρες.

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ

Α. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ¹⁰

**ΣΑ 10 Προϊστορική
Αρχαιολογία**
ΠΡΟΣΟΧΗ:
Το μάθημα δε θα
διδασκεύεται κατά το
εαρινό εξάμηνο του
2014-15 λόγω
εκπαιδευτικής
άδειας.

Προϊστορικές λιθοτεχνίες και λίθινα εργαλεία.

Οι προϊστορικές λιθοτεχνίες και τα λίθινα εργαλεία συνιστούν ένα νέο σχετικά γνωστικό αντικείμενο της αρχαιολογικής έρευνας στη χώρα και αποτελούν μια σημαντική κατηγορία αρχαιολογικού υλικού που απαντά διαχρονικά από την Παλαιολιθική έως και την Ύστερη Εποχή του Χαλκού. Τα λίθινα αποτελούν το κλειδί για την διερεύνηση και κατανόηση της

¹⁰ Οι φοιτητές δηλώνουν την επιλογή τους στον/στη διδάσκοντα/ουσα με την έναρξη των μαθημάτων. Η βαθμολόγησή τους θα γίνει με βάση τη συμμετοχή τους, την προφορική παρουσίαση και τη γραπτή μορφή της εργασίας τους.

	<p>ανθρώπινης νοημοσύνης, συμπεριφοράς και δεξιολογίας. Στο μάθημα παρουσιάζεται το ιστορικό της έρευνας των λίθινων εργαλειοτεχνιών από την Αναγέννηση έως τις μέρες μας, σχολιάζεται το θεωρητικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο της έρευνας και αναπτύσσονται οι τέσσερις βασικοί άξονες της μελέτης: προσδιορισμός και διακίνηση των λίθινων πρώτων υλών, τεχνικές παραγωγής των εργαλείων και εγχειρηματικές αλυσίδες, τυπολογική προσέγγιση και λειτουργική ανάλυση. Υπογραμμίζεται η συμβολή της πειραματικής αρχαιολογίας στη κατανόηση της παραγωγής και χρήσης των λίθινων εργαλείων.</p> <p>Το μάθημα εμπλουτίζεται με πρακτική άσκηση σε λίθινες προϊστορικές συλλογές (Αττική, Ιόνια νησιά).</p> <p><i>Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 112 Προϊστορική Αρχαιολογία</p>	<p>Υλικά και διακοσμητικές τεχνικές στο προϊστορικό Αιγαίο</p> <p>Το περιεχόμενο του Σεμιναρίου συνίσταται σε μία διαχρονική εξέταση της προέλευσης, της τεχνικής επεξεργασίας και της χρήσης ποικίλων υλικών, κατά προτίμηση πολύτιμων, στα διάφορα τέχνηρα. Δίνεται έμφαση στην κοσμηματοποιία.</p> <p><i>Α. Παπαδημητρίου-Γραμμένου, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 22 Προϊστορική Αρχαιολογία</p>	<p>Μινωική Κεραμική: Τυπολογική εξέλιξη και διακοσμητικοί ρυθμοί.</p> <p>Τα βασικά στάδια εξέλιξης της μινωικής κεραμικής. Τεχνικές, τυπολογία, διακοσμητικοί ρυθμοί, ανά περίοδο. Τα κυριότερα προβλήματα που αφορούν τη χρονολόγηση κεραμικών ομάδων.</p>

	ΕΛ. Πλάτων, 3 ώρες
ΣΑ 110 Προϊστορική Αρχαιολογία	<p>Περιβαλλοντική Αρχαιολογία Β: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εργαστηριακές πρακτικές της Γεωαρχαιολογίας</p> <p>Στο μάθημα αυτό γίνεται προσπάθεια να απαντηθούν ερωτήματα σχετικά με τις συνθήκες σχηματισμού των αρχαιολογικών αποθέσεων, και γενικότερα με τη ταφονομία.</p> <p>Η διδασκαλία εμπλουτίζεται με πρακτική άσκηση στο Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας και στο πεδίο. Το μάθημα είναι συνέχεια του πιλοτικού ενισχυμένου μαθήματος στα πλαίσια του αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, ΕΠΕΑΕΚ, και γίνεται σε συνεργασία με τον ομότιμο καθηγητή Γεωλογίας κο Γ. Φερεντίνο και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.</p> <p>Α. Καραλή, 3 ώρες.</p>
ΣΑ 17 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών	<p>Αχιγιάβα, Τανάγια, Κεφτιού: Το Αιγαίο στις Αιγυπτιακές, Συριακές και Χεττιτικές Πηγές.</p> <p>Αντικείμενο του σεμιναρίου θα αποτελέσει η μελέτη των αιγυπτιακών, χεττιτικών και συριακών πηγών της Εποχής του Χαλκού που αναφέρονται στο Αιγαίο. Τα σωζόμενα κείμενα φωτίζουν σημαντικές πτυχές των εμπορικών και διπλωματικών επαφών των κατοίκων του Αιγαίου με διάφορα βασίλεια της Ανατολή.</p> <p>η-Τάξη: ARCH470</p>

	<p><i>Κ. Κοπανιάς, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 171 Κλασική Αρχαιολογία και Ιστορία</p>	<p>Αρχαιολογία, Ιστορία, και Έρευνα Αρχείου.</p> <p>Σε τι χρησιμεύουν τα αρχεία; Το σεμινάριο έχει ως στόχο την κατανόηση από τους φοιτητές/τριες της έννοιας «αρχείο» και των ιστορικών διαδρομών της συγκρότησής της, καθώς και την εξοικείωσή τους με την αρχειακή εργασία. Θα συζητηθούν επιμέρους θέματα αναφορικά με την έννοια των ιστορικών αρχείων, το νομικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείρισή τους στην Ελλάδα, το ζήτημα της πρόσβασης και του απόρρητου. Ιδιαίτερη ενότητα θα αποτελέσουν οι εργασίες αρχειακής ταξινόμησης και καταλογογράφησης, καθώς και η συμβολή του αρχείου στην έρευνα, στο πλαίσιο των αρχαιολογικών και ιστορικών σπουδών.</p> <p>Το σεμινάριο μπορούν να παρακολουθήσουν φοιτητές/τριες και από την αρχαιολογική και από την ιστορική κατεύθυνση. Οι εργασίες που θα εκπονηθούν αφορούν την ταξινόμηση, καταλογογράφηση και αξιοποίηση αρχειακού υλικού από διαφορετικά αρχεία και ιδιαίτερα από το Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, το οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού.</p> <p><i>Δ. Πλάντζος και Β. Καραμανωλάκης, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 209 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων</p>	<p>Ελληνικές πόλεις και ιερά κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο.</p> <p>Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εξέταση της εικόνας των ελληνικών πόλεων και ιερών κατά</p>

	<p>τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους (30 π.Χ. - 4ος αι. μ.Χ.). Ποιες αλλαγές επέρχονται και πού οφείλονται; Από την ελληνική Αγορά στο ρωμαϊκό Forum. Αυτοκρατορική λατρεία, αυτοκρατορικές και ιδιωτικές χορηγίες. Οι ευεργεσίες ως μέσο ατομικής προβολής.</p> <p>Προϋπόθεση για την κατανόηση του σεμιναρίου είναι η επιτυχής περάτωση (ή η παράλληλη παρακολούθηση) του υποχρεωτικού μαθήματος κατεύθυνσης ΙΑ 108 Αρχαιολογία των Ρωμαϊκών Χρόνων.</p> <p><i>Στ. Κατάκης, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 120 Βυζαντινή Αρχαιολογία</p>	<p>Η τέχνη της Κρήτης (14ος-17ος αι.): Τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, γλυπτική, μικροτεχνία.</p> <p>Θα εξεταστεί το έργο επώνυμων ζωγράφων και η ανώνυμη παραγωγή στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής, εικονογραφικά θέματα, τεχνοτροπικές ιδιαιτερότητες, οι συνθήκες δημιουργίας των έργων και το εμπόριο της τέχνης, οι δυτικές επιδράσεις στην υπό βενετική διακυβέρνηση Κρήτη, οι σχέσεις με άλλες περιοχές.</p> <p>Προαιρετική εκπαιδευτική εκδρομή στην Κρήτη.</p> <p><i>Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΣΑ 29 Βυζαντινή Αρχαιολογία</p>	<p>Κοσμικά θέματα στη Βυζαντινή Τέχνη και αντικείμενα του καθημερινού βίου .</p> <p>Σκοπός του σεμιναρίου είναι να αναδείξει την απεικόνιση του υλικού βίου σε όλες τις περιόδους του Βυζαντίου και να τη συσχετίσει με κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους. Διερευνάται ο χαρακτηρισμός ενός εικονογραφικού θέματος ως</p>

κοσμικού στα πλαίσια της Βυζαντινής Τέχνης καθώς και οι σχέσεις του με την Ύστερη Αρχαιότητα. Αφετέρου εξετάζονται τα είδη των αντικειμένων (κυρίως έργα μικροτεχνίας), στα οποία απεικονίζονται παραστάσεις μη θρησκευτικού περιεχομένου: ποιά τα προτιμώμενα υλικά και η κατανομή των παραστάσεων στις διάφορες περιόδους, ποιές οι εικονογραφικές συνέχειες ή οι νεωτερισμοί;

Β. Κέπετζη, 3 ώρες.

Β. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ

ΙΑ 202

Προϊστορική

Αρχαιολογία

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Το μάθημα δε θα διδαχτεί κατά το εαρινό εξάμηνο του 2014-15 λόγω εκπαιδευτικής άδειας.

Η εμφάνιση και εξέλιξη του ανθρώπου και οι πρώτες κοινωνίες.

Η εμφάνιση του ανθρώπου (*Homo*) στην Αφρική και η παραγωγή των πρώτων λίθινων εργαλείων σηματοδοτούν την αρχή της Παλαιολιθικής εποχής, γύρω στα 2,5 εκ. χρόνια, το τέλος της οποίας επέρχεται κατά τη 10^η χιλιετία π.Χ. Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της εμφάνισης και εξέλιξης του ανθρωπίνου γένους καθώς και της οργάνωσης και λειτουργίας των πρώτων κοινωνιών. Θα εξεταστούν κατά σειρά η Πρώιμη Παλαιολιθική στην Αφρική και την Ευρώπη και η επινόηση των πρώτων εργαλείων, η Μέση Παλαιολιθική και τα επιτεύγματα του ανθρώπου του Νεάντερνταλ και τέλος η Ύστερη Παλαιολιθική και ο πολιτισμός του Σύγχρονου Ανθρώπου με ιδιαίτερη μνεία στα αρχαιολογικά ευρήματα της Ελλάδας και της Βαλκανικής.

Το μάθημα εμπλουτίζεται με προβολή ντοκι-

	<p>μαντέρ και επισκέψεις σε μουσεία. Οι φοιτητές που θα παρακολουθήσουν το μάθημα θα έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν συμμετοχή σε ανασκαφή παλαιολιθικής θέσης στο εξωτερικό.</p> <p><i>Γ. Κουρτέση-Φιλιππάκη, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 201 Κλασική Αρχαιολογία</p>	<p>Η γλυπτική των ελληνιστικών χρόνων (323-30 π.Χ.).</p> <p>Η γλυπτική των ελληνιστικών χρόνων είναι εξαιρετικά πλούσια σε θεματολογία και στυλιστικά ρεύματα. Διακρίνεται ταυτόχρονα για την κατάκτηση της τρίτης διάστασης και τις επαναστατικές τάσεις αλλά και για τον κλασικισμό της και αναπτύσσεται η τέχνη του πορτραίτου. Η Αθήνα χάνει την πρωτοκαθεδρία σαν καλλιτεχνικό κέντρο και το κέντρο βάρους μετατοπίζεται στην Αλεξάνδρεια, την Πέργαμο και την Ρόδο. Εξετάζεται επίσης και η γλυπτική των εσχατιών της ελληνιστικής οικουμένης, όπως είναι η Βακτριανή και η Κομμαγηνή.</p> <p><i>Ο. Παλαγγιά, 3 ώρες.</i></p>
<p>ΙΑ 170 Κλασική Αρχαιολογία</p>	<p>Ελληνική Μικροτεχνία (1100-30 π.Χ.).</p> <p>Σκοπός του μαθήματος είναι η επισκόπηση της ελληνικής μικροτεχνίας από τους γεωμετρικούς έως και τους ελληνιστικούς χρόνους. Καλύπτεται κυρίως η κοσμηματοτεχνία και η σφραγιδογλυφία, με έμφαση στα υλικά κατασκευής, τις τεχνικές επεξεργασίας τους, την εικονογραφία, και τέλος τη χρήση και το συμβολισμό κοσμημάτων και σφραγίδων για την αρχαιοελληνική κοινωνία. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην εξέλιξη της ελληνικής χαρακτηριστικής, με επίκεντρο την τέχνη των νομισμάτων.</p>

	Δ. Πλάντζος, 3 ώρες.
Π 89 Αρχαία Ιστορία	<p>Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική Επιγραφική</p> <p>Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους προσέγγισης και μελέτης των επιγραφών: βιβλιογραφικά εργαλεία (στις βιβλιοθήκες και στο Διαδίκτυο), αποτύπωση και μεταγραφή επιγραφικών κειμένων, χρονολόγηση και συμπλήρωση επιγραφών, αρχαϊκά αλφάβητα. Εξετάζονται βασικές κατηγορίες ελληνικών επιγραφών δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα. Επιδιώκεται ο συσχετισμός των επιγραφικών πηγών με φιλολογικές μαρτυρίες και ιστορικά γεγονότα, καθώς επίσης με ζητήματα τοπογραφίας και προσωπογραφίας.</p> <p>Ασκήσεις μεταγραφής, χρονολόγησης και συμπλήρωσης επιγραφών.</p> <p>Προβλέπονται επίσης επισκέψεις στο Επιγραφικό Μουσείο.</p> <p>Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες.</p>
ΙΑ 180 Βυζαντινή Αρχαιολογία	<p>Η οθωμανική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα: θρησκευτικά και κοσμικά μνημεία.</p> <p>Η οθωμανική κυριαρχία εμπλούτισε το κτισμένο περιβάλλον του ελλαδικού χώρου με πολυάριθμα μνημεία θρησκευτικής και κοσμικής αρχιτεκτονικής, που χρονολογούνται από τον 14ο ως τις αρχές του 20ου αι. Τζαμιά, ταφικά μνημεία, ιεροσπουδαστήρια, μονές, οχυρώσεις, γέφυρες, λουτρά και κατοικίες εξυπηρέτησαν τις ανάγκες του κυρίαρχου μουσουλμανικού στοιχείου, ιδίως στις μεγάλες πόλεις όπου ήταν συγκεντρωμένο. Στο μάθημα θα εξεταστούν τα</p>

σημαντικότερα από τα σωζόμενα μνημεία αυτής της κατηγορίας, με στόχο τη γνωριμία με την οθωμανική αρχιτεκτονική και τις διακοσμητικές τέχνες που τη συμπληρώνουν. Παράλληλα, θα διερευνηθεί η σχέση της με τη σύγχρονη μεταβυζαντινή εκκλησιαστική και κοσμική αρχιτεκτονική. Ειδικός λόγος θα γίνει για τη μνημειακή τοπογραφία της τουρκοκρατούμενης Αθήνας.

Οι παραδόσεις θα συμπεριλάβουν επισκέψεις σε οθωμανικά μνημεία της Αθήνας.

Γ. Πάλλης, 3 ώρες.

ΙΑ 190 Μουσείο-παιδαγωγική

Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας

Το μάθημα της μουσειοπαιδαγωγικής θέτει ως στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τη θεωρία και την πράξη της μουσειακής εκπαίδευσης, η οποία εντάσσεται στα ευρύτερα γνωστικά αντικείμενα της μουσειολογίας και της παιδαγωγικής.

Η δομή του μαθήματος αρθρώνεται στις ακόλουθες βασικές ενότητες:

1. Το μουσείο ως περιβάλλον μάθησης και δημιουργικότητας: σύγχρονες προσεγγίσεις
2. Μουσειακή εκπαίδευση: αφετηρίες, τάσεις, προοπτικές στην Ελλάδα και διεθνώς
3. Ο ρόλος του μουσειοπαιδαγωγού: φυσιογνωμία, δεξιότητες, εκπαίδευση
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις στη μουσειακή εκπαίδευση: θεωρίες γνώσης, μάθησης και επικοινωνίας

5. Μέθοδοι, μέσα και πολιτικές στη μουσειακή εκπαίδευση
6. Η παιδαγωγική διάσταση της μελέτης μουσειακών αντικειμένων και εν γένει του υλικού πολιτισμού
7. Σχεδιασμός μουσειακών εκπαιδευτικών εφαρμογών για ποικίλες κοινωνικές ομάδες (παιδιά, εφήβους, οικογένειες, ενηλίκους, ΑμεΑ, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, κ.ά.) και διαφορετικά είδη μουσείων και συλλογών
8. Μουσείο και Σχολείο: πλαίσιο, προκλήσεις, προοπτικές μιας δημιουργικής συνεργασίας
9. Μουσειακή εκπαίδευση σε ψηφιακό περιβάλλον: η αξιοποίηση των νέων μέσων
10. Αξιολογώντας τα αποτελέσματα της μάθησης στα μουσεία: νέες προσεγγίσεις και μεθοδολογίες.

η-Τάξη: ARCH471

Μ. Μούλιον, 3 ώρες.

**ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ
ΤΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»**

(Βλ. σ. 37)

- Η Πρακτική Άσκηση καλύπτει τέσσερα τετράωρα, τα οποία διδάσκονται σε απογευματινή βάση, κατά τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2014.

- Κάθε κύκλος της Πρακτικής Άσκησης είναι τετραήμερος και επαναλαμβάνεται ακόμη τρεις φορές, ούτως ώστε οι φοιτητές/τριες να έχουν δυνατότητα παρακολούθησης ή μη μιας ημέρας ή κάποιων ωρών, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του χρόνου τους. **Στο τέλος, πάντως, της λειτουργίας του Προγράμματος, ο κάθε φοιτητής/η κάθε φοιτήτρια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει τον κύκλο στην πληρότητά του.**

- Ο κύκλος είναι υποχρεωτικός για τους φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας που εγγράφηκαν στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας από το ακαδ. έτος 2011 -2012 και εξής και συνδυάζεται με το μάθημα της «Μεθοδολογίας της Ιστορίας» (υποχρεωτικό κατεύθυνσης, στο πέμπτο εξάμηνο σπουδών των φοιτητών της Κατεύθυνσης Ιστορίας), με την έννοια ότι **δεν θα μπορεί κανείς να εξετασθεί στο συγκεκριμένο μάθημα, εάν δεν έχει παρακολουθήσει ανελλιπώς την Πρακτική Άσκηση. Εξ αυτού, στην Άσκηση αυτή, θα κρατούνται, αυστηρά, παρουσίες κατά ημέρα και ώρα.**

Η Πρακτική Άσκηση θα πραγματοποιηθεί κατά το ακαδ. έτος 2014 - 2015 σε τέσσερις κύκλους (των τεσσάρων ημερών και 16 ωρών έκαστος) ως εξής:

A) Δε, 11 / Τρ, 12 / Τε, 13 / Πε, 14 Νοεμβρίου 2014, ώρα 4.00 -8.00μμ.

B) Τρ, 18 / Τε, 19 / Πε, 20 / Πα, 21 Νοεμβρίου 2014, ώρα 4.00 -8.00 μμ.

Γ) Δε, 24 / Τρ, 25 / Τε, 26 / Πε, 27 Νοεμβρίου 2014, ώρα 4.00 -8.00 μμ.

Δ) Σα 22 / 29 Νοεμβρίου και Σα, 6 / 13 Δεκ. 2014, ώρα 4.00 -8.00 μμ.

Οι κκ. φοιτητές θα κληθούν να δηλώσουν, μέχρι τις 17 Οκτωβρίου 2014, σε ποιον κύκλο, κατά κύριο λόγο, προτίθενται να μετάσχουν.

Το Πρόγραμμα θα έχει, ανά κύκλο, ως εξής:

Ημέρα Πρώτη: Οι Πηγές. Πρακτική Άσκηση επί εγγράφων. Εξοικείωση ενός εκάστου φοιτητή με φάκελο από το Αρχείο Βλάχου καθώς και με έγγραφα διαφόρων ιστορικών περιόδων (4 ώρες).

Ημέρα Δεύτερη: Ελληνική/ Λατινική Παλαιογραφία. Πρώτες προσπάθειες ανάγνωσης παλαιογραφικών κειμένων από τους φοιτητές (4 ώρες).

Ημέρα Τρίτη: Η μέτρηση του χρόνου στην Αρχαία Ελλάδα / στην Ρώμη / στο Βυζάντιο/ στον Ισλαμικό κόσμο. Το μετρικό σύστημα των παραπάνω πολιτισμών. Πρώτες ασκήσεις αναγνώρισης και δημιουργίας των ελληνικών και λατινικών αριθμών (3 ώρες). / Συγγραφή εργασίας: σκελετός σύνθεσης (1 ώρα).

Ημέρα Τέταρτη: Συγγραφή εργασίας: υποσημειώσεις, βιβλιογραφία. Μια πρώτη προσπάθεια δημιουργίας σκελετού εργασίας από τους φοιτητές (2 ώρες). / Συγγραφή εργασίας: ηλεκτρονικά εργαλεία έρευνας (2 ώρες).

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ο Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης προσφέρει τη δυνατότητα σε όλους τους φοιτητές, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς, να παρακολουθήσουν ειδικές πρακτικές ασκήσεις που προσφέρονται από μέλη Ε.ΔΙ.Π. του τομέα. Τα μαθήματα θα γίνονται και στα δύο εξάμηνα, θα σχετίζονται με συγκεκριμένο μάθημα μέλους ΔΕΠ και θα έχουν δίωρη διάρκεια.

Α. Εφαρμογές σε τεχνικές και υλικά της Γλυπτικής (σε σχέση με τα μαθήματα που άπτονται θεμάτων γλυπτικής)

Χειμερινό Εξάμηνο:

Η λειτουργία των καλλιτεχνικών μορφών και η σχέση τους με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. - Μέσα της Γλυπτικής. - Τεχνικές: συμβατικές μέθοδοι και ιδίωμα. - Οπτικά και απτικά φαινόμενα: επικοινωνία και απόκριση. - Από τη σπουδή στο πρόπλασμα: θετικός και αρνητικός χώρος, - σχεδιαστική αντιμετώπιση των στοιχείων της σύνθεσης: γραμμή, σχήμα και φόρμα, αναλογίες, κλίμακα και μέγεθος, τονική και ποσοτική τάξη, ρυθμός και ποικιλία, υφή, χρώμα. - Προσθετικός και αφαιρετικός τρόπος πλαστικής. - Ολόγλυφο/ανάγλυφο έργο: ειδικά προβλήματα και διαφορές - Ασκήσεις στα τέσσερα είδη του αναγλύφου.

Λάμπρος Αραχωβίτης

Εαρινό Εξάμηνο:

Κλίμακες και αναλογίες: πρακτικές γεωμετρικές μέθοδοι μεταφοράς σημείων, σμίκρυνσης και μεγέθυνσης. - Κλασικοί, μεσαιωνικοί και αναγεννησιακοί κανόνες και πειράματα. - Μήτρες και εκμαγεία: οι τεχνικές παραγωγής αντιγράφων από την αρχαιότητα έως σήμερα. - Οι αισθητές ιδιότητες των υλικών και οι εφαρμογές τους: Τερακότα -

Χαλκοχυτική – Μαρμαρογλυπτική (με επισκέψεις σε εργαστήρια).

Λάμπρος Αραχωβίτης

B. Τεχνικές συντήρησης στην ανασκαφή και στο εργαστήριο (σε σχέση με το μάθημα ΙΑ 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία)

Χειμερινό και εαρινό εξάμηνο:

Εξετάζεται η σημασία της συντήρησης για την ανασκαφή, μελέτη, δημοσίευση, διατήρηση και αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και ευρημάτων. Εξετάζονται οι «πρώτες βοήθειες» που απαιτούνται κατά την ανασκαφή για την ασφαλή απόσπαση αντικειμένων κατασκευασμένων από ευαίσθητα υλικά ή με μεγάλο βαθμό φθοράς. Παρουσιάζονται επίσης οι τεχνικές που εφαρμόζονται στο εργαστήριο για τη συντήρηση αρχαιολογικών ευρημάτων από διαφορετικές πρώτες ύλες, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και με τη μορφή πρακτικών ασκήσεων στον εργαστηριακό χώρο της Μονάδας Συντήρησης του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Η διδασκαλία εμπλουτίζεται με επισκέψεις σε ανασκαφές και σε χώρους όπου εκτελούνται εργασίες συντήρησης ή άλλες εργασίες σχετικές με το αντικείμενο.

Σεμινάριο Ελεύθερης Επιλογής.

Μισέλ Ρογκενμπούκε, 2 ώρες θεωρία / χειμερινό και 14 ώρες πρακτική άσκηση / χειμερινό & εαρινό.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αρχαιολογική Φωτογραφία: Τεχνική – Αισθητική - Δεοντολογία

Γιώργος Σταθόπουλος, 3 ώρες.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αρχαιολογία του πεδίου: Επιφανειακή έρευνα – Χαρτογραφία - Αρχαιομετρία.

Γιώργος Σταθόπουλος, 3 ώρες.

**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ / ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Για το Τμήμα Φιλολογίας

(σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας)

Για την κατεύθυνση Κλασικής Φιλολογίας

Υποχρεωτικά:

ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία: Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία.

Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)* (χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

ΙΑ 02 (ΚΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.

Εισαγωγή στην Αρχαιολογία. Οι Πολιτισμοί του Προϊστορικού Αιγαίου. Εποχή του Λίθου και Εποχή του Χαλκού. Γενική επισκόπηση. (εαρινό εξάμηνο)

Α. Γραμμένου.

Επιλογή μόνο μεταξύ Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας (Εισαγωγή) και Παιδαγωγικών (Εισαγωγή).

ΙΑ 14 (ΚΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'.

Επισκόπηση της αρχιτεκτονικής και μνημειακής ζωγραφικής της βυζαντινής περιόδου (περίπου 641-1453 μ.Χ.). (εαρινό εξάμηνο)

Γ. Πάλλης

Επιλογή μόνο μεταξύ Αρχαιολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας και Παιδαγωγικών.

Για την κατεύθυνση Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Φιλολογίας:

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

ΙΑ 01 (ΜΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία.

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία. Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)*

(χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

Επιλογή μόνο μεταξύ Κλασικής Αρχαιολογίας και Ρωμαϊκής Ιστορίας.

ΙΑ 02 (ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία:

Εισαγωγή στην Αρχαιολογία. Οι Πολιτισμοί του Προϊστορικού Αιγαίου. Εποχή του Λίθου και Εποχή του Χαλκού. Γενική επισκόπηση. (εαρινό εξάμηνο)

Α. Γραμμένου.

Επιλογή μόνο μεταξύ Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας (Εισαγωγή) και Παιδαγωγικών (Εισαγωγή).

ΙΑ 14 (ΜΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'.

Επισκόπηση της αρχιτεκτονικής και μνημειακής ζωγραφικής της βυζαντινής περιόδου (περίπου 641-1453 μ.Χ.). (εαρινό εξάμηνο)

Γ. Πάλλης

Για την κατεύθυνση Γλωσσολογίας:

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

ΙΑ 01 (ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία.

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία. Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώτους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)*

(χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

Επιλογή μόνο μεταξύ Κλασικής Αρχαιολογίας, Γυμνογραφίας και Ρωμαϊκής Ιστορίας.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής – Ψυχο-λογία

Υποχρεωτικά:

Για την Κατεύθυνση Φιλοσοφίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α:

Η Τέχνη της Αναγέννησης στην Ευρώπη. Ζωγραφική, Γλυπτική, Χαρακτική, Αρχιτεκτονική στην Ιταλία και στις Κάτω Χώρες. Τάσεις, τοπικές Σχολές, δημιουργοί.

Εργασίες προαιρετικές* (χειμερινό εξάμηνο)

Ε. Μανρομιχάλη.

Το μάθημα προσφέρεται αποκλειστικά στους φοιτητές της κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β':

Η Τέχνη του Μπαρόκ στην Ευρώπη. Διαφοροποιήσεις, τοπικές Σχολές, δημιουργοί (εαρινό εξάμηνο).

Δ. Παυλόπουλος.

Το μάθημα προσφέρεται αποκλειστικά στους φοιτητές της κατεύθυνσης Φιλοσοφίας του Τμήματος ΦΠΨ.

Επιλεγόμενα (για όλες τις κατευθύνσεις του ΦΠΨ)

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία:

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία. Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)*.

(χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης

Διδάσκονται οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν σχετικά με τις ερμη-νείες των έργων τέχνης, από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους. Το μάθημα επικεντρώνεται περισσότερο στην ευρωπαϊκή περίοδο που καλύπτει ιστορικά το διάστημα από τον 11ο μέχρι και τον 18ο αιώνα. Παράλληλα, διδάσκονται στοιχεία από την θεωρία της "δημιουργικής φαντασίας" τα οποία αφορούν, τόσο στον καλλιτέχνη, όσο και στον αποδέκτη (θεατή) του έργου της τέχνης. Υπάρχει επιπλέον προβολή και εικόνων από όλο το φάσμα της τέχνης (παλαιότερης και νεότερης), όπου συνδυαστικά αναπτύσσονται οι ερμη-νευτικές εκδοχές των θεωριών που προαναφέρονται.*

Αθ. Σχινά (χειμερινό και εαρινό εξάμηνο).

ΙΑ 131 Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Εργασίες προαιρετικές (χειμερινό εξάμηνο).

Δ. Παυλόπουλος

Για την Κατεύθυνση Ψυχολογίας

Επιλεγόμενα

ΙΑ 01.Α Κλασική Αρχαιολογία:

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία. Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)*.

(χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης

Διδάσκονται οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν σχετικά με τις ερμη-νείες των έργων τέχνης, από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους. Το μάθημα επικεντρώνεται περισσότερο στην ευρωπαϊκή περίοδο που καλύπτει ιστορικά το διάστημα από τον 11ο μέχρι και τον 18ο αιώνα. Παράλληλα, διδάσκονται στοιχεία από την θεωρία της "δημιουργικής φαντασίας" τα οποία αφορούν, τόσο στον καλλι-τέχνη, όσο και στον αποδέκτη (θεατή) του έργου της τέχνης. Υπάρχει επιπλέον προβολή και εικόνων από όλο το φάσμα της τέχνης (πα-λαιότερης και νεότερης), όπου συνδυαστικά αναπτύσσονται οι ερμη-νευτικές εκδοχές των θεωριών που προαναφέρονται.*

(χειμερινό και εαρινό εξάμηνο)

Αθ. Σχινά

ΙΑ 131 Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Εργασίες προαιρετικές (χειμερινό εξάμηνο).

Δ. Παυλόπουλος

Για τα Τμήματα: Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Σλαβικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής, Γαλλικής, Ιταλικής, ΚΑΙ Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Επιλεγόμενα

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία:

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία. Σύντομη επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι το τέλος της ελληνιστικής περιόδου (1050-50 π.Χ.)*.

(χειμερινό εξάμηνο)

Ειρ. Πέππα-Παπαϊωάννου

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης

Διδάσκονται οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν σχετικά με τις ερμηνείες των έργων τέχνης, από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους. Το μάθημα επικεντρώνεται περισσότερο στην ευρωπαϊκή περίοδο που καλύπτει ιστορικά το διάστημα από τον 11ο μέχρι και τον 18ο αιώνα. Παράλληλα, διδάσκονται στοιχεία από την θεωρία της "δημιουργικής φαντασίας" τα οποία αφορούν, τόσο στον καλλι-τέχνη, όσο και στον αποδέκτη (θεατή) του έργου της τέχνης. Υπάρχει επιπλέον προβολή και εικόνων από όλο το φάσμα της τέχνης (πα-λαιότερης και νεότερης), όπου συνδυαστικά αναπτύσσονται οι ερμη-νευτικές εκδοχές των θεωριών που προαναφέρονται.*

(χειμερινό και εαρινό εξάμηνο)

Αθ. Σχινά

ΙΑ 131 Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Εργασίες προαιρετικές (χειμερινό εξάμηνο).

Δ. Παυλόπουλος

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τα μαθήματα που σημειώνονται με αστερίσκο (*) προσφέρονται από τους διδάσκοντες σε ιδιαίτερες ώρες (διαφορετικές από αυτές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας).

Για το ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας):

Για την κατεύθυνση Κλασικής Φιλολογίας

Υποχρεωτικά:

II 10Φ (ΚΠ01) Αρχαία Ιστορία Α:

Από τη δημιουργία της πόλης-κράτους μέχρι το τέλος των κλασικών χρόνων*. (χειμερινό εξάμηνο)

Ν. Μπιργάλιας, 3 ώρες.

II 11ΑΤ (ΚΠ02) Αρχαία Ιστορία Β:

Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί χρόνοι (από τον Αλέξανδρο Γ' έως τον Διοκλητιανό). (χειμερινό εξάμηνο)

Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες.

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

II 13ΑΤ (ΚΠ03) Βυζαντινή Ιστορία*. (εαρινό εξάμηνο)

Α. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες.

II 20 (ΚΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)

Σπ. Πλουμίδης, 3 ώρες.

Για την κατεύθυνση Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Φιλολογίας:

Υποχρεωτικά:

II 13ΑΤ (ΜΠ03) Βυζαντινή Ιστορία*. (εαρινό εξάμηνο)

Α. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες

Για την κατεύθυνση Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Φιλολογίας:

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

Π 10Φ (ΜΠ01) Αρχαία Ιστορία Α:

Από τη δημιουργία της πόλης-κράτους μέχρι το τέλος των κλασικών χρόνων*. (χειμερινό εξάμηνο)

Ν. Μπιργάλιας, 3 ώρες

Π 11ΑΤ (ΜΠ02) Αρχαία Ιστορία Β:

Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί χρόνοι (από τον Αλέξανδρο Γ' έως τον Διοκλητιανό). (χειμερινό εξάμηνο)

Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες.

Π 20 (ΜΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)

Σ. Πλουμίδης, 3 ώρες

Για την κατεύθυνση Γλωσσολογίας:

Επιλεγόμενα (περιορισμένης επιλογής)

Π 10Φ (ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α:

Από τη δημιουργία της πόλης-κράτους μέχρι το τέλος των κλασικών χρόνων* (χειμερινό εξάμηνο)

Ν. Μπιργάλιας, 3 ώρες.

Π 11ΑΤ (ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β:

Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί χρόνοι (από τον Αλέξανδρο ως το Διοκλητιανό) (χειμερινό εξάμηνο)

Σ. Ανεζίρη, 3 ώρες.

Π 13ΑΤ (ΓΠ03) Βυζαντινή Ιστορία * (εαρινό εξάμηνο)

Α. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες.

Π 20 (ΓΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)

Σπ. Πλουμίδης, 3 ώρες.

Για το ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Υποχρεωτικά:

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*:

Αρχαία Ελληνική Ιστορία από των αρχών έως και την Ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδο (εαρινό εξάμηνο)

Σ. Ψωμά, 3 ώρες.

Π 213 Βυζαντινή Ιστορία *

(εαρινό εξάμηνο)

A. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες.

ΙΥ 20 Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)

M. Ευθυμίου, 3 ώρες

Επιλεγόμενα (για όλες τις κατευθύνσεις του ΦΠΨ)

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'.

Ιστορία των βενετοκρατούμενων ελληνικών περιοχών (13ος-18ος αι.).
(εαρινό εξάμηνο)

K. Κωνσταντινίδου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες

A. Παπαδία-Λάλα, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία (χειμερινό εξάμηνο)

Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (εαρινό εξάμηνο)

Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Επιλεγόμενα

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*:

Αρχαία Ελληνική Ιστορία από των αρχών έως και της Ρωμαϊκής αυτοκρατορικής περιόδου (εαρινό εξάμηνο)

Σ. Ψωμά, 3 ώρες.

Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*. (εαρινό εξάμηνο)

A. Κόλια-Δερμιτζάκη, 3 ώρες.

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'

Ιστορία των βενετοκρατούμενων ελληνικών περιοχών (13ος-18ος αι.).
(εαρινό εξάμηνο)

K. Κωνσταντινίδου, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Α-Μα, 3 ώρες

Α. Παπαδία-Λάλα, για φοιτητές των οποίων τα επώνυμα αρχίζουν από Με-Ω, 3 ώρες.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)
Μ. Ευθυμίου, 3 ώρες.

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία (χειμερινό εξάμηνο)
Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου (εαρινό εξάμηνο)
Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.

Για το ΤΜΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επιλεγόμενα

ΕΕΙ01 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)
Μ. Ευθυμίου, 3 ώρες.

ΕΙ10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία* (χειμερινό εξάμηνο)
Ευ. Χατζηβασιλείου, 3 ώρες.

Για το ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επιλεγόμενο

64679 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο).
Μ. Ευθυμίου, 3 ώρες.

Για το ΤΜΗΜΑ ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικό:

72ΚΟΙ 009 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.* (χειμερινό εξάμηνο)
Μ. Ευθυμίου, 3 ώρες.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS

Στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγών φοιτητών με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (ERASMUS), υπάρχει δυνατότητα υποτροφιών, διάρκειας 1-2 εξαμήνων, για τους φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα οι διδακτικές μονάδες και οι βαθμοί, που αποκτώνται στο ξένο πανεπιστήμιο, μεταφέρονται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και, κατόπιν συνεννόησης με τους υπευθύνους συντονιστές, αναγνωρίζονται και ενσωματώνονται στο πρόγραμμα σπουδών του φοιτητή του Τμήματός μας.

Πληροφορίες παρέχονται από τους αρμόδιους συντονιστές.

Ακολουθεί πίνακας συνεργαζόμενων πανεπιστημίων, γνωστικών αντικειμένων και υπευθύνων συντονιστών.

Συνεργαζόμενα Παν/μια	Γνωστικό αντικείμενο	Υπεύθυνοι Συντονιστές
ΑΥΣΤΡΙΑ		
Graz	έμφαση στην Ιστορία	Ό. Κατσιαρδή-Hering
Βιέννη	έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία	Μ. Ευθυμίου Στ. Κατάκης
Innsbruck	έμφαση στην Ιστορία	Κ. Μπουραζέλης
ΒΕΛΓΙΟ		
Βρυξέλλες	έμφαση στην Ιστορία	Ν. Γιαντσή
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ		
Σόφια	έμφαση στην Ιστορία	Ό. Κατσιαρδή-Hering
ΓΑΛΛΙΑ		
Angers	έμφαση στην Ιστορία	Ν. Μπιργάλιας
Caen Basse Normandie	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
Grenoble II	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
Lille III	έμφαση στην Ιστορία και Αρχ.	Π. Πετρίδης
Marseille I (Aix-en-Provence)	έμφαση στη Βυζ. Αρχ.	Π. Πετρίδης
Nancy II	έμφαση στην Ιστορία	Σ. Ψωμά
Nice Sophia Antipolis	έμφαση στην Περιβ. Αρχαιολ.	Λ. Καραλή
PARIS I (Panthion - Sorbonne)	έμφαση στη Βυζ. Αρχ.	Μ. Παναγιωτίδη
PARIS IV, Sorbonne	έμφαση στη Ιστορία	Σ. Ψωμά
PARIS X, Nanterre	έμφαση στην Ιστορία	Ν. Μπιργάλιας
PARIS, École Pratique des Hautes Études	μπτχ. Ιστορίας	Κ. Γαρδίκας
PARIS, École	έμφαση στην Ιστορία	Ν. Γιαντσή

Nationale de Chartes Poitiers	έμφαση στην Ιστορία	N. Γιαντσή
Rouen	έμφαση στην Ιστορία	M. Παπαθανασίου Π. Βαλαβάνης
Strasbourg	έμφαση στη Βυζ. Αρχ.	Π. Πετρίδης
Toulouse, Le Mirail	έμφαση στην Ιστορία	K. Μπουραζέλης
ΓΕΡΜΑΝΙΑ		
Berlin (Humboldt Universität, Freie Universität)	έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία	Στ. Κατάκης
Bielefeld	έμφαση στην Ιστορία	M. Παπαθανασίου
Bochum	έμφαση στην Αρχαιολογία	K. Κοπανιάς
Bonn (Rheinische Friedrich – Wilhelms - Universität)	έμφαση στην Κλασική Αρχαιολογία	Στ. Κατάκης
Chemnitz	έμφαση στην Ιστορία	K. Ράπτης
Hamburg	έμφαση στην Ιστορία	K. Μπουραζέλης
Halle-Wittenberg	έμφαση στους Ανατ. Πολιτισμούς	K. Κοπανιάς
Hannover	έμφαση στην Ιστορία	M. Παπαθανασίου Π. Βαλαβάνης
Heidelberg	έμφαση στην Ιστορία	K. Μπουραζέλης
Köln	έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Αρχαιολογία	K. Μπουραζέλης Δ. Πλάντζος
Leipzig	έμφαση στην Ιστορία	M. Παπαθανασίου
Mainz	έμφαση στην Αρχαιολογία	Π. Βαλαβάνης
München	έμφαση στην Ιστορία έμφαση στη Βυζ. Αρχ.	K. Μπουραζέλης Π. Πετρίδης
Münster	έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Κλασ. Αρχ.	K. Μπουραζέλης Στ. Κατάκης

ΔΑΝΙΑ

Roskilde	έμφαση στην Ιστορία	Μ. Παπαθανασίου Π. Βαλαβάνης
----------	---------------------	---------------------------------

ΕΛΒΕΤΙΑ

Βασιλεία	έμφαση στην Αρχαιολογία	Π. Πετρίδης
----------	----------------------------	-------------

ΗΝΩΜΕΝΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Belfast (Queen's University) Cambridge Durham Leicester	έμφαση στην Αρχαιολογία έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Ιστορία	Π. Πετρίδης Κ. Μπουραζέλης Κ. Μπουραζέλης Κ. Μπουραζέλης
---	---	---

ΙΣΛΑΝΔΙΑ

Reykjavik	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
-----------	---------------------	---------------------------------

ΙΣΠΑΝΙΑ

Barcelona Universitat Autònoma de Barcelona Oviedo	έμφαση στην Ιστορία έμφαση στην Αρχαιολογία Έμφαση στην Αρχαιολογία	Β. Καραμανωλάκης Ε. Μαντζουράνη Ν. Πολυχρονάκου- Σγουρίτσα
Salamanca	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
Sevilla Valencia	μπτχ. Ιστορίας έμφαση στην Περιβ. Αρχ.	Κ. Γαρδίκια Λ. Καραλή
Zaragoza	έμφαση στην Αρχαιολογία	Δ. Πλάντζος

ΙΤΑΛΙΑ

Bologna	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
Kore di Enna	έμφαση στην Κλασική	Χ. Κανελλόπουλος

Pisa	Αρχ. έμφαση στην Ιστορία μπτχ. Ιστορίας	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης Κ. Γαρδίκια
Palermo	έμφαση στην Αρχαιολογία	Ε. Μαντζουράνη
Milano, Univ. Cattolica	έμφαση στην Ιστορία	Κ. Μπουραζέλης
Napoli	έμφαση στην Αρχαιολογία	Ν. Πολυχρονάκου- Σγουρίτσα
Perugia	έμφαση στην Ιστορία	Κ. Μπουραζέλης
Roma, La Sapienza	έμφαση στην Ιστορία	Β. Καραμανωλάκης
Venezia	έμφαση στην Ιστορία	Κ. Κωνσταντινίδου
Roma III	έμφαση στην Ιστορία	Σ. Ανεζίρη

ΚΥΠΡΟΣ

Λευκωσία	έμφαση στην Αρχαιολογία	Δ. Πλάντζος
----------	----------------------------	-------------

ΜΑΛΤΑ

Malta	έμφαση στην Ιστορία	Ό. Κατσιαρδή-Hering
-------	---------------------	---------------------

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Groningen	έμφαση στην Ιστορία	Σ. Ανεζίρη Π. Βαλαβάνης
	έμφαση στην Περιβ. Αρχ.	Λ. Καραλή
Amsterdam	έμφαση στην Περιβ. Αρχ.	Λ. Καραλή

ΠΟΛΩΝΙΑ

Krakow	έμφαση στην Κλασ.Αρχ.	Στ. Κατάκης
--------	-----------------------	-------------

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Minho, Braga I	έμφαση στην Ιστορία	Δ. Λαμπροπούλου Π. Βαλαβάνης
ISCTE, Lisboa	μπτχ. Ιστορίας	Κ. Γαρδίκια

ΣΟΥΗΔΙΑ

ΤΟΥΡΚΙΑ

Άγκυρα

έμφαση στην
Αρχαιολογία

Δ. Πλάντζος

Κωνσταντινούπολη
Bogazici Universitesi

έμφαση στην Ιστορία

Π. Κονόρτας

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Helsinki

έμφαση στην Ιστορία

Δ. Λαμπροπούλου
Π. Βαλαβάνης

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας λειτουργούν ένα Μονομηματικό και δύο Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Πληροφορίες για τις προϋποθέσεις, τον τρόπο και τον χρόνο εισαγωγής στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, καθώς και για τους Κανονισμούς αυτών μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος:

<http://www.arch.uoa.gr/metaptyxiakes-spoydes.html>

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία σε φοιτητές, συγγραφείς επιστημονικής πραγματείας κλπ. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και, ακόμη, άλλοτε με διαγωνισμό, άλλοτε με επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος. Σε περίπτωση διαγωνισμού τα μαθήματα στα οποία εξετάζονται οι υποψήφιοι προσδιορίζονται με βάση το Ενδεικτικό Πρόγραμμα του Τμήματος.

Παραθέτουμε πίνακα των υποτροφιών και βραβείων των κληροδοτημάτων με τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου να ενημερωθούν οι φοιτητές του Τμήματός μας. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων - Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων, στην οδό Χρ. Λαδά 6.

ΣΠ. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ: Δίνονται υποτροφίες σε καταγόμενους από το Συρράκο Ιωαννίνων για τη Δημοτική, Μέση, Ανωτέρα και Ανωτάτη Εκπαίδευση. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΡΙΑΣ ΑΒΡΑΣΟΓΛΟΥ: Ενισχύεται ένας σπουδαστής από τις Σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών, άπορος, με καταγωγή από την Ανατολική Ρωμυλία. Γίνεται επιλογή.

ΔΗΜΗΤΡ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες για τη Φιλοσοφική, Ιατρική, Οδοντιατρική και Θεολογική Σχολή όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων σε ομογενείς, κατά προτίμηση από την Κωνσταντινούπολη. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΤΘ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε διδάκτορες ή πτυχιούχους με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) του Πανεπιστημίου Αθηνών για μεταπτυχιακές σπουδές σε Οικονομικές

και Πολιτικές Επιστήμες στην Ευρώπη και στην Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΡΥΚΑ: Δίνονται υποτροφίες σε δευτεροετείς φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής (μόνον άρρενες), άπορους. Γίνεται διαγωνισμός.

ΚΩΝ. ΓΕΡΟΣΤΑΘΗ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από την Άρτα. Γίνεται διαγωνισμός.

Ι. ΔΕΛΛΙΟΥ ή ΝΑΚΙΔΟΥ: Δίνονται υποτροφίες για την τελειοποίηση νέων επιστημόνων σε οποιαδήποτε επιστήμη, εκτός της Ιατρικής, στην Ευρώπη, με προτίμηση σε αυτούς που κατάγονται από την Ανατολική Μακεδονία.

Ε. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ-ΣΤΙΜΣΟΝ: Δίνονται υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές σε Πανεπιστήμια της Γαλλίας και της Ρωσίας σε απόφοιτους των Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με κριτήριο την οικονομική τους κατάσταση και το βαθμό του πρώτου έτους και με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΝΕΛΛΗ: Δίνεται υποτροφία σε φοιτητή του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από το Μελιγαλά Μεσσηνίας. Γίνεται επιλογή.

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΡΙΕΖΗ: Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους ή διδάκτορες με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) των Ελληνικών Πανεπιστημίων, με προτίμηση σε αυτούς που κατάγονται από Ύδρα και Σπέτσες, για μεταπτυχιακές σπουδές σε Νομικές, Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες, Ιατρική και Οδοντιατρική, στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΤΡΙΑΝΤ. ΚΡΙΕΖΗ: Δίνονται υποτροφίες στους φοιτητές των Θεωρητικών Σχολών όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων που κατάγονται από τη Μακεδονία. Γίνεται επιλογή.

ΘΕΟΔ. ΜΑΝΟΥΣΗ: Δίνονται υποτροφίες στους φοιτητές όλων των ΑΕΙ της χώρας που κατάγονται από τη Σιάτιστα. Γίνεται επιλογή.

Δίνεται υποτροφία σε έναν πτυχιούχο Φιλολογίας, σε έναν

πτυχιούχο Ιστορίας και Αρχαιολογίας και σε έναν πτυχιούχο Θεολογίας για μεταπτυχιακές σπουδές στη Δυτική Ευρώπη, για μια τριετία. Πρέπει να είναι πρώην υπότροφοι του Κληροδοτήματος.

ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γίνεται διαγωνισμός.

Σ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές όλων των Ελληνικών Πανεπιστημίων που κατάγονται από την Ανδρίτσαινα. Γίνεται επιλογή.

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τη Λακωνία και κατά προτίμηση από το χωριό Κρεμαστή και την επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς. Γίνεται επιλογή.

ΜΑΡΙΑΣ ΡΑΔΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής που κατάγονται από την Αθήνα και την Ήπειρο. Γίνεται διαγωνισμός.

ΣΟΦΙΑΣ ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους ή διδάκτορες της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον) και «άριστα» στον κλάδο που θα μετεκπαιδευθούν για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται διαγωνισμός.

ΜΑΡΙΑΣ ΣΤΑΗ: Δίνονται υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές των ΑΕΙ που κατάγονται από τα Κύθηρα. Γίνεται επιλογή.

Δίνονται υποτροφίες σε πτυχιούχους των ΑΕΙ, με βαθμό «λίαν καλώς» (τουλάχιστον), που κατάγονται από τα Κύθηρα, για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη και την Αμερική. Γίνεται επιλογή.

Ι. ΣΦΟΓΓΟΠΟΥΛΟΥ: Δίνονται υποτροφίες σε μαθητές γυμνασίου που κατάγονται από την Πορταριά Βόλου.

Δίνονται υποτροφίες σε άπορους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τα 24 χωριά του Βόλου Μαγνησίας. Γίνεται διαγωνισμός.

ΓΕΩΡΓ. ΑΡΩΝΗ: Απονέμεται το εισόδημα του καταπιστεύματος σε Έλληνα συγγραφέα, με απόφαση της Συγκλήτου, ο οποίος θα έχει γράψει όχι μυθιστόρημα, αλλά βιβλίο μορφωτικής, θρησκευτικής ή

άλλης φιλοσοφικής φύσεως.

ΚΩΝ. ΚΟΝΤΟΥ: (Κοντείου διαγωνίσματος δωρεά): Προκηρύσσεται διαγωνισμός κάθε δύο χρόνια για τη συγγραφή πραγματείας φιλολογικού περιεχομένου.

ΠΕΤΡΟΥ ΚΟΣΚΟΡΟΖΗ: Προκηρύσσεται διαγώνισμα, κάθε πέντε χρόνια για τη συγγραφή πραγματείας αναφερομένης στις επιστήμες ή στις καλές τέχνες.

ΕΠΑΘΛΟΝ ΠΟΠΗΣ ΜΑΡΗ-ΚΑΜΑΡΑ: Απονέμονται κάθε χρόνο έπαθλα στους καλύτερους σε επίδοση και ήθος σπουδαστές του Πανεπιστημίου.

ΠΑΝΤΙΑ ΡΑΛΛΗ: Απονέμονται κάθε χρόνο βραβεία σε φοιτητές όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι οποίοι διακρίνονται για το ήθος και την πρόοδο τους, κατά την κρίση του Πρυτάνεως και της Συγκλήτου.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΣΑΜΠΟΥΛΑ: Απονέμεται κάθε χρόνο έπαθλο σε φοιτητή ή φοιτήτρια της Ιατρικής κατά προτίμηση, διαφορετικά της Οδοντιατρικής ή άλλης Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που κατάγεται από το Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας είτε από το Καρπενήσι είτε από το Μικρό Χωριό, Βούτυρο, Ανάδα, Νόστιμο, Καρίτσα και Δερμάτι.

ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών επιδιώκει την ισότιμη πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας προσφέρει:

- Υπηρεσία καταγραφής των συγκεκριμένων αναγκών κάθε ΦμεΑ.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία Μεταφοράς των ΦμεΑ από την κατοικία τους στις Σχολές και αντιστρόφως
- Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής.
- Δωρεάν Λογισμικό για ΦμεΑ.
- Προσβάσιμα Συγγράμματα.
- Προσβάσιμους Σταθμούς Εργασίας στις Βιβλιοθήκες.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής για την άμεση ζωντανή τηλεπικοινωνία των ΦμεΑ, μέσω διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με τους συμφοιτητές, καθηγητές και υπαλλήλους του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία εθελοντών συμφοιτητών υποστήριξης ΦμεΑ.
- Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των ΦμεΑ.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Υποστήριξης για ΦμεΑ.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν οριστεί:

- α) Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ και αναπληρωτής του και
- β) Αρμόδιος υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ

με τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με fax, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής. Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους αρμοδίους κάθε Τμήματος/Σχολής υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΜοΠροΦμεΑ.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 2107275130, 2107275687, 2107275183

Fax: 2107275193

Ηλ. ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

MSN ID: m.emmanouil@di.uoa.gr

οοVoo ID: m.emmanouil

Αποστολή SMS: 695845086

ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Πανεπιστημίου, η οποία διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών και δύο εκπροσώπους των φοιτητών.

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική ενίσχυση φοιτητών για την κάλυψη σοβαρών, εκτάκτων αναγκών, που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους και που δεν μπορούν, κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως: σοβαρές παθήσεις, είδος περίθαλψης που δεν καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία, περίθαλψη στο εξωτερικό σε περιπτώσεις πολύ σοβαρών νοσημάτων, παροχή οικονομικού βοηθήματος σε απόρους φοιτητές, οικονομικά επιδόματα σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων και συμπαράσταση με κάθε τρόπο σε φοιτητές που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτούνται η υποβολή αίτησης από τον ενδιαφερόμενο και η συνυποβολή δικαιολογητικών (πιστοποιητικά και γνωματεύσεις) στη Γραμματεία του Ταμείου, που στεγάζεται στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, 3^{ος} όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ. 210- 3688221, 3688240, 3688256, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες. Πληροφορίες υπάρχουν επίσης στην ιστοσελίδα: <http://tafpa.uoa.gr>

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΟΑΤΑΠ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΔΟΑΤΑΠ

Οι σπουδαστές/πτυχιούχοι ξένων Πανεπιστημίων, οι οποίοι θέλουν να αποκτήσουν αντιστοιχία (από ΔΟΑΤΑΠ), θα εξετάζονται αποκλειστικά και μόνον κατά τις εξεταστικές περιόδους, δηλαδή Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο.

Θα αναρτάται ανακοίνωση ορισμού της ακριβούς ημερομηνίας και ώρας ένα μήνα πριν τις εξετάσεις.

Οι υποψήφιοι πρέπει να δηλώσουν την συμμετοχή τους στις εξετάσεις ένα μήνα πριν.

ΣΥΣΤΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Παρακαλούνται οι κκ. φοιτητές, οι οποίοι ζητούν συστατικές επιστολές, να καταθέτουν αίτησή τους με πλήρη στοιχεία στο γραφείο του διδάσκοντος τουλάχιστον δεκαπέντε μέρες ενωρίτερα.